

BIULETYN

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

1969

Warszawa, dnia 15 października 1969 r.

Nr 8

SPIS TREŚCI

Dział B

	str.
Poz. 127 — ustawa z dnia 21 lipca 1969 r. o amnestii	267
„ 128 — uchwała Nr 124 Rady Ministrów z dnia 15 lipca 1969 r. w sprawie zasad finansowania inwestycji i kapitalnych remontów jednostek państwowych	269
„ 129 — uchwała Nr 129 Rady Ministrów z dnia 17 lipca 1969 r. w sprawie premiowania pracowników umysłowych w państwowych przedsiębiorstwach budowlano-montażowych	282
„ 130 — uchwała Nr 142 Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 1969 r. zmieniająca uchwałę w sprawie zasad realizacji budownictwa mieszkaniowego przez państwowe zakłady pracy i prezydia rad narodowych	288
„ 131 — uchwała Nr 146 Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 1969 r. w sprawie ustanowienia odznaki „Zasłużony dla Kultury Polskiej”	289
„ 132 — uchwała Nr 147 Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 1969 r. w sprawie ustanowienia odznaki „Zasłużony Pracownik Łączności”	290
„ 133 — uchwała Nr 148 Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 1969 r. w sprawie akcji honorowego krwiodawstwa	290
„ 134 — uchwała Nr 158 Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 1969 r. w sprawie dodatkowego premiowania niektórych robotników i pracowników inżynieryjno-technicznych przedsiębiorstw produkujących i dostarczających maszyny i urządzenia za terminową ich dostawę, montaż i rozruch technologiczny	291
„ 135 — uchwała Nr 159 Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 1969 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników przedsiębiorstw produkcyjnych delegowanych do prac związanych z montażem lub rozruchem maszyn i urządzeń poza przedsiębiorstwem macierzystym	293
„ 136 — rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 sierpnia 1969 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w podziemnych zakładach górniczych	294
„ 137 — rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 21 czerwca 1969 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego	311
„ 138 — rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 25 lipca 1969 r. w sprawie określenia wypadków zrównanych z wypadkami przy pracy i z wypadkami w zatrudnieniu oraz w sprawie świadczeń z tytułu niektórych wypadków dla osób nie będących pracownikami	313
„ 139 — zarządzenie Nr 63 Prezesa Rady Ministrów z dnia 30 lipca 1969 r. w sprawie wypłaty emerytur lub rent rencistom będącym inżynierami, technikami lub rzeczoznawcami handlu zagranicznego	315
„ 140 — zarządzenie Nr 64 Prezesa Rady Ministrów z dnia 31 lipca 1969 r. w sprawie obowiązków zakładów pracy i szkół w zakresie prowadzenia ewidencji pracowników, studentów i uczniów podlegających powszechnemu obowiązkowi obrony	315
„ 141 — zarządzenie Nr 67 Prezesa Rady Ministrów z dnia 2 sierpnia 1969 r. w sprawie zmian w wykazie jednostek organizacyjnych uprawnionych do tworzenia funduszu na finansowanie wydatków za osiągnięcia ekonomiczne załóg w niektórych państwowych jednostkach organizacyjnych	317
„ 142 — zarządzenie Nr 71 Prezesa Rady Ministrów z dnia 8 sierpnia 1969 r. w sprawie składu i zakresu działania społecznych komisji do spraw młodzieży studiującej	317
„ 143 — zarządzenie Ministra Finansów z dnia 18 lipca 1969 r. w sprawie potrącania należności pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych z wynagrodzeń pracowników	319

Poz. 144	— zarządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 2 sierpnia 1969 r. w sprawie organizowania i prowadzenia publicznych zabaw	319
„ 145	— zarządzenie Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 15 lipca 1969 r. w sprawie zasad uznawania wypadków w drodze z domu do pracy i z pracy do domu za podlegające umowom ubezpieczenia	321
„ 146	— wytyczne Nr 18 Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 5 maja 1969 r. w sprawie określania zadań i warunków premiowych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy	322
„ 147	— pismo okólne Centralnej Rady Związków Zawodowych z dnia 6 września 1969 r. Nr 10/210/69 w sprawie potrącania z wynagrodzeń pracowników należności na rzecz PKZP	323

DZIAŁ B

127

USTAWA

z dnia 21 lipca 1969 r.

o amnestii.

(Dziennik Ustaw z dnia 24 lipca 1969 r. Nr 21, poz. 151)

Z okazji dwudziestopięciolecia Polski Ludowej, mając na uwadze umocnienie Państwa Ludowego oraz wzrost poszanowania prawa, w celu umożliwienia osobom, które dopuściły się przestępstw, szybszego powrotu do normalnego życia,

stanowi się, co następuje:

Art. 1. Puszczą się w niepamięć i przebaczą popełnione przed dniem 15 lipca 1969 r.:

1) przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 2 lub karą grzywny albo obiema tymi karami łącznie;

2) przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3 lub karą grzywny albo obiema tymi karami łącznie, popełnione:

a) przez kobiety, które do dnia wejścia w życie ustawy sprawowały nad dzieckiem w wieku do lat 16 pieczę, do której są obowiązani rodzice;

b) przez osoby, które do dnia wejścia w życie ustawy ukończyły — kobiety 50 lat, mężczyźni — 60 lat;

c) przez osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły lat 18;

3) występki skarbowe zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 2 lub karą grzywny albo obiema tymi karami łącznie;

4) wykroczenia oraz wykroczenia skarbowe.

Art. 2. 1. W sprawach określonych w art. 1 postępowania nie wszczynają się, a wszczęte — umarzają się; kary w całości lub w części nie wykonane oraz nie ściągnięte koszty daruje się; skazanie uważa się za niebyłe, a karty karne ulegają usunięciu z rejestru skazanych. Umarzając postępowanie w sprawie o przestępstwo ścigane z oskarżenia prywatnego zwraca się oskarżycielowi prywatnemu wpłaconą przez niego zryczałtowaną równowartość kosztów postępowania, chyba że w sprawie zapadł już wyrok, choćby nieprawomocny.

2. Prawomocne orzeczenia o nieważności, o przypadku majątku, o utracie prawa prowadzenia pojazdów mechanicznych, o utracie prawa wykonywania zawodu, o utracie praw rodzicielskich lub opiekuńczych, o degradacji, o przypadku narzędzi przestępstwa, przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia, oraz o przypadku innych przedmiotów przestępstwa, jak również kosztach zasądzonych na rzecz oskarżyciela prywatnego — podlegają wykonaniu.

3. W razie umorzenia postępowania organ stosujący amnestię orzeka wypadek narzędzi przestępstwa albo przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia, a ponadto może orzec wypadek innych przedmiotów przestępstwa.

Art. 3. 1. W sprawach o przestępstwa popełnione przed dniem 15 lipca 1969 r., a zagrożone karą surowszą niż określona w art. 1:

1) daruje się karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze do lat 2;

2) daruje się karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze do lat 3:

a) kobietom, które do dnia wejścia w życie ustawy sprawowały nad dzieckiem w wieku do lat 16 pieczę, do której są obowiązani rodzice;

b) osobom, które do dnia wejścia w życie ustawy ukończyły — kobiety 50 lat, mężczyźni — 60 lat;

c) osobom, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły lat 18;

3) daruje się karę grzywny w rozmiarze do 5.000 zł orzeczoną jako kara samoistna oraz karę grzywny w rozmiarze do 2.000 zł orzeczoną obok kary pozbawienia wolności, jak również wykonywane zastępcze kary pozbawienia wolności za grzywny orzeczone w tych rozmiarach;

4) daruje się karę aresztu domowego.

2. W razie darowania kary pozbawienia wolności orzeczonej w rozmiarze do 6 miesięcy albo samoistnej kary grzywny orzeczonej w rozmiarze do 5.000 zł lub kary grzywny w rozmiarze do 2.000 zł orzeczonej obok kary pozbawienia wolności w rozmiarze do 6 miesięcy, skazanie uważa się za niebyłe, a karty ulegają usunięciu z rejestru skazanych.

3. Przepis ust. 2 stosuje się odpowiednio, gdy darowanie kary nie następuje z powodu jej wykonania.

Art. 4. 1. W razie darowania kary na podstawie art. 3 daruje się kary dodatkowe. Nie podlegają darowaniu: nieważność, wypadek majątku, utrata prawa prowadzenia pojazdów mechanicznych, utrata prawa wykonywania zawodu, utrata praw rodzicielskich lub opiekuńczych, degradacja, wypadek narzędzi przestępstwa, przedmiotów, których posiadanie jest zakazane lub wymaga zezwolenia, oraz wypadek innych przedmiotów przestępstwa. W razie darowania kary nie ściągane koszty daruje się.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio w wypadku, gdy darowanie kary nie następuje z powodu jej wykonania.

Art. 5. 1. Jeżeli z okoliczności sprawy o przestępstwo określone w art. 3 wynika, że należałoby za nie orzec karę, która uległaby darowaniu (art. 3) — sąd umarza postępowanie karne; w toku postępowania przygotowawczego decyduje o umorzeniu postępowania podejmuje się na wniosek prokuratora.

2. Przepis art. 2 ust. 3 stosuje się odpowiednio. Sąd może ponadto orzec o innych karach dodatkowych wymienionych w art. 4.

Art. 6. W sprawach o przestępstwa popełnione przed dniem 15 lipca 1969 r., a zagrożone karą surowszą niż określona w art. 1:

1) łagodzi się o połowę karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze powyżej lat 2 do lat 3;

2) łagodzi się o połowę karę pozbawienia wolności w rozmiarze powyżej lat 3 do lat 5, jeżeli orzeczona była za przestępstwo nieumyślne; nie dotyczy to kary pozbawienia wolności orzeczonej za przestępstwo określone w art. 230 § 1 Kodeksu karnego;

3) łagodzi się o połowę karę pozbawienia wolności orzeczoną w rozmiarze powyżej lat 3 do lat 5;

a) kobietom, które do dnia wejścia w życie ustawy sprawowały nad dzieckiem w wieku do 16 lat pieczę, do której są obowiązani rodzice;

b) osobom, które do dnia wejścia w życie ustawy ukończyły — kobiety 50 lat, mężczyźni — 60 lat;

c) osobom, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły lat 18;

4) w innych wypadkach niż określone w pkt 1—3 karę pozbawienia wolności do lat 15 łagodzi się o 1/3.

Art. 7. Amnestii nie stosuje się:

1) do przestępstw określonych w dekreście z dnia 31 sierpnia 1944 r. o wymiarze kary dla faszystowsko-hitlerowskich zbrodniarzy winnych zabójstw i znęcania się nad ludnością cywilną i jeńcami oraz dla zdrajców Narodu Polskiego (Dz. U. z 1946 r. Nr 69, poz. 377, z późniejszymi zmianami);

2) do przestępstw w zakresie sabotażu i szpiegostwa określonych w dekreście z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30, poz. 192, z późniejszymi zmianami) oraz do przestępstw określonych w art. 83 Kodeksu karnego Wojska Polskiego;

3) do przestępstw określonych w art. 204 § 1, 225 § 1, 258 i 259 Kodeksu karnego oraz w art. 3 ustawy z dnia 18 czerwca 1959 r. o odpowiedzialności karnej za przestępstwa przeciw własności społecznej (Dz. U. Nr 36, poz. 228 z późniejszymi zmianami);

4) do przestępstw zagarnięcia mienia społecznego, jeżeli wyrządzona przestępstwem szkoda przekracza kwotę 100.000 zł, oraz do osób organizujących lub kierujących zagarnięciem mienia społecznego dokonanym w grupie przestępczej, bez względu na wysokość wyrządzonej szkody;

5) do popełnionych z winy umyślnej przestępstw dewizowych i przestępstw w zakresie ceł i obrotu towarowego z zagranicą, jeżeli wartość przedmiotu przestępstwa lub wysokość uszczuplonego cła przewyższa 100.000 zł;

6) do przestępstw określonych w art. 290 Kodeksu karnego, w art. 38 dekretu z dnia 13 czerwca 1946 r. o przestępstwach szczególnie niebezpiecznych w okresie odbudowy Państwa (Dz. U. Nr 30, poz. 192, z późniejszymi zmianami) oraz w art. 136 Kodeksu karnego Wojska Polskiego — za które orzeczono karę pozbawienia wolności w rozmiarze powyżej 1 roku albo jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że należałoby za nie taką karę orzec;

7) do przestępstw polegających na umyślnym spowodowaniu pożaru;

8) do przestępstw drogowych, popełnionych w stanie nietrzeźwości, jeżeli w ich wyniku nastąpiła śmierć człowieka lub ciężkie uszkodzenie ciała albo ciężki rozstrój zdrowia;

9) do popełnionych w warunkach recydywy, a więc w ciągu 5 lat po odbyciu w całości lub przynajmniej w trzeciej części kary pozbawienia wolności, nie mniej jednak niż 3 miesiące, orzeczonej za umyślne

przestępstwa tego samego rodzaju lub z tych samych pobudek

— przestępstw, o których mowa w art. 3 i 5, za które orzeczono karę pozbawienia wolności w rozmiarze powyżej 1 roku albo jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że należałoby za nie taką karę orzec oraz

— przestępstw, o których mowa w art. 6.

Wyłączenia te nie dotyczą sprawców, którzy w chwili popełnienia ostatniego przestępstwa nie ukończyli lat 18;

10) do przestępstw o charakterze chuligańskim, chyba że sprawca w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończył lat 18, a orzeczona kara nie przekracza 6 miesięcy pozbawienia wolności lub z okoliczności sprawy wynika, że należałoby orzec karę nie przekraczającą 6 miesięcy pozbawienia wolności.

Art. 8. 1. Przepisów art. 3, 5 i 6 nie stosuje się do przestępstw, popełnionych przed dniem 15 lipca 1969 r., jeżeli sprawcy ich nie byli w dniu wejścia w życie ustawy znani organom powołanym do ścigania przestępstw.

2. Przepis ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli sprawca przestępstwa, o którym mowa w tym przepisie, zgłosił się do organu powołanego do ścigania przestępstw nie później niż do dnia 31 grudnia 1969 r. i ujawni istotne okoliczności czynu oraz osoby, które z nim współdziałały w dokonaniu tego przestępstwa.

3. W wypadku, o którym mowa w ust. 2, stosując odpowiednio przepisy ustawy:

1) umarza się postępowanie karne w sprawach o przestępstwa zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 5;

2) w sprawach o przestępstwa zagrożone karą surowszą niż określona w pkt 1 w razie wymiaru kary do lat 5 kara ta, jak też orzeczona obok niej kara grzywny — podlegają darowaniu;

3) łagodzi się o połowę karę pozbawienia wolności w rozmiarze powyżej lat 5 do lat 15, jak też orzeczoną obok niej karę grzywny, a w szczególnie uzasadnionych wypadkach na wniosek prokuratora sąd może nawet sprawcę uwolnić od kary.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do popełnionych przed dniem 15 lipca 1969 r. przestępstw, które w myśl art. 7 pkt 2—10 nie podlegają amnestii, jak również do przestępstw trwałych, jeżeli sprawca zgłosił się do organu powołanego do ścigania przestępstw nie później niż do dnia 31 grudnia 1969 r. i ujawni istotne okoliczności czynu oraz osoby, które z nim współdziałały w dokonaniu tego przestępstwa.

Art. 9. 1. W razie zbiegu przestępstw podlegających amnestii stosuje się amnestię do każdego ze zbiegających się przestępstw. W razie zbiegu przestępstwa podlegającego amnestii z przestępstwem nie podlegającym amnestii stosuje się amnestię do przestępstwa podlegającego amnestii.

2. Po zastosowaniu amnestii w miarę potrzeby orzeka się karę łączną na ogólnych zasadach.

Art. 10. 1. Do kar już złagodzonych w drodze łaski stosuje się przepisy ustawy, biorąc za podstawę karę złagodzoną.

2. Jeżeli w drodze łaski złagodzone jedynie karę łączną, uważa się, że kary wymierzone za poszczególne zbiegające się przestępstwa zostały złagodzone do wysokości złagodzonej kary łącznej.

Art. 11. 1. Kary darowane na podstawie art. 3 ust. 1 oraz art. 8 ust. 3 pkt 2 podlegają wykonaniu

w wysokości, w jakiej były uprzednio orzeczone, jeżeli osoba, której karę darowano, popełni w okresie dwóch lat od darowania kary umyślne przestępstwo podobne, za które orzeczono karę pozbawienia wolności, a poprzednio wydane orzeczenie o zastosowaniu amnestii ulega uchyleniu.

2. W szczególnie uzasadnionych wypadkach sąd może odstąpić od zastosowania przepisu ust. 1.

3. Na poczet kary pozbawienia wolności zalicza się okres, przez który sprawca był już, do chwili zwolnienia go z aresztu śledczego lub zakładu karnego na podstawie amnestii, pozbawiony wolności w danej sprawie.

Art. 12. 1. Amnestię stosuje sąd właściwy do rozpoznania danej sprawy.

2. W stosunku do osób odbywających karę pozbawienia wolności, jeżeli nie zachodzi potrzeba orzeczenia kary łącznej — amnestię stosuje sąd wojewódzki, w którego okręgu skazany odbywa karę, a w zakresie właściwości sądów wojskowych — sąd wojskowy; sąd orzeka na posiedzeniu niejawnym w składzie jednego sędziego.

3. W postępowaniu przygotowawczym amnestię stosuje prokurator.

4. W sprawach o przestępstwa skarbowe podlegające orzecznictwu organów finansowych oraz o wykroczenia amnestię stosuje właściwy organ administracji państwowej.

Art. 13. 1. Orzeczenia w przedmiocie amnestii zapadają w formie postanowień, chyba że amnestię zastosowano w wyroku; w sprawach rozpoznawanych przez sąd po wejściu w życie ustawy, o darowaniu lub złagodzeniu kary orzeka się w wyroku.

2. Na postanowienie w przedmiocie amnestii służy zażalenie. W wypadkach, o których mowa w art. 12 ust. 2, zażalenie rozpoznaje sąd wojewódzki lub sąd wojskowy w składzie trzech sędziów.

Art. 14. 1. Oskarżony lub podejrzany, w stosunku do którego umorzono postępowanie na podstawie ustawy, może najdalej w ciągu 30 dni od daty doręczenia mu lub ogłoszenia postanowienia o umorzeniu postępowania złożyć organowi, który wydał postanowienie, wniosek o rozpoznanie sprawy.

2. W razie złożenia wniosku o rozpoznanie sprawy postępowanie toczy się w dalszym ciągu na zasadach ogólnych; w razie uznania oskarżonego za winnego popełnienia przestępstwa podlegającego amnestii, stosuje się amnestię.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się w wypadku umorzenia postępowania na rozprawie po zamknięciu przewodu sądowego.

Art. 15. 1. W wypadkach, o których mowa w art. 11, orzeka sąd właściwy do rozpoznania sprawy o przestępstwo, w której na podstawie amnestii darowano karę.

2. Sąd orzeka na posiedzeniu niejawnym, chociażby amnestię zastosowano w wyroku.

3. Na postanowienie sądu służy zażalenie.

Art. 16. Postępowanie w sprawach amnestii prowadzi się zgodnie z przepisami obowiązującymi w postępowaniu przed organem, który je prowadzi, jeżeli przepis niniejszej ustawy inaczej nie stanowi.

Art. 17. Przy zwalnianiu z zakładów karnych i aresztów śledczych na podstawie amnestii stosuje się następujące zasady:

1) w pierwszej kolejności podlegają zwolnieniu:

a) kobiety, które do dnia wejścia w życie ustawy sprawowały nad dzieckiem w wieku do 16 lat pieczę, do której są obowiązani rodzice;

b) osoby, które do dnia wejścia w życie ustawy ukończyły — kobiety 50 lat, mężczyźni — 60 lat;

c) osoby, które w chwili popełnienia przestępstwa nie ukończyły lat 18;

d) osoby tymczasowo aresztowane;

2) inne osoby niż wymienione w pkt 1 podlegają zwolnieniu w kolejności, którą organ stosujący amnestię określa stosownie do wysokości kary i warunków przystosowania do życia na wolności osoby zwalnianej, w każdym razie w okresie nie przekraczającym 1 miesiąca od dnia wejścia w życie ustawy.

Art. 18. Ustawa wchodzi w życie z dniem 22 lipca 1969 r.

Przewodniczący Rady Państwa: *M. Spychalski*
Sekretarz Rady Państwa: *L. Stasiak*

128

UCHWAŁA Nr 124 RADY MINISTRÓW

z dnia 15 lipca 1969 r.

w sprawie zasad finansowania inwestycji i kapitałnych remontów jednostek państwowych.

(*Monitor Polski z dnia 23 lipca 1969 r. Nr 32, poz. 237*)

Zwiększenie efektywności inwestycji wymaga ustalenia zasad finansowania, które by — w powiązaniu z zasadami planowania inwestycji — zapewniały jak najbardziej celowe wykorzystanie środków materiałowych i finansowych przeznaczonych na inwestycje, a jednocześnie skłaniały realizatorów inwestycji do skracania cykli budowy, obniżania kosztów budownictwa, terminowego włączania do eksploatacji zainstalowanych mocy produkcyjnych oraz terminowego osiągania zaplanowanych efektów.

Istnieje w związku z tym potrzeba dokonania zmian w obowiązujących zasadach finansowania inwestycji, idących w kierunku zwiększenia odpowiedzialności inwestorów i ich jednostek nadrzędnych

za wybór właściwych kierunków inwestowania, jak też za prawidłowe prowadzenie inwestycji. Realizacji tego postulatu sprzyjać będzie przechodzenie w jak najszerszym zakresie na finansowanie inwestycji z kredytu bankowego oraz wykorzystanie możliwości systemu finansowego oddziaływania na bieg realizacji inwestycji poprzez system zachęt i sankcji ekonomicznych. W warunkach zmienionego systemu finansowego ulega rozszerzeniu rola aparatu bankowego, jako organu nie tylko powołanego do kontroli procesów inwestycyjnych, lecz także aktywnie wpływającego na prawidłowe kształtowanie się działalności inwestycyjnej, wyposażonego w tym zakresie w odpowiednie środki działania. W związku z tym Rada Ministrów uchwała, co następuje:

I. Przepisy ogólne.

§ 1. 1. Jednostki produkcyjne i inne jednostki gospodarcze odpowiedzialne są za ekonomiczne wykorzystanie posiadanych środków trwałych oraz utrzymanie ich w należyтым stanie technicznym.

2. Jednostki podejmujące inwestycje i nadzorujące je organy są odpowiedzialne za uprzednie zbadanie możliwości uzyskania założonych efektów w drodze pozainwestycyjnej (zwiększenie współczynnika zmienności i inne posunięcia natury techniczno-organizacyjnej).

3. Podjęcie budowy nowych obiektów jest dopuszczalne jedynie w razie niemożności uzyskania planowanych efektów w drodze modernizacji lub rozbudowy istniejących urządzeń bądź w razie stwierdzenia, na podstawie rachunku ekonomicznego, że dokonanie rekonstrukcji lub rozbudowy jest nieopłacalne.

4. Jednostki gospodarcze mogą podejmować działalność inwestycyjną tylko na zasadach określonych w przepisach o planowaniu gospodarczym i w zgodności z wieloletnimi i rocznymi planami inwestycyjnymi.

§ 2. 1. Inwestycje w gospodarce uspołecznionej dzieli się na inwestycje grupy „A” oraz inwestycje grupy „B”.

2. Grupa „A” obejmuje inwestycje jednostek państwowych:

1) inwestycje branżowe planu centralnego i planu terenowego,

2) inwestycje przedsiębiorstw planu centralnego i planu terenowego,

3) inwestycje jednostek budżetowych planu centralnego i planu terenowego,

4) budownictwo mieszkaniowe.

3. Poza inwestycjami jednostek państwowych grupa „A” obejmuje:

1) inwestycje organizacji spółdzielczych (w tym budownictwo mieszkaniowe),

2) inwestycje organizacji społecznych, politycznych i zawodowych.

4. Inwestycje grupy „B” obejmują inwestycje realizowane w formie czynów społecznych oraz ze środków funduszy, o których mowa w § 48.

5. Do inwestycji przedsiębiorstw zalicza się nakłady na zakupy maszyn i urządzeń oraz na roboty adaptacyjne i inne drobne roboty budowlane i montażowe, mające na celu przede wszystkim utrzymanie lub odtworzenie istniejących zdolności produkcyjno-usługowych z uwzględnieniem wymagań modernizacyjnych. Rozmiary tych inwestycji powinny być uzależnione od struktury i rozmiarów istniejącego majątku trwałego i stopnia jego zużycia.

6. Do inwestycji branżowych planu centralnego i terenowego zalicza się wszelkie pozostałe nakłady na inwestycje produkcyjne ponoszone przez przedsiębiorstwa państwowe lub ich jednostki nadrzędne, jak też inwestycje administracyjne i socjalno-kulturalne realizowane przez centrale zjednoczeń (jednostki równorzędne).

7. Szczegółowe kryteria zaliczania nakładów inwestycyjnych do poszczególnych grup ustalają przepisy dotyczące opracowania projektu narodowego planu gospodarczego.

8. Ilekroć w dalszych przepisach jest mowa o inwestycji, należy przez to rozumieć nakłady objęte jednym zadaniem inwestycyjnym.

§ 3. Inwestycje polegające na budownictwie mogą być rozpoczynane pod warunkiem zawarcia z bankiem umowy kredytowej i przyjęcia przez bank inwestycji do finansowania. Zasady zawierania umów kredytowych określają §§ 15 i 16.

§ 4. 1. W celu zwiększenia efektywności inwestycji zobowiązuje się inwestorów, jak też organy powołane do opracowywania, uzgadniania, opiniowania i zatwierdzania danych do projektowania oraz dokumentacji inwestycyjnej, do łączenia zamierzeń inwestycyjnych, jeżeli jest to bardziej opłacalne niż realizacja inwestycji podejmowanych indywidualnie.

2. Bank udziela realizatorom inwestycji wspólnej (inwestorom zastępczym) kredytu do wysokości planowanego kosztu inwestycji wspólnej. Spłata udzielonego kredytu następuje po zakończeniu inwestycji ze środków wniesionych tytułem udziałów zgodnie z treścią umowy zawartej między uczestnikami wspólnej inwestycji i gromadzonych na rachunku inwestora zastępczego.

3. Szczegółowe zasady planowania i realizacji inwestycji wspólnych regulują odrębne przepisy.

§ 5. 1. W celu zapewnienia należytej koncentracji nakładów na realizację inwestycji zobowiązuje się inwestorów i jednostki nadzorujące inwestorów do prowadzenia ewidencji zaangażowania nakładów inwestycyjnych na lata następne z tytułu inwestycji rozpoczętych. Zaangażowanie nakładów na poszczególne lata określa się w oparciu o harmonogramy realizacji inwestycji zgodnie z obowiązującymi cyklami budowy. Tak określone zaangażowanie koryguje się o nakłady nie wykonane w poprzednich okresach, o dokonane w toku realizacji inwestycji zmiany kosztu inwestycji, o wygospodarowane oszczędności na realizacji inwestycji, o naliczone przez bank odsetki karne oraz o bonifikaty odsetek.

2. Jednostki nadzorujące inwestorów mogą włączać do planów inwestycyjnych nowe inwestycje tylko w tym wypadku i w takim zakresie, na jaki pozwalają nakłady i środki nie zaangażowane na inwestycje uprzednio rozpoczęte.

3. Minister Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów określi szczegółowe zasady prowadzenia ewidencji zaangażowania.

§ 6. 1. Banki finansujące inwestycje kontrolują działalność inwestorów, biur projektów, przedsiębiorstw budowlano-montażowych oraz innych wykonawców inwestycji we wszystkich stadiach realizacji inwestycji.

2. Tryb i zasady kontroli inwestycji określają instrukcje bankowe zatwierdzone przez Ministra Finansów.

§ 7. Zobowiązuje się ministerstwa (urzędy centralne) i zjednoczenia oraz prezydium wojewódzkich rad narodowych do składania w bankach finansujących inwestycje:

1) programów rozwoju branż i regionów,

2) projektów planów oraz zatwierdzonych planów inwestycyjnych wieloletnich i rocznych (dwuletnich) ministerstw, zjednoczeń i województw (miast wyłączonych z województw).

§ 8. Banki finansujące inwestycje prowadzą rachunek zaangażowania inwestycyjnego na lata następne z tytułu inwestycji przyjętych do finansowania. Rachunek zaangażowania powinien być prowadzony w skali ogólnokrajowej, jak też w skali resor-

tów i zjednoczeń, a w zakresie planu terenowego — w skali województw.

§ 9. 1. Inwestor po zakończeniu zadania inwestycyjnego obowiązany jest dokonać rozliczenia z wykonania zadania inwestycyjnego i oddania do użytku zdolności produkcyjnych lub usługowych bądź innych efektów, nazywanego w skrócie „rozliczeniem inwestycji”. Niezależnie od rozliczenia inwestycji inwestor (użytkownik inwestycji) obowiązany jest przedłożyć bankowi rozliczenie z zagospodarowania oddanych do użytku inwestycji i osiągnięcia planowych efektów gospodarczych.

2. Przedkładane bankowi dokumenty, o których mowa w ust. 1, powinny być zaakceptowane przez jednostkę nadrzędną inwestora.

3. Formę dokumentów, o których mowa w ust. 1, i tryb ich zatwierdzania, jak też wypadki zwolnień inwestorów od ich składania określają przepisy w sprawie rozliczania się z zakończonych i oddawanych do użytku inwestycji.

II. Inwestycje i kapitalne remonty jednostek rozliczających się lub objętych budżetem centralnym.

A. Finansowanie inwestycji branżowych.

§ 10. 1. Według zasad podanych w tym rozdziale finansowane są inwestycje produkcyjne i usługowe realizowane przez zjednoczenia i przedsiębiorstwa objęte planowaniem centralnym, z wyjątkiem inwestycji własnych przedsiębiorstw, o których mowa w §§ 26—31. Przepisy tego rozdziału stosuje się również do inwestycji administracyjnych i socjalno-kulturalnych central zjednoczeń, podejmowanych dla zaspokojenia własnych potrzeb zjednoczenia.

2. Określone w niniejszym rozdziale zasady i tryb finansowania stosuje się do wszystkich inwestycji branżowych bez względu na to, jaki organ podjął decyzję o dopuszczeniu ich do realizacji.

3. Przepisy dotyczące zjednoczeń stosuje się również do kombinatów podporządkowanych bezpośrednio ministerstwu (urzędowi centralnym).

4. Kombinaty zorganizowane w ramach zjednoczenia wykonują w stosunku do zakładów działających na pełnym wewnętrznym rozrachunku gospodarczym funkcje przewidziane w §§ 11—25 w zakresie ustalonym przez właściwe zjednoczenie.

§ 11. 1. Inwestycje branżowe w okresie realizacji finansowane są wyłącznie z oprocentowanego kredytu bankowego, podlegającego spłacie po zakończeniu i rozliczeniu inwestycji. Dotyczy to również badań geologiczno-rozpoznawczych mających na celu rozpoznanie złoża w kategorii C₁, B i A.

2. Inwestycje polegające wyłącznie na:

1) zakupach maszyn i urządzeń oraz środków transportowych nie związanych z budownictwem inwestycyjnym oraz

2) drobnych robotach geologicznych finansowane są bezpośrednio ze środków funduszu inwestycyjnego zjednoczenia, przelanych na rachunek inwestora. Minister Finansów może dopuścić finansowanie również tych inwestycji z kredytu bankowego.

§ 12. 1. Zjednoczenia gromadzą środki na cele, o których mowa w § 11, na rachunku funduszu inwestycyjnego.

2. Fundusz inwestycyjny zjednoczeń tworzy się z przyznanego zjednoczeniom na ten cel udziału w zysku przedsiębiorstw oraz z odpisów amortyzacyjnych odprowadzanych do zjednoczenia przez przedsiębiorstwa po potrąceniu tej części amortyzacji, jaka pozostaje do dyspozycji przedsiębiorstw, oraz z innych środków przewidzianych w uchwale (bonifikaty odsetek) bądź w odrębnych przepisach.

3. Normy udziału zjednoczenia w zysku przedsiębiorstw (ust. 2) są określone dla poszczególnych zjednoczeń lub grup zjednoczeń przez Ministra Finansów w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami.

4. Jeżeli amortyzacja przypadająca na rzecz zjednoczenia lub grupy zjednoczeń przekracza — w skali pięcioletnia — zapotrzebowanie na spłatę kredytów oraz na finansowanie inwestycji nie objętych kredytowaniem (§ 11 ust. 2), Minister Finansów może przejąć nadwyżkę do budżetu.

5. Środki funduszu inwestycyjnego zjednoczenia zgodnie z innymi przepisami podlegają oprocentowaniu w wysokości 3%. Oprocentowanie zwiększa fundusz inwestycyjny zjednoczenia.

§ 13. Ogólne rozmiary nakładów inwestycyjnych w zakresie inwestycji branżowych określają narodowe plany gospodarcze.

§ 14. 1. Bank przyjmując inwestycję do finansowania zawiera ze zjednoczeniem umowę o kredyt. Szczegółowe warunki umów określa wzór umowy kredytowej, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały.

2. Bank udziela kredytu do wysokości planowanego kosztu inwestycji, określonego w zatwierdzonej dokumentacji inwestycyjnej.

3. Uruchomienie kredytu następuje w ratach określonych w umowie stosownie do dyrektywnego harmonogramu realizacji inwestycji, zatwierdzonego z uwzględnieniem obowiązujących cykli budowy. Jeżeli inwestycja będzie realizowana w tempie szybszym od zaplanowanego, bank na wniosek kredytobiorcy (inwestora) może przyspieszyć termin uruchomienia kolejnych rat kredytu.

4. Zjednoczenie może w umowie kredytowej upoważnić przedsiębiorstwo będące inwestorem do wykonywania wszelkich czynności wynikających z umowy kredytowej.

§ 15. 1. Bank zawiera umowę kredytową i przyjmuje do finansowania inwestycje polegające na budownictwie pod warunkiem:

1) włączenia inwestycji do planu inwestycyjnego w ramach dyrektywnych wskaźników zaangażowania,

2) posiadania zatwierdzonej dokumentacji w zakresie ustalonym obowiązującymi przepisami,

3) zapewnienia wykonawstwa robót w terminach nie dłuższych, niż to wynika z zatwierdzonych cykli budowy,

4) zapewnienia dostawy podstawowych maszyn i urządzeń w terminach dostosowanych do planowego postępu realizacji inwestycji.

2. Dowodem zapewnienia wykonawstwa robót budowlanych i montażowych przewidzianych do realizacji systemem zleceń jest decyzja organów uprawnionych do rozdziału robót o włączeniu zadania do portfela zleceń uspołecznionego przedsiębiorstwa budowlano-montażowego. Umowę z przedsiębiorstwem budowlano-montażowym zawiera inwestor po przyjęciu przez bank inwestycji do finansowania.

3. Inwestycje wykonywane systemem gospodarczym bank przyjmuje do finansowania i udziela na nie kredytu pod warunkiem posiadania przez inwestora przygotowanych do tego celu zespołów wykonawczych i przy zapewnieniu zaopatrzenia materiałowego oraz spełnienia wymagań określonych w ust. 1.

4. Dowodem zapewnienia dostaw maszyn i urządzeń mogą być umowy o dostawy, potwierdzone oferty, inne wiążące oświadczenia dostawców lub oświadczenia organów powołanych do rozdzielnictwa maszyn i urządzeń.

5. Banki nie zawierają umów kredytowych i nie przyjmują do finansowania inwestycji, o ile inwestycja nie odpowiada warunkom określonym w ust. 1.

§ 16. 1. W celu zawarcia przez bank umowy o kredyt i przyjęcia do finansowania inwestycji polegającej na budownictwie, inwestor obowiązany jest złożyć w banku:

1) plan rzeczowo-finansowy zadania inwestycyjnego,

2) zbiorcze zestawienie kosztów dla przedsięwzięcia inwestycyjnego oraz zestawienia kosztów dla rozpoczynanych zadań inwestycyjnych,

3) harmonogram realizacji inwestycji,

4) część ogólną i ekonomiczną pierwszego studium dokumentacji inwestycji,

5) harmonogram osiągania projektowych zdolności produkcyjnych.

2. Dla inwestycji polegających na zakupach maszyn i urządzeń oraz ich montażu, nie zaliczanych do budownictwa inwestycyjnego, inwestor obowiązany jest złożyć w banku plan nakładów wraz z uzasadnieniem celowości zakupów.

3. Dokonywanie nakładów inwestycyjnych bez uprzedniego przyjęcia przez bank inwestycji do finansowania jest zabronione. Pracownicy przedsiębiorstw i zjednoczeń winni dokonywania nakładów bez uprzedniego przyjęcia inwestycji przez bank podlegają sankcjom w postaci pozbawienia lub ograniczenia premii według zasad określonych przez Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac.

4. Niezależnie od sankcji, o których mowa w ust. 3, nakłady poniesione przed przyjęciem inwestycji przez bank podlegają sfinansowaniu na warunkach określonych dla finansowania przekroczeń kosztów inwestycji. Zasada ta ma zastosowanie w wypadku, gdy inwestycja została w okresie późniejszym przyjęta przez bank do finansowania. W przeciwnym razie poniesione nakłady podlegają spisaniu w ciężar wyników na działalności eksploatacyjnej. Niezależnie od tego inwestor jest obowiązany w ciężar swoich wyników odprowadzić do budżetu równowartość poniesionych nakładów.

§ 17. 1. Oprocentowanie kredytu — zgodnie z innymi przepisami — wynosi 3% w stosunku rocznym; może ono być przez bank obniżone o połowę, gdy inwestycja nosi charakter istotnej modernizacji procesu technologicznego.

2. Oprocentowanie nalicza bank przy stawianiu do dyspozycji raty kredytu. Oprocentowanie biegnie od chwili postawienia raty kredytu do rozporządzenia inwestora do terminu przewidzianego w umowie na rozliczenie inwestycji.

3. Oprocentowanie naliczone przez bank w myśl ust. 1 i 2 podlega pokryciu z funduszu inwestycyjnego zjednoczenia po rozliczeniu inwestycji.

4. Jeżeli kredyt w wyniku wcześniejszego zakoń-

czenia inwestycji zostanie spłacony przed upływem ustalonego w umowie terminu, bank naliczone z góry oprocentowanie zmniejsza o kwotę za okres czasu odpowiadający różnicy między terminem umownym a terminem faktycznej spłaty kredytu.

5. Niezależnie od zmniejszenia odsetek, o którym mowa w ust. 4, bank w razie skrócenia okresu realizacji w stosunku do obowiązującego cyklu budowy zwróci kredytobiorcy kwotę, odpowiadającą części pobranych odsetek. Kwota ta powinna stanowić 6% tej części wartości kosztorysowej, jaka odpowiada procentowi skrócenia cyklu, nie więcej jednak niż kwota pobranych przez bank odsetek.

§ 18. 1. Bank finansuje przyjęte zadania inwestycyjne do wysokości kosztu planowego.

2. Zwiększenie planowego kosztu inwestycji w toku realizacji może być dokonane przez uprawniony do tego organ po zbadaniu przyczyn przekroczenia i po uprzednim zaopiniowaniu przez bank. Na pokrycie zwiększonego kosztu inwestycji bank udziela kredytu dodatkowego w oparciu o oddzielną umowę.

3. Kredyt dodatkowy podlega zwiększonemu oprocentowaniu (oprocentowanie karne), w zależności od kwoty przekroczenia pierwotnego kosztu inwestycji. Przy zwycze kosztów do 5% bank nalicza oprocentowanie karne według stawki o 1% wyższej ponad normalne oprocentowanie określone w umowie o kredyt. Przy dalszej zwycze kosztów stawka oprocentowania karnego kredytu dodatkowego wzrasta o 1% za każde rozpoczęte 5% przekroczenia kosztów, nie więcej jednak niż o 9% ponad normalne oprocentowanie. Oprocentowanie karne nalicza bank za każdy rok kalendarzowy z góry, poczynając od pierwszego dnia roku, w którym udzielił kredytu dodatkowego, do końca roku kalendarzowego, w którym dokonano rozliczenia inwestycji.

4. Przepisu ust. 3 nie stosuje się w razie zmiany kosztu inwestycji spowodowanej na skutek urzędowej zmiany cen i norm kosztorysowych. Dokonane w toku realizacji inwestycji zmiany cen i norm kosztorysowych powodują korektę planowego kosztu inwestycji (ust. 1).

§ 19. 1. Spłata kredytu wraz z naliczonymi odsetkami następuje na podstawie rozliczenia inwestycji (§ 9), zaakceptowanego przez zjednoczenie i przyjętego przez bank.

2. Z funduszu inwestycyjnego zjednoczenia w pierwszej kolejności podlega pokryciu kredyt dodatkowy oraz wszelkie odsetki karne. Pozostały kredyt bądź podlega jednorazowej spłacie z funduszu inwestycyjnego zjednoczenia, bądź też spłacie na warunkach określonych zgodnie z § 24.

§ 20. 1. Jeśli inwestor nie przedłoży bankowi w terminie określonym w umowie o kredyt rozliczenia inwestycji z powodu nieoddania inwestycji do użytku w planowym terminie lub też z innych przyczyn, bank od pełnej sumy przyznanego kredytu nalicza oprocentowanie karne. Oprocentowanie karne nalicza bank progresywnie w zależności od przekroczenia cyklu budowy. Przy przekroczeniu cyklu do 5% bank nalicza dodatkowe oprocentowanie według stawki o 0,5% wyższej niż oprocentowanie umowne. Przy dalszym wydłużeniu cyklu stawka oprocentowania dodatkowego wzrasta o dalsze 0,5% za każde rozpoczęte 5% przekroczenia cyklu, nie więcej jednak niż o 6% w stosunku rocznym.

2. Zapłacone odsetki karne, pomniejszone o kary umowne i odszkodowania uzyskane przez inwestora

od kontrahentów z tytułu nieterminowego wykonania umów o roboty i dostawy, podlegają rozliczeniu z funduszem inwestycyjnym zjednoczenia (§ 19 ust. 2) oraz zarachowaniu na koszt inwestycji.

3. Kwota przekroczenia planowego kosztu inwestycji (§ 18), jak też różnica między karnymi odsetkami naliczonymi przez bank a karami i odszkodowaniami pobranymi przez inwestora z tytułu niedotrzymania warunków umów zawartych z wykonawcami i dostawcami, pomniejsza możliwości włączenia do planu nowych inwestycji.

§ 21. 1. W celu zwiększenia materialnego zainteresowania zjednoczeń oraz pracowników służby inwestycyjnej prawidłową i rytmiczną realizacją zadań inwestycyjnych, bank niezależnie od częściowej bonifikaty odsetek, o której mowa w § 17 ust. 5, zwraca kredytobiorcy (zjednoczeniu) dalszą część pobranych odsetek według zasad określonych w ust. 2—4.

2. Jeżeli koszt inwestycji określony w dokumentacji będącej podstawą włączenia inwestycji do planu nie został przekroczony, bank zwróci kredytobiorcy z pobranego normalnego oprocentowania (3%) równowartość 0,3%.

3. Jeżeli inwestycję oddano do użytku w dyrektywnym cyklu budowy, a koszt jej nie został przekroczony, bank zwraca kredytobiorcy dalsze 0,3% z pobranego oprocentowania. Przy przekroczeniu kosztów zwracana kwota ulega zmniejszeniu o 0,06% stawki procentowej za każdy 1% podwyżki kosztów. Przy przekroczeniu kosztów więcej niż o 5% zwrot oprocentowania z tytułu skrócenia cyklu budowy nie przysługuje.

4. Jeżeli obniżono koszt inwestycji przy dotrzymaniu lub skróceniu cyklu budowy bądź też skrócono cykl budowy przy nieprzekroczeniu planowych kosztów inwestycyjnych lub ich zmniejszeniu, bank zwróci dodatkowo część pobranego oprocentowania w granicach do 0,4% według skali podanej w załączniku nr 2.

5. Z ogólnej sumy środków zgromadzonych na zasadach podanych w ust. 2—4 równowartość 20% przeznaczają się na dodatkowy fundusz premiiowy dla pracowników służby inwestycyjnej inwestora, pozostała zaś część kwot uzyskanych ze zwrotu oprocentowania kredytu bankowego zwiększa fundusz inwestycyjny zjednoczenia.

6. Premie z dodatkowego funduszu (ust. 5) wypłaca się w 50% po przyjęciu przez bank rozliczenia inwestycji. Pozostała część może być wypłacona po uzyskaniu planowej zdolności produkcyjnej (planowych efektów) w dyrektywnym cyklu osiągania zdolności produkcyjnej. W razie nieuzyskania w tym okresie pełnej zdolności produkcyjnej (planowych efektów) druga część funduszu ulega przepadkowi na rzecz budżetu.

7. Szczegółowe zasady uruchamiania dodatkowego funduszu premiiowego, o których mowa w ust. 5 i 6, określają odrębne przepisy.

§ 22. 1. Tworzy się w ciężar kosztów inwestycji fundusz premiiowy w wysokości 0,2—0,4% wartości maszyn i urządzeń pochodzenia krajowego, określonej w dokumentacji kosztorysowej danego zadania inwestycyjnego. Środki tego funduszu przeznaczają się na premie dla kierowniczej kadry dostawców maszyn i urządzeń pochodzenia krajowego.

2. Zasady ustalania wysokości i podziału funduszu, o którym mowa w ust. 1, zakres osób uprawnionych do korzystania z premii wypłacanych z tego fun-

duszu oraz terminy i warunki wypłaty premii określają inne przepisy.

§ 23. Premiowanie pracowników biur projektów oraz wykonawców robót budowlano-montażowych za jakość i terminowość wykonanych prac regulują odrębne przepisy.

§ 24. 1. Bank zawierając umowę o kredyt (§ 14) określa, czy udzielony kredyt podlega spłacie w całości z funduszu inwestycyjnego zjednoczenia, czy też tylko częściowo, a w pozostałej części — z dodatkowego zysku osiągniętego w ciągu 5 lat po odaniu inwestycji do użytku.

2. Całość lub część kredytu obciążająca fundusz inwestycyjny zjednoczenia podlega pokryciu z tegoż funduszu po rozliczeniu inwestycji. W braku środków funduszu inwestycyjnego zjednoczenia, bank może spłatę tej części kredytu rozłożyć na okres uzgodniony ze zjednoczeniem.

3. Część kredytu nie pokryta z funduszu inwestycyjnego zjednoczenia podlega spłacie przez przedsiębiorstwo w ratach określonych w umowie między inwestorem a bankiem. Bank przy określaniu rat kredytu uwzględnia stopniowe dochodzenie do zdolności produkcyjnej zainwestowanych obiektów. Określone w umowie raty zadłużenia wraz z oprocentowaniem (3%) inwestor spłaca z ogólnego zysku przedsiębiorstwa przed jego podziałem. Od nie spłaconych w terminie rat bank pobiera odsetki za zwłokę.

4. W określonych wypadkach część lub całość kredytu może ulec umorzeniu w ciężar środków przewidzianych na ten cel w budżecie.

5. Minister Finansów ustali wytyczne, jakimi banki mają się kierować przy określaniu wielkości kredytu podlegającego spłacie z zysku i trybu spłaty tej części kredytu lub jego umorzenia. Wytyczne te podlegają zatwierdzeniu przez Radę Ministrów.

§ 25. 1. Inwestycje polegające na budowie nowych przedsiębiorstw lub samodzielnie bilansujących zakładów, o okresie zwrotności nakładów nie przekraczającym lat 5, mogą być finansowane z kredytu bankowego, spłacanego w całości z amortyzacji i przyszłych zysków budujących się przedsiębiorstw i zakładów. Zasada ta może być również stosowana do inwestycji polegających na poważniejszej rozbudowie lub modernizacji, a realizowanych przez wysoko rentowne przedsiębiorstwa.

2. Wysokość rat i terminy spłaty kredytu określi w tym wypadku umowa między bankiem a inwestorem, zawarta przy przyjmowaniu inwestycji do finansowania.

3. Na spłatę kredytu wraz z oprocentowaniem przedsiębiorstwo (zakład) przeznaczają całą amortyzację po potrąceniu części przypadającej na kapitalne remonty, a w pozostałej części — zysk przed jego podziałem. Nie zapłacone w terminie raty bank przenosi na należności przeterminowane.

4. Przepis § 24 ust. 5 ma zastosowanie również w tym wypadku.

B. Finansowanie inwestycji i kapitalnych remontów przedsiębiorstw.

§ 26. 1. Inwestycje przedsiębiorstw i kapitalne remonty finansowane są z funduszy inwestycyjno-remontowych.

2. Fundusz inwestycyjno-remontowy przedsiębior-

stwa tworzy się z części amortyzacji i części zysku oraz innych środków przewidzianych w obowiązujących przepisach. Normy przelewów amortyzacji na fundusz inwestycyjno-remontowy ustalają zjednoczenia w granicach normy zbiorczej określonej dla zjednoczenia lub grup zjednoczeń przez właściwego ministra w porozumieniu z Ministrem Finansów. Normy te będą określone na okres wieloletni.

3. Normy amortyzacji przeznaczonej na fundusze inwestycyjno-remontowe powinny być określone na poziomie niezbędnym do realizacji remontów kapitalnych zgodnie z potrzebami wynikającymi z programów remontów planowo-zapobiegawczych.

4. Odpisy zysku na fundusze inwestycyjno-remontowe określać będą normy finansowe.

5. Podstawą do ustalenia norm będzie określony dla danej branży procent wartości środków trwałych ulegający odpowiedniemu zwiększeniu w zależności od stopnia umorzenia środków trwałych. Procentowe wskaźniki (w stosunku do wartości środków trwałych i ich umorzenia) określać będzie dla poszczególnych zjednoczeń lub grup zjednoczeń Minister Finansów w porozumieniu z właściwymi ministrami.

6. W oparciu o wskaźniki, o których mowa w ust. 5, zjednoczenie określi dla poszczególnych przedsiębiorstw normy odpisów zysku na fundusze inwestycyjno-remontowe w procencie zysku planowego.

7. Na fundusz inwestycyjno-remontowy przedsiębiorstwa przeznaczają różnice między dochodami a kosztami likwidacji środków trwałych.

§ 27. 1. Z funduszu inwestycyjno-remontowego mogą być realizowane inwestycje produkcyjne określone w § 2 ust. 5. Do inwestycji tych nie ma zastosowania przepis § 3.

2. Z funduszu inwestycyjno-remontowego nie mogą być realizowane inwestycje mieszkaniowe ani też socjalno-kulturalne. Nie dotyczy to jednak inwestycji związanych z polepszeniem warunków bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 28. 1. Przedsiębiorstwa obowiązane są przedłożyć bankowi plan akumulacji i przeznaczenia środków funduszu inwestycyjno-remontowego. Plan ten stanowi część składową planu techniczno-ekonomicznego przedsiębiorstwa.

2. O przeznaczeniu środków funduszu inwestycyjno-remontowego na cele inwestycyjne lub remontowe decyduje przedsiębiorstwo.

3. W toku realizacji planów przedsiębiorstwo jest uprawnione do podjęcia inwestycji polegającej na wymianie środka trwałego zamiast kapitalnego remontu i odwrotnie, w zależności od wyniku rachunku opłacalności.

§ 29. 1. Przedsiębiorstwa mogą dokonywać nakładów na inwestycje i kapitalne remonty w granicach środków będących do ich dyspozycji.

2. Banki w uzasadnionych wypadkach mogą udzielać przedsiębiorstwom krótkoterminowych kredytów spłacanych z funduszu inwestycyjno-remontowego. Ogólne rozmiary tych kredytów określają plany kredytowe.

3. Przedsiębiorstwu nie wolno angażować się w nakłady nie mające pokrycia w funduszu inwestycyjno-remontowym i przyznanych przez bank kredycie. Nakłady nie znajdujące pokrycia w tych środkach podlegają sfinansowaniu ze środków obrotowych i o ile do terminu przewidzianego na opracowanie rocznego sprawozdania finansowego nie zo-

staną zrefundowane ze środków inwestycyjnych — podlegają spisaniu w ciężar wyników finansowych przedsiębiorstwa. Niezależnie od tego przedsiębiorstwo jest zobowiązane w ciężar swoich wyników odprowadzić do budżetu równowartość nakładów pokrytych ze środków obrotowych.

4. Banki sprawują ogólną kontrolę nad prawidłowością gospodarowania środkami funduszy inwestycyjno-remontowych. Banki mogą żądać usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości pod sankcją odmowy udzielenia kredytu, stosowania wyższego oprocentowania bądź też innych środków oddziaływania przewidzianych w odrębnych przepisach.

§ 30. Minister Finansów na wniosek właściwego ministra może ustalić dla przedsiębiorstw określonych branż inne zasady finansowania gospodarki remontowej i w związku z tym zmienić zasady amortyzowania majątku trwałego.

§ 31. 1. Przedsiębiorstwa mogą realizować inwestycje socjalno-kulturalne z następujących środków:

1) funduszu zakładowego lub innych funduszy przeznaczonych dla załogi po odliczeniu środków przeznaczonych na zakładowe fundusze mieszkaniowe,

2) pochodzących z likwidacji lub sprzedaży środków trwałych służących celom socjalno-kulturalnym,

3) z dotacji funduszy przeznaczonych na cele socjalno-kulturalne, a określonych odrębnymi przepisami.

2. Przedsiębiorstwa mogą dokonywać nakładów na inwestycje socjalno-kulturalne tylko do wysokości posiadanych na ten cel środków. Nakłady przewyższające posiadane środki podlegają pokryciu z funduszu zakładowego po odliczeniu środków przeznaczonych na zakładowe fundusze mieszkaniowe. Do inwestycji tych nie ma zastosowania przepis § 3.

3. Koszty kapitalnych remontów środków trwałych, służących celom socjalno-kulturalnym, przedsiębiorstwa pokrywają z funduszy inwestycyjno-remontowych.

C. Inwestycje i kapitalne remonty jednostek i zakładów budżetowych objętych lub rozliczających się z budżetem centralnym.

§ 32. 1. Inwestycje jednostek i zakładów budżetowych mogą być realizowane zgodnie z ustaleniami planów inwestycyjnych.

2. Kapitalne remonty jednostek i zakładów budżetowych mogą być realizowane w granicach posiadanych na ten cel środków finansowych.

§ 33. 1. Budownictwo inwestycyjne jednostek i zakładów budżetowych finansowane jest z kredytu bankowego podlegającego pokryciu po zakończeniu i rozliczeniu inwestycji ze środków budżetowych i przeznaczonych na inwestycje środków pozabudżetowych (rozdział V).

2. Bank udziela kredytu przy przyjęciu inwestycji do finansowania. Warunki przyjęcia inwestycji do finansowania określają przepisy §§ 15 i 16.

3. Bank zawiera z inwestorem lub nadzorującą inwestora jednostką umowę kredytową, w której określa ogólną sumę kredytu oraz — w dostosowaniu do harmonogramu budowy — wysokość i terminy, w jakich kredyt będzie stawiany do dyspozycji inwestora, a także termin zakończenia i przedłożenia bankowi rozliczenia inwestycji.

4. Określone w umowie raty kredytu mogą być na wniosek inwestora zwiększane, o ile tylko inwestor udowodni możliwość przyspieszenia realizacji inwestycji.

§ 34. 1. Kredyt jest bezprocentowy, z wyjątkiem wypadków, o których mowa w ust. 2 i 3.

2. Zwiększenie planowego kosztu inwestycji w toku realizacji może być dokonane przez uprawniony do tego organ po uprzednim zaopiniowaniu przez bank i zbadaniu przyczyny przekroczenia. Na pokrycie zwiększonego kosztu inwestycji bank udziela kredytu dodatkowego. Kredyt dodatkowy podlega oprocentowaniu karnemu na warunkach określonych w § 18 ust. 3.

3. Również w razie niezakończenia inwestycji w planowym terminie bank nalicza oprocentowanie karne według zasad określonych w § 20 ust. 1.

4. Kwota przekroczenia planowych kosztów, jak też różnica między karnymi odsetkami naliczonymi przez bank a karami i odszkodowaniami zapłaconymi przez kontrahentów inwestora z tytułu niedotrzymania warunków umownych, pomniejsza możliwości włączenia do planu nowych inwestycji.

§ 35. 1. Po zakończeniu inwestycji na podstawie rozliczenia inwestycji sporządzonego przez inwestora, a zaakceptowanego przez jednostkę nadrzędną, bank zamyka rachunek finansowania, ustalając ostateczne saldo kredytu (łącznie z kredytem dodatkowym i obciążeniami z tytułu naliczonych odsetek karnych).

2. Właściwy dysponent obowiązany jest zapewnić pokrycie kredytu ze środków budżetowych lub pozabudżetowych nie później niż w pierwszym kwartale następnego roku budżetowego.

3. Środki pozabudżetowe na finansowanie inwestycji mogą być przelewane bieżąco na rachunek inwestora. Zaliczone jednak będą przez bank na pokrycie kredytu dopiero w momencie rozliczenia inwestycji.

§ 36. 1. Pracownicy służby inwestycyjnej otrzymują premie za prawidłową i rytmiczną realizację inwestycji. Fundusz premii tworzy się ze środków budżetowych przewidzianych na działalność bieżącą w wysokości:

1) 0,09% planowego kosztu inwestycji za wykonanie inwestycji w granicach kosztu planowego.

2) 0,09% planowego kosztu inwestycji za terminowe oddanie inwestycji do użytku pod warunkiem, że koszt inwestycji nie został przekroczony; w razie przekroczenia kosztów inwestycji przelew ten ulega zmniejszeniu o 0,02% planowego kosztu inwestycji za każdy 1% przekroczenia kosztów budowy w stosunku do kosztu określonego w dokumentacji będącej podstawą włączenia inwestycji do planu.

Jeżeli obniżono koszt inwestycji przy dotrzymaniu lub skróceniu cyklu budowy bądź też skrócono cykl budowy przy nieprzekroczeniu planowych kosztów inwestycji lub ich zmniejszeniu, na fundusz premii przeznacza się z budżetu dalsze środki w granicach do 0,12% planowych kosztów inwestycji według skali podanej w załączniku nr 3 do uchwały.

2. Premie z funduszu utworzonego w myśl ust. 1 wypłacane będą służbie inwestycyjnej w 50% bezpośrednio po terminowym rozliczeniu inwestycji. Pozostała część może być wypłacona po upływie okresu gwarancyjnego i stwierdzeniu prawidłowego

funkcjonowania obiektów. W razie stwierdzenia wad obiektu pozostała część funduszu premiowego ulega przepadkowi.

§ 37. 1. Zakupy i kapitalne remonty jednostek budżetowych finansowane są z odrębnego rachunku bankowego, na który przelewane są środki z budżetu oraz przeznaczone na ten cel środki pozabudżetowe.

2. Zakłady budżetowe przelewają na rachunki finansowania zakupów i remontów kapitalnych środki własne przewidziane na ten cel w ich planach finansowych.

3. Środki przelane na rachunki, o których mowa w ust. 1 i 2, a nie wykorzystane do końca roku kalendarzowego, pozostają do dyspozycji właściwych jednostek na rok następny.

§ 38. Inwestycje i kapitalne remonty gospodarstw pomocniczych prowadzonych przez jednostki budżetowe finansowane są na zasadach określonych dla jednostek budżetowych.

III. Inwestycje i kapitalne remonty jednostek objętych i rozliczających się z budżetami terenowymi.

§ 39. 1. Inwestycje branżowe finansowane są z kredytów bankowych na zasadach określonych w §§ 10—25 uchwały ze zmianami, o których mowa w § 40.

2. Umowę kredytową bank zawiera z inwestorem wskazanym przez prezydium rady narodowej.

§ 40. 1. Prezydium rad narodowych gromadzą środki na spłatę kredytów udzielonych przez banki na sfinansowanie inwestycji branżowych na rachunkach bankowych terenowych funduszy inwestycyjnych.

2. Terenowe fundusze inwestycyjne tworzy się na szczeblu prezydiów wojewódzkich rad narodowych z amortyzacji nie pozostawionej do dyspozycji przedsiębiorstw oraz ze środków pozabudżetowych przeznaczonych na finansowanie inwestycji. W miarę potrzeby terenowy fundusz inwestycyjny może być zasilany środkami z budżetu.

3. Terenowe fundusze inwestycyjne są odpowiednikiem funduszy inwestycyjnych zjednoczeń, o których mowa w §§ 10—25.

4. Prezydium wojewódzkich rad narodowych mogą upoważnić prezydium rad narodowych szczebla powiatowego do tworzenia powiatowych (miejskich) funduszy inwestycyjnych. W uzasadnionych wypadkach prezydium rad narodowych mogą upoważnić zjednoczenia przedsiębiorstw terenowych do tworzenia branżowych funduszy inwestycyjnych. Do funduszy tych stosuje się odpowiednio ust. 2 i 3.

5. Jeżeli amortyzacja gromadzona na rachunkach funduszy, o których mowa w ust. 4, przekracza potrzeby w zakresie spłaty kredytów, prezydium wojewódzkiej rady narodowej może:

1) przejąć nadwyżkę amortyzacji funduszu powiatowego (miejskiego) na wojewódzki fundusz inwestycyjny,

2) nałożyć na zjednoczenie obowiązek przelania określonej kwoty na branżowy fundusz inwestycyjny innego zjednoczenia, wykazującego niedobór środków.

6. Decyzje, o których mowa w ust. 5, mogą być wydawane jedynie w okresie ustalania wskaźników do rocznych planów finansowych.

7. Czynności związane z techniczną obsługą funduszy inwestycyjnych prowadzonych przez prezydów wojewódzkich i powiatowych (miejskich) rad narodowych wykonują wydziały finansowe.

§ 41. 1. Na finansowanie inwestycji własnych i kapitalnych remontów przedsiębiorstwa terenowe tworzą fundusz inwestycyjno-remontowy, na który przelewają pozostawioną im do dyspozycji amortyzację oraz inne środki wynikające z przepisów normujących systemy finansowe.

2. Amortyzacja przedsiębiorstw, jeżeli inne przepisy nie stanowią inaczej, podlega podziałowi na część pozostawioną do dyspozycji przedsiębiorstw i część przeznaczoną do odprowadzenia na terenowy fundusz inwestycyjny.

3. Do dyspozycji przedsiębiorstw pozostawia się amortyzację:

1) na kapitalne remonty, wynikające z programów remontów planowo-zapobiegawczych,

2) na inwestycje własne przedsiębiorstw.

4. Minister Finansów w porozumieniu z prezydiami wojewódzkich rad narodowych określi stawki odpisów amortyzacji na cele wymienione w ust. 3, z uwzględnieniem możliwości sfinansowania inwestycji z innych źródeł, wynikających z przepisów określających zasady gospodarki finansowej przedsiębiorstw.

5. Prezydium rad narodowych bądź działające z ich upoważnienia zjednoczenia ustalą normy podziału amortyzacji, o których mowa w ust. 2, w oparciu o stawki odpisów określonych przez Ministra Finansów zgodnie z przepisem ust. 4, z uwzględnieniem źródeł finansowania inwestycji i kapitalnych remontów, przewidzianych w przepisach normujących systemy finansowe przedsiębiorstw.

6. Poza tym do finansowania inwestycji i remontów kapitalnych przedsiębiorstw terenowych mają w pełni zastosowanie przepisy §§ 27—31.

§ 42. 1. Do finansowania inwestycji oraz kapitalnych remontów jednostek i zakładów budżetowych objętych budżetami terenowymi mają odpowiednio zastosowanie przepisy w §§ 32—34 oraz 36—38.

2. Udzielone przez bank kredyty na budownictwo inwestycyjne jednostek i zakładów budżetowych po zakończeniu i rozliczeniu inwestycji — wraz z kredytem dodatkowym i naliczonymi odsetkami karnymi (zmniejszonymi o uzyskane przez inwestora kary i odszkodowania od kontrahentów) — podlegają jednorazowemu pokryciu z funduszu inwestycyjnego jednostek budżetowych.

3. Fundusz inwestycyjny jednostek budżetowych tworzy się na szczeblu właściwych rad narodowych, nie niżej szczebla powiatowego, ze środków budżetowych oraz środków pozabudżetowych przeznaczonych na finansowanie inwestycji.

4. Środki budżetowe na fundusz inwestycyjny jednostek budżetowych określane będą w budżetach wojewódzkich i powiatowych (miast stanowiących powiaty) w kwocie stanowiącej równowartość różnicy między rocznym limitem inwestycyjnym prezydium danej rady narodowej, przeznaczonym na budownictwo inwestycyjne jednostek i zakładów budżetowych, a będącymi do dyspozycji jednostek budżetowych środkami pozabudżetowymi.

5. Fundusz inwestycyjny jednostek budżetowych lokowany jest w bankach finansujących inwestycje.

6. Rachunki funduszu nie podlegają oprocentowaniu.

IV. Finansowanie nakładów na opracowanie dokumentacji inwestycyjnej i innych nakładów poprzedzających realizację inwestycji.

§ 43. 1. Koszty dokumentacji dla przyszłych inwestycji branżowych jednostek objętych planowaniem zarówno centralnym, jak i terenowym, podlegają sfinansowaniu z przyznanego przez bank na ten cel kredytu.

2. Kredyt wraz z oprocentowaniem podlega rozliczeniu w ciężar kredytów inwestycyjnych z chwilą przyjęcia przez bank do finansowania inwestycji, dla której była przeznaczona dokumentacja.

3. Kredytu na opłacenie kosztów dokumentacji dla inwestycji, o których mowa w ust. 1, udziela bank zjednoczeniu lub przedsiębiorstwu.

4. Kredyt nie rozliczony w ciągu 2 lat od daty zakończenia prac nad dokumentacją podlega spłacie z funduszy przeznaczonych na finansowanie inwestycji branżowych.

5. Bank może na uzasadniony wniosek kredytobiorcy przedłużyć termin rozliczenia kredytu.

§ 44. 1. Koszty dokumentacji dla przyszłych inwestycji własnych przedsiębiorstwa pokrywają z funduszu inwestycyjno-remontowego lub ze środków obrotowych. Wydatki na dokumentację pokryte ze środków obrotowych podlegają refundacji ze środków funduszu inwestycyjno-remontowego z chwilą przystąpienia do realizacji inwestycji.

2. Koszty dokumentacji, bez względu na źródła jej sfinansowania, nie wykorzystanej w ciągu 2 lat od jej zakończenia podlegają spisaniu w ciężar wyników działalności eksploatacyjnej.

§ 45. 1. Koszty dokumentacji dla przyszłych inwestycji jednostek i zakładów budżetowych finansowane są z bezprocentowego kredytu bankowego. Kredytu na ten cel udzielają banki finansujące inwestycje:

1) ministerstwu lub jednostkom upoważnionym przez ministerstwo,

2) wydziałom prezydiów rad narodowych (jednostkom równorzędnym) szczebla wojewódzkiego lub powiatowego.

2. Kredyt na dokumentację podlega rozliczeniu w ciężar kredytów inwestycyjnych z chwilą przyjęcia przez bank inwestycji do finansowania.

§ 46. 1. Jednostkom państwowym nie wolno zamawiać, a biurom projektów nie wolno przyjmować bez zezwolenia zleceń na opracowanie dokumentacji indywidualnej dla obiektów lub fragmentów obiektów, dla których opracowano dokumentację typową. Tryb uzyskiwania zezwoleń określają przepisy wydane przez Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych.

2. W razie stwierdzenia, że dokumentacja dla obiektów lub ich części została opracowana wbrew przepisom ust. 1, banki pobiorą z rachunku rozliczeniowego biura projektów odpowiednią część wynagrodzenia i odprowadzą do budżetu. W razie trudności w określeniu odpowiedniej części wynagrodzenia banki pobiorą z rachunku biura projektów 5% wartości robót budowlano-montażowych, dla których

opracowano dokumentację indywidualną zamiast dokumentacji typowej.

3. Do pracowników biur projektów i służb inwestycyjnych nie przestrzegających przepisu ust. 1 powinny być obowiązkowo stosowane sankcje w postaci pozbawienia premii. To samo dotyczy pracowników kontroli bankowej w razie niewykonania obowiązku przewidzianego w ust. 2.

4. Szczegółowe zasady stosowania dokumentacji typowej dla inwestycji określają odrębne przepisy.

§ 47. Przepisy §§ 43—45 stosuje się również do finansowania innych kosztów związanych z przygotowaniem inwestycji do realizacji, a w szczególności do kosztów:

1) badań geologicznych i geodezyjnych oraz ekspertyz i studiów związanych z opracowaniem dokumentacji,

2) kosztów nabycia licencji i patentów dla projektowanej inwestycji,

3) kosztów pozyskania terenów pod przyszłą zabudowę.

V. Przepisy dotyczące czynów społecznych, funduszy celowych i innych środków pozabudżetowych.

§ 48. 1. Przewidziane w poprzednich rozdziałach niniejszej uchwały zasady dotyczące finansowania inwestycji nie mają zastosowania do inwestycji realizowanych w ramach czynów społecznych, jak też do inwestycji podejmowanych ze środków:

1) funduszy gromadzkich i mienia gromadzkiego,

2) funduszy prewencyjnych instytucji ubezpieczeniowych,

3) funduszy miejskich,

4) własnych warsztatów szkolnych przy szkołach zawodowych.

2. Środki wymienione w ust. 1 mogą być wykorzystane jako bezpośrednie źródło finansowania wyodrębnionych zadań inwestycyjnych. Mogą być również przelewane na fundusze inwestycyjne jako uzupełniające źródło spłaty kredytów bankowych.

3. Jeżeli fundusze, o których mowa w ust. 1, stanowią wyłączone pokrycie kosztów inwestycji, bank finansuje inwestycje bezpośrednio ze środków przelanych na rachunki inwestycyjne bez udziału kredytu bankowego.

§ 49. Wykorzystanie funduszu aktywizacji małych miast reguluje uchwała nr 302 Rady Ministrów z 6 września 1966 r. w sprawie utworzenia funduszu aktywizacji małych miast (Monitor Polski z 1966 r. Nr 56, poz. 271 i z 1968 r. Nr 24, poz. 155).

§ 50. 1. Wszelkie środki pozabudżetowe (fundusze celowe, środki specjalne itp.) nie wymienione w § 48 mogą być przeznaczone wyłącznie na spłatę kredytów udzielonych na inwestycje objęte planami inwestycyjnymi bądź na bezpośrednie finansowanie inwestycji, o ile uchwała dopuszcza taki tryb finansowania (zakupy) — z wyjątkiem środków, co do których Rada Ministrów podejmie odrębne postanowienie.

2. Upoważnia się jednostki budżetowe do zwiększenia planowych zakupów oraz kapitalnych remontów w granicach wygospodarowanych na ten cel środków pozabudżetowych.

VI. Przepisy dotyczące finansowania niektórych nakładów.

§ 51. 1. Przedsiębiorstwa prowadzące działalność eksploatacyjną, realizujące roboty w zakresie inwestycji i remontów kapitalnych przez własne brygady robocze, finansują wstępnie koszty robót ze swoich środków obrotowych.

2. Refundacja środków obrotowych ze środków przeznaczonych na finansowanie inwestycji i remontów kapitalnych, o ile inne przepisy nie stanowią inaczej, następuje:

1) w odniesieniu do robót budowlano-montażowych — na zasadach ogólnych, obowiązujących dla rozliczeń za roboty budowlano-montażowe, z tym że rozliczeniami mogą być objęte zakresy robót, dla których ustalono ceny jednostkowe,

2) w odniesieniu do innych robót i usług — według cen wynikających z obowiązujących cenników lub też według kosztów własnych z doliczeniem planowej stawki zysku, nie wyżej jednak niż według cen wynikających z obowiązujących cenników.

3. Odstępowanie przez przedsiębiorstwa wyrobów własnej produkcji dla działalności inwestycyjnej lub remontowej następuje według obowiązujących cen zbytu.

§ 52. 1. Wynagrodzenia za roboty i usługi wykonane na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło przez osoby fizyczne nie będące podatnikami podatku obrotowego lub dochodowego, o ile dotyczą inwestycji i kapitalnych remontów w jednostkach działających według zasad rozrachunku gospodarczego, w tym również w przedsiębiorstwach w budowie, obciążają fundusz płac tych jednostek.

2. Jednostki (zakłady) budżetowe opłacają wynagrodzenia, o których mowa w ust. 1, bezpośrednio ze środków przeznaczonych na inwestycje i kapitalne remonty.

§ 53. 1. Banki finansują koszty utrzymania przedsiębiorstw w budowie i zarządów inwestycji nieprodukcyjnych na podstawie preliminarzy kosztów utrzymania. Ze środków określonych preliminarzami przedsiębiorstwa w budowie finansują utrzymanie urządzeń socjalno-bytowych (gospodarka pozaoperacyjna) na zasadach określonych obowiązującymi przepisami.

2. Również na podstawie preliminarzy banki finansują koszty rozruchu nowych zakładów i wydziałów oraz wydatki związane ze szkoleniem załogi w zakresie niezbędnym do uruchomienia produkcji z upływem planowego terminu oddania inwestycji do użytku. Określone w preliminarzach koszty powinny mieścić się w granicach nakładów ustalonych na ten cel w dokumentacji inwestycji, a ponadto wydatki osobowe — w granicach funduszu płac przydzielonego danej jednostce w trybie rozdziału zadań i środków narodowego planu gospodarczego.

§ 54. 1. Nakłady związane z przemieszczeniem środków trwałych między jednostkami gospodarki uspołecznionej pokrywane są ze środków inwestycyjnych. Nakłady te mogą być realizowane poza rozmiarami nakładów określonych w narodowym planie gospodarczym. Banki mogą na nakłady te udzielać przedsiębiorstwom kredytów na okres do 5 lat, płatnych z przyszłych wpływów funduszy przeznaczonych na cele inwestycyjne.

2. Ust. 1 stosuje się również do przemieszczenia

między wykonawcami prac badawczo-rozwojowych a innymi jednostkami gospodarki uspołecznionej przedmiotów o charakterze środków trwałych, pierwotnie nabytych lub wytworzonych w toku prac nad rozwojem nauki i techniki.

§ 55. Wszelkie rozliczenia dotyczące inwestycji, odsetki karne pobierane przez bank, jak też kary i odszkodowania płacone i uzyskane przez inwestora z tytułu wadliwego wykonania umów o dostawy, roboty i usługi podlegają ewidencjonowaniu na bankowym rachunku finansowania inwestycji (rachunku kredytu bankowego).

§ 56. Finansowanie inwestycji i kapitalnych remontów jednostek bazy naukowo-badawczej i rozwojowej działających w formie zakładów budżetowych lub na zasadach rozrachunku gospodarczego — z wyjątkiem biur projektów — regulują przepisy dotyczące zasad gospodarki finansowej tych jednostek.

§ 57. Minister Finansów określi zasady finansowania własnych inwestycji banków państwowych oraz instytucji ubezpieczeniowych.

§ 58. 1. Polegające na budownictwie inwestycje organizacje społecznych, politycznych i zawodowych finansowane będą z kredytu bankowego udzielanego na zasadach analogicznych, jak dla budownictwa jednostek budżetowych. Środki na spłatę kredytu organizacja gromadzi na bankowym rachunku finansowania inwestycji. Bank jest upoważniony do wstrzymania wypłat z kredytu w wypadku, gdy wypłaty przekroczą sumę wniesionych przez daną organizację środków. Premie dla służby inwestycyjnej za prawidłową i rytmiczną realizację inwestycji mogą być wypłacane przez organizacje społeczne, polityczne i zawodowe ze środków własnych tych organizacji na zasadach określonych w § 36.

2. Organizacje społeczne, polityczne i zawodowe finansują inwestycje polegające na zakupach gotowych dóbr inwestycyjnych i kapitalne remonty bezpośrednio ze środków objętych ich planami finansowymi.

VII. Przepisy przejściowe i końcowe.

§ 59. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1970 r. z uwzględnieniem przepisów §§ 60—65.

§ 60. 1. Inwestycje centralne oraz inwestycje zjednoczeń kontynuowane sprzed 31 grudnia 1969 r. finansowane będą w 1970 r. na zasadach dotychczasowych. Przewidziane jednak w dotychczasowych warunkach finansowania sankcje bankowe za przekroczenie planowego kosztu lub za nieoddanie inwestycji w planowym terminie do użytku oraz świadczenia przewidziane za prawidłową realizację inwestycji zastępuje się sankcjami i świadczeniami przewidzianymi w niniejszej uchwale; nie dotyczy to jednak inwestycji kończonych w 1970 r.

2. Kredyty na inwestycje centralne, rozliczone do dnia 31 grudnia 1969 r., podlegają pokryciu na zasadach dotychczasowych (z amortyzacji scentralizowanej, a w jej braku — z budżetu); kredyty na inwestycje centralne rozliczone po tym terminie podlegają spłacie z funduszy inwestycyjnych zjednoczeń, które w związku z tym mogą być w 1970 r. zasilane przelewami z rachunków amortyzacji scentralizowanej, a w razie niewystarczalności tych środków — z budżetu.

3. Określone w umowach kredytowych zawartych między bankiem a inwestorem warunki finansowania inwestycji zjednoczeń i terminy spłat kredytu na te inwestycje pozostają niezmienione.

4. Nie ulegają zmianie — w związku z wejściem w życie uchwały — normy finansowe na rok 1970 w zakresie odpisów zysku i amortyzacji na fundusz inwestycyjny zjednoczeń.

§ 61. 1. Kredyty bankowe udzielone na inwestycje realizowane przez przedsiębiorstwa terenowe na podstawie decyzji prezydów rad narodowych, rozliczone do dnia 31 grudnia 1969 r., podlegają pokryciu ze środków amortyzacji scentralizowanej będącej w dyspozycji prezydów rad narodowych, a w razie niewystarczalności amortyzacji scentralizowanej — ze środków budżetowych.

2. Przypadające do spłaty w 1970 r. kredyty udzielone na inwestycje realizowane przez przedsiębiorstwa terenowe na podstawie decyzji prezydów rad narodowych podlegają pokryciu z funduszy inwestycyjnych utworzonych zgodnie z przepisem § 40. Na fundusze te zostaną przelane nadwyżki amortyzacji scentralizowanej, pozostałe po rozliczeniach kredytów dokonanych do dnia 31 grudnia 1969 r.

§ 62. Obowiązujące w 1969 r. zasady tworzenia funduszy na cele inwestycyjne i remontowe w przedsiębiorstwach zarówno centralnych, jak i terenowych oraz zasady finansowania inwestycji przedsiębiorstw i ich kapitalnych remontów będą również obowiązywać do końca 1970 r.

§ 63. Inwestycje jednostek i zakładów budżetowych objętych budżetem centralnym i budżetami terenowymi, przyjęte przez bank do finansowania przed dniem 31 grudnia 1969 r., finansowane będą w 1970 r. w trybie dotychczasowym.

§ 64. 1. Budownictwo mieszkaniowe rad narodowych, rozpoczęte do dnia 31 grudnia 1969 r., będzie w roku 1970 finansowane na zasadach dotychczasowych. Zadania rozpoczynane po tym terminie finansowane będą z kredytu bankowego na zasadach określonych dla jednostek budżetowych, z tym że spłata kredytu następuje po zakończeniu inwestycji ze środków miejskich (powiatowych) funduszy mieszkaniowych.

2. Finansowanie innych form budownictwa mieszkaniowego regulują odrębne przepisy. Do czasu wydania tych przepisów dla resortowego budownictwa mieszkaniowego realizowanego w formie państwowej mają zastosowanie przepisy dotyczące inwestycji branżowych (budownictwo realizowane na rzecz przedsiębiorstw państwowych i zjednoczeń) lub przepisy dotyczące budownictwa jednostek i zakładów budżetowych.

§ 65. Utrzymuje się w 1970 r. szczególne formy finansowania inwestycji w jednostkach działających na zasadach eksperymentu zatwierdzonego w obowiązującym trybie.

§ 66. Minister Finansów w porozumieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów oraz Ministrami Obrony Narodowej i Spraw Wewnętrznych ustali — w oparciu o przepisy niniejszej uchwały — zasady finansowania inwestycji i kapitalnych remontów tych resortów, uwzględniając ich specyfikę.

§ 67. 1. Z dniem 1 stycznia 1971 r. wszystkie inwestycje bez względu na termin ich rozpoczęcia będą finansowane według zasad niniejszej uchwały.

2. W związku z przepisami ust. 1 Minister Finansów określi zasady rozliczeń z budżetem nadwyżek i niedoborów istniejących w dniu 31 grudnia 1970 r. na rachunkach i funduszach przeznaczonych na cele inwestycyjne i remontowe.

§ 68. Upoważnia się Ministra Finansów do wydawania przepisów zapewniających prawidłową realizację zasad wynikających z niniejszej uchwały.

§ 69. Z dniem wejścia w życie niniejszej uchwały

traci moc uchwała nr 278 Rady Ministrów z dnia 28 października 1965 r. w sprawie zasad finansowania inwestycji i kapitalnych remontów jednostek państwowych (Monitor Polski Nr 61, poz. 318). Przepisy jednak tej uchwały stosuje się nadal w tych wypadkach, gdy zgodnie z przepisami poprzednich paragrafów kontynuacja inwestycji odbywa się na dotychczasowych zasadach.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

Załączniki do uchwały nr 124 Rady Ministrów z dnia 15 lipca 1969 r. (poz. 237).

Załącznik nr 1.

UMOWA O KREDYT NA INWESTYCJE

Bank (nazwa Banku i jego odpowiedniej jednostki organizacyjnej oraz jej siedziba), zwany w dalszej treści umowy „Bankiem”, reprezentowany przez Ob. Ob. (imię, nazwisko i stanowisko), i (nazwa zjednoczenia, kombinatu, jednostki budżetowej lub organizacji społecznej, politycznej i zawodowej oraz jej siedziba), zwan w dalszej treści umowy „Kredytobiorcą”, reprezentowany przez Ob. Ob. (imię, nazwisko i stanowisko), zawierają umowę treści następującej:

Przedmiotem umowy o kredyt jest zadanie inwestycyjne (dokładna nazwa zadania) włączone do planu inwestycyjnego na rok decyzją (nazwa organu włączającego zadanie do planu), zakwalifikowane (rodzaj dokumentu planistycznego) do grupy inwestycji realizowane przez (nazwa inwestora).

Bank stawia do dyspozycji Kredytobiorcy kredyt przeznaczony na sfinansowanie programu rzeczowego wyżej wymienionego zadania, określonego w (rodzaj dokumentacji), zatwierdzonej przez (organ uprawniony do zatwierdzenia dokumentacji) dnia oraz w planie rzeczowo-finansowym stanowiącym załącznik do niniejszej umowy.

Kredytobiorca może dysponować kredytem po podpisaniu niniejszej umowy i pod warunkiem ścisłego przestrzegania jej postanowień przez cały okres realizacji zadania inwestycyjnego stanowiącego przedmiot kredytu.

1. Kredytobiorca zobowiązuje się zrealizować zadanie inwestycyjne, charakteryzujące się następującymi podstawowymi dyrektywnymi wskaźnikami, wynikającymi z zatwierdzonej dokumentacji i z decyzji włączenia inwestycji do planu, a mianowicie:

1) efekt produkcyjny (usługowy, użytkowy) (rodzaj i rozmiary efektu),

2) koszt zadania tys. zł, w tym wartość robót budowlanych i montażowych tys. zł,

3) cykl realizacji zadania (budowy) miesięcy,

4) okres dochodzenia do pełnej zdolności produkcyjnej miesięcy.

Zadanie powinno być rozpoczęte (miesiąc, rok), zakończone (miesiąc, rok) i rozliczone (miesiąc, rok).

Osiągnięcie pełnej zdolności produkcyjnej powinno nastąpić (miesiąc, rok).

2. Kredytobiorca oświadcza, że zadanie inwestycyjne będące przedmiotem kredytu jest zgodne z kierunkiem rozwoju branży i mieści się w ramach dyrektywnego wskaźnika zaangażowania, posiada prawidłowo opracowaną i zatwierdzoną dokumentację w zakresie ustalonym obowiązującymi przepisami oraz ma zapewnione wykonawstwo robót i zabezpieczone dostawy podstawowych maszyn i urządzeń, pozwalające na zrealizowanie zadania w terminie określonym w ust. 1 umowy.

3. Jeżeli w toku czynności analityczno-kontrolnych wykonywanych przez Bank w okresie realizacji zadania inwestycyjnego zostanie stwierdzona niezgodność oświadczenia zawartego w ust. 2 umowy ze stanem faktycznym, Bank zastosuje tryb postępowania określony w ust. 13 umowy.

4. Kredytobiorca oświadcza, że przed zawarciem umowy:

nie były poniesione żadne nakłady dotyczące zadania stanowiącego przedmiot umowy o kredyt *), zostały poniesione nakłady dotyczące zadania stanowiącego przedmiot umowy o kredyt *):

1) na dokumentację inwestycji w wysokości . . . zł,
2) na roboty i zakupy w wysokości zł.

5. Nakłady poniesione przed zawarciem niniejszej umowy, wymienione w ust. 4 pkt 2, podlegają sfinansowaniu kredytem oprocentowanym w wysokości przewidzianej dla finansowania przekroczeń kosztów inwestycji (ust. 14 umowy).

6. Dla zapewnienia ciągłości finansowania Bank przyznaje kredyt na cały program rzeczowy zadania, tj. w wysokości całkowitego kosztu określonego w ust. 1 pkt 2 umowy. Kredyt będzie stawiany do dyspozycji Kredytobiorcy stosownie do ustaleń harmonogramu realizacji w następujących terminach i transzach:

dnia	tys. zł,
dnia	tys. zł,
dnia	tys. zł,
dnia	tys. zł,
dnia	tys. zł,
dnia	tys. zł,

bez względu na faktyczny przebieg realizacji zadania inwestycyjnego.

Bank wstrzyma wypłaty kredytu udzielonego na finansowanie inwestycji organizacji społecznej, politycznej lub zawodowej, jeżeli wypłaty przekroczą sumę środków zakumulowanych na bankowym rachunku finansowania inwestycji *).

7. W razie możliwości przyspieszenia realizacji inwestycji na wniosek Kredytobiorcy (inwestora) Bank może przyspieszyć termin uruchomienia kolejnych transz kredytu.

8. Kredyt postawiony zostanie do dyspozycji Kredytobiorcy lub inwestora upoważnionego przez Kredytobiorcę w ust. 25 umowy w oddziale Banku . . .

9. Kredyt podlega oprocentowaniu w wysokości %. Oprocentowanie kredytu naliczane jest z góry i biegnie od dnia uruchomienia transzy kredytu do dnia, tj. do terminu przewidzianego na złożenie w Banku prawidłowo sporządzonego i zaakceptowanego przez jednostkę nadrzędną inwestora rozliczenia z zakończonego zadania inwestycyjnego.

10. Kredytobiorca zobowiązuje się do wykorzystywania kredytu zgodnie z obowiązującymi przepisami i zgodnie z jego przeznaczeniem.

11. Kredytobiorca (inwestor) zobowiązany jest do prawidłowej i rytmicznej realizacji zadania zgodnie z zatwierdzoną dokumentacją, obowiązującymi przepisami i warunkami niniejszej umowy. W szczególności obowiązkiem Kredytobiorcy (inwestora) jest niedopuszczenie do pogorszenia podstawowych wskaźników inwestycji określonych w ust. 1 umowy, tj. do:

- obniżenia efektów produkcyjnych (usługowych, użytkowych),
- przekroczenia kosztu zadania,
- wydłużenia cyklu realizacji.

12. Kredytobiorca zobowiązany jest do zawiadomiania Banku o zamierzonym wprowadzeniu zmian do programu rzeczowego zadania inwestycyjnego, powodujących zmianę wskaźników dyrektywnych wymienionych w ust. 1 umowy. Zawiadomienie powinno określać zakres wprowadzanych zmian, ich uzasadnienie, wpływ na wielkość i terminy osiągnięcia planowanych efektów oraz na podstawowe wskaźniki techniczno-ekonomiczne.

13. Jeśli zadanie jest realizowane niezgodnie pod względem rzeczowym z umową i dokumentacją inwestycji, w stopniu zagrażającym osiągnięciu dyrektywnych wskaźników, a Kredytobiorca nie usunął nieprawidłowości w wyznaczonym przez Bank terminie, Bank może podwyższyć oprocentowanie kredytu lub wstrzymać wypłaty kredytu do czasu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości.

14. 1) Bank finansuje przyjęte zadanie inwestycyjne do wysokości kosztu planowego (ust. 1 pkt 2 umowy).

2) Zwiększenie planowego kosztu może nastąpić po podjęciu decyzji przez uprawniony organ, po zbadaniu przyczyn tego przekroczenia i po uprzednim zopiniowaniu przez Bank. Bank może w tym wypadku na wniosek Kredytobiorcy udzielić kredytu dodatkowego. Do wniosku Kredytobiorca zobowiązany jest dołączyć decyzję o zmianie kosztu zadania inwestycyjnego. Kredytu dodatkowego Bank udziela w oparciu o oddzielną umowę.

3) Kredyt dodatkowy podlega zwiększonemu oprocentowaniu (oprocentowanie karne) w zależności od kwoty przekroczenia pierwotnego kosztu zadania. Przy wzroście kosztów do 5% stawka oprocentowania karnego wzrasta o 1% ponad normalne oprocentowanie określone w ust. 9 umowy. Przy dalszym wzroście kosztów stawka karnego oprocentowania

kredytu dodatkowego wzrasta za każde rozpoczęte 5% przekroczenia kosztów o 1%, nie więcej jednak niż o 9% w stosunku rocznym ponad normalne oprocentowanie. Oprocentowanie karne nalicza Bank za każdy rok kalendarzowy z góry, za okres od pierwszego dnia roku, w którym udzielił kredytu dodatkowego, do końca roku kalendarzowego, w którym dokonano rozliczenia zadania inwestycyjnego.

15. W razie niezłożenia w Banku rozliczenia zadania w terminie określonym w ust. 9 umowy z powodu niezakończenia inwestycji w dyrektywnym terminie (ust. 1 umowy) lub z innych przyczyn, a także w razie niezłożenia lub wadliwego sporządzenia rozliczenia, Bank nalicza oprocentowanie karne od pełnej sumy kredytu postawionej do dyspozycji Kredytobiorcy, stosując progresywną stopę procentową w zależności od okresu wydłużenia cyklu realizacji zadania inwestycyjnego. Przy przekroczeniu cyklu do 5% Bank nalicza dodatkowe oprocentowanie — ponad oprocentowanie określone w ust. 9 umowy — w wysokości 0,5%. Przy dalszym wydłużeniu cyklu stawka oprocentowania dodatkowego wzrasta o dalsze 0,5% za każde dalsze rozpoczęte 5% przekroczenia cyklu, nie więcej jednak niż o 6% w stosunku rocznym. Oprocentowanie karne za przekroczenie dyrektywnego cyklu realizacji biegnie od planowego terminu zakończenia inwestycji, a za niezłożenie rozliczenia — od terminu przewidzianego na rozliczenie zadania inwestycyjnego.

16. Kwotę wykorzystanego kredytu ustalają księgi Banku.

17. 1) Kredytobiorca spłaca kredyt dodatkowy wraz z wszelkimi odsetkami karnymi (ust. 13, 14 pkt 2 i 3 oraz ust. 15 umowy), zwiększonymi o zapłacone przez inwestora i pomniejszonymi o uzyskane od jego kontrahentów ewentualne kary umowne i odszkodowania z tytułu niewykonania albo nienależytego wykonania umów o roboty i dostawy, ze środków funduszu inwestycyjnego*), środków budżetowych*) lub pozabudżetowych*).

2) Kredytobiorca, inwestor realizujący zadanie i Bank w prowadzonej ewidencji zaangażowania nakładów inwestycyjnych na lata następne z tytułu inwestycji rozpoczętych są obowiązani uwzględnić zwiększenie planowego kosztu zadania. Zwiększone koszty inwestycji oraz naliczone przez Bank odsetki karne pomniejszają możliwości rozpoczynania nowych inwestycji.

18. W razie dotrzymania lub skrócenia cyklu zadania, realizowanego w grupie inwestycji branżowych, a także nieprzekroczenia lub obniżenia planowych kosztów inwestycji, Bank zwróci Kredytobiorcy część pobranych odsetek w wysokości i na zasadach określonych w dalszych postanowieniach umowy.

19. Jeżeli kredyt w wyniku wcześniejszego zakończenia inwestycji zostanie spłacony przed upływem ustalonego w umowie terminu, Bank pomniejszy naliczone z góry oprocentowanie o kwotę za okres czasu odpowiadający różnicy między terminem umownym a terminem faktycznej spłaty kredytu. Niezależnie od tego Bank zbonifikuje Kredytobiorcy część naliczonych odsetek, stanowiącą 6% tej części wartości kosztorysowej, jaka odpowiada procentowi skrócenia cyklu, nie więcej jednak niż kwotę pobranych przez Bank odsetek.

20. Bank niezależnie od bonifikaty odsetek, o któ-

rej mowa w ust. 19 umowy, zwróci Kredytobiorcy, według niżej określonych zasad, dalszą część pobranych odsetek z przeznaczeniem w 20% na fundusz premii dla służby inwestycyjnej inwestora, w pozostałej zaś części na zwiększenie funduszu inwestycyjnego zjednoczenia:

1) Jeżeli koszt zadania inwestycyjnego określony w dokumentacji będącej podstawą włączenia inwestycji do planu (ust. 1 pkt 2 umowy) nie zostanie przekroczony, Bank zwróci Kredytobiorcy z pobranego normalnego oprocentowania (3%) równoważność 0,3%.

2) Jeżeli zadanie inwestycyjne zostanie oddane do użytku w dyrektywnym terminie (ust. 1 umowy), a koszt jego nie zostanie przekroczony, Bank zwróci Kredytobiorcy dalsze 0,3% z pobranego oprocentowania. Przy przekroczeniu kosztów zwracana kwota ulega zmniejszeniu o 0,06% stawki procentowej za każdy 1% wzrostu kosztów. Przy przekroczeniu kosztów o więcej niż 5% zwrot oprocentowania z tytułu skrócenia cyklu budowy nie przysługuje.

3) Jeżeli koszt zadania inwestycyjnego przy dotrzymaniu terminu zakończenia lub skrócenia cyklu budowy zostanie obniżony bądź też jeżeli cykl budowy zostanie skrócony przy nieprzekroczeniu planowych kosztów inwestycji lub ich zmniejszeniu, Bank zwróci dodatkowo część pobranego oprocentowania w granicach do 0,4 według skali podanej w załączniku nr 2 do uchwały nr 124 Rady Ministrów z dnia 15 lipca 1969 r. w sprawie zasad finansowania inwestycji i kapitalnych remontów jednostek państwowych.

21¹. Spłata kredytu wraz z naliczonymi odsetkami, wykorzystanego na finansowanie zadania inwestycyjnego realizowanego w grupie inwestycji branżowych, nastąpi jednorazowo z funduszu inwestycyjnego zjednoczenia*), terenowego funduszu inwestycyjnego prezydium rady narodowej*) na podstawie rozliczenia zadania inwestycyjnego (ust. 9 umowy), zaakceptowanego przez zjednoczenie (jednostkę nadrzędną) i przyjętego przez Bank. Jeżeli środki funduszu inwestycyjnego nie wystarczą na pokrycie kredytu, Bank może rozłożyć spłatę kredytu na okres do lat 3.

21². Spłata kredytu wraz z naliczonymi odsetkami nastąpi na podstawie rozliczenia zadania inwestycyjnego (ust. 9 umowy), zaakceptowanego przez zjednoczenie (jednostkę nadrzędną) i przyjętego przez Bank, częściowo z funduszu inwestycyjnego zjednoczenia w wysokości zł, a w pozostałej części w wysokości zł przez przedsiębiorstwo (inwestora) z zysku nie później niż w ciągu 5 lat po oddaniu inwestycji do użytku. Wielkość rat i terminy spłaty części kredytu z zysku osiągniętego przez inwestora określi oddzielna umowa, zawarta po rozliczeniu zadania inwestycyjnego między inwestorem a Bankiem. Bank przy określaniu rat kredytu uwzględnia stopień dochodzenia do projektowych zdolności produkcyjnych zainwestowanych obiektów. Określone w umowie raty kredytu wraz z oprocentowaniem inwestor spłaca z ogólnego zysku przedsiębiorstwa przed podziałem tego zysku. Jeżeli środki funduszu inwestycyjnego zjednoczenia nie wystarczą na pokrycie części kredytu obciążającej fundusz inwestycyjny zjednoczenia, Bank może rozłożyć spłatę tej części kredytu na okres do lat 3.

21³. Spłata kredytu wraz z odsetkami nastąpi

z amortyzacji (po potrąceniu części przypadającej na kapitalne remonty) oraz z zysku (przed jego podziałem) przedsiębiorstwa. Wysokość i terminy spłaty kredytu określa oddzielna umowa, zawarta — w porozumieniu ze zjednoczeniem (jednostką równorzędną) — między Bankiem a inwestorem. Na podstawie rozliczenia inwestycji zaakceptowanego przez zjednoczenie i przyjętego przez Bank (ust. 9 umowy) nastąpi uściślenie wielkości i terminów rat spłaty kredytu.

(Ustalenia te mogą mieć zastosowanie do inwestycji polegających na budowie nowych przedsiębiorstw lub samodzielnie bilansujących zakładów o okresie zwrotu nakładów nie przekraczającym 5 lat, a także inwestycji polegających na poważniejszej rozbudowie lub modernizacji, a realizowanych przez wysoko rentowne przedsiębiorstwa).

21⁴. 1) Spłata kredytu (łącznie z ewentualnym kredytem dodatkowym oraz odsetkami karnymi) wykorzystanego na sfinansowanie zadania inwestycyjnego nastąpi ze środków budżetowych właściwego dysponenta oraz środków pozabudżetowych nie później niż w pierwszym kwartale następnego roku budżetowego po zamknięciu przez Bank rachunku finansowania inwestycji. Bank zamknie rachunek finansowania po przyjęciu rozliczenia inwestycji sporządzonego przez inwestora po zakończeniu inwestycji i zaakceptowanego przez jego jednostkę nadrzędną.

2) Środki pozabudżetowe na finansowanie inwestycji mogą być przelewane bieżąco na rachunek inwestora. Zaliczone jednak będą przez Bank na pokrycie kredytu dopiero w momencie rozliczenia inwestycji.

21⁵. Spłata kredytu wykorzystanego na sfinansowanie zadania inwestycyjnego wraz z ewentualnym kredytem dodatkowym i naliczonymi odsetkami karnymi (zmniejszonymi o uzyskane przez inwestora kary i odszkodowania od kontrahentów) nastąpi z funduszu inwestycyjnego jednostek budżetowych jednorazowo, po zakończeniu inwestycji i przyjęciu przez Bank rozliczenia inwestycji zaakceptowanego przez jednostkę nadrzędną.

21⁶. Spłata kredytu wykorzystanego na sfinansowanie zadania inwestycyjnego wraz z ewentualnym kredytem dodatkowym i naliczonymi odsetkami karnymi nastąpi ze środków zgromadzonych na bankowym rachunku finansowania inwestycji.

21⁷. Spłata kredytu wraz z ewentualnym kredytem dodatkowym i naliczonymi odsetkami karnymi (zmniejszonymi o uzyskane przez inwestora kary i odszkodowania od kontrahentów) nastąpi jednorazowo po zakończeniu inwestycji ze środków miejskich (powiatowych) funduszy mieszkaniowych.

22. W razie niespłacenia kredytu (ust. 21 umowy) w terminie określonym w umowie, Bank pobierać będzie odsetki za zwłokę w wysokości%.

23. Kredytobiorca (inwestor) zobowiązuje się do okazywania, na żądanie Banku, wszelkich dokumentów związanych z działalnością inwestycyjną, jak też do udzielania niezbędnych wyjaśnień w toku przeprowadzanych przez Bank czynności analitycznych i kontrolnych.

24. Szczególne postanowienia umowne (wynikające z wyjątkowych warunków przyjęcia inwestycji do finansowania):

25. Kredytobiorca upoważnia

(nazwa inwestora)

(podpisy oraz pieczęć Kredytobiorcy)

do wykonywania wszelkich czynności wynikających z niniejszej umowy.

26. Umowę niniejszą uważa się za zawartą z chwilą otrzymania przez Bank dwóch egzemplarzy umowy podpisanej przez Kredytobiorcę. Kredytobiorca powinien przedłożyć Bankowi podpisaną umowę najpóźniej w terminie 14 dni od dnia doręczenia projektu umowy. Umowa wygasa po dokonaniu spłaty kredytu.

27. Zawarcie niniejszej umowy upoważnia do zawarcia umowy o wykonanie robót budowlano-montażowych między inwestorem a uspołecznionym przedsiębiorstwem wykonawstwa inwestycyjnego.

28. Umowę sporządzono w czterech jednobrzmiących egzemplarzach z przeznaczeniem po dwa egzemplarze dla każdej ze stron.

Załącznik: plan rzeczowo-finansowy.

., dnia 19... r.

(podpisy oraz pieczęć Banku)
Przyjmujemy do zatwierdzającej wiadomości

(podpisy i pieczęć właściwego dysponenta budżetu dla inwestycji jednostek budżetowych i budownictwa mieszkaniowego rad narodowych)

*) Niepotrzebne skreślić.

Uwagi: 1. Ust. 21¹, 21² i 21³ dotyczą kredytu na inwestycje branżowe.

2. Ust. 21⁴ dotyczy kredytu na budownictwo inwestycyjne jednostek (zakładów) budżetowych objętych budżetem centralnym.

3. Ust. 21⁵ dotyczy kredytu na budownictwo inwestycyjne jednostek (zakładów) budżetowych rozliczających się z budżetami terenowymi.

4. Ust. 21⁶ dotyczy kredytu na budownictwo inwestycyjne organizacji politycznych, społecznych i zawodowych.

5. Ust. 21⁷ dotyczy kredytów na budownictwo mieszkaniowe rad narodowych.

Załącznik nr 2.

TABELA BONIFIKAT ODSETEK ZA SKRÓCENIE CYKLU BUDOWY I OBNIŻKĘ KOSZTÓW INWESTYCJI

Lp.	Skala зниżenia kosztu inwestycji lub skrócenia cyklu budowy	Bonifikata za skrócenie cyklu budowy	Bonifikata za obniżkę kosztów
1	w granicach do 5%	0,06	0,04
2	w granicach od 5,01 do 10%	0,12	0,08
3	w granicach od 10,01 do 15%	0,18	0,12
4	powyżej 15%	0,24	0,16

Załącznik nr 3.

SKALA DODATKOWYCH PRZELEWÓW NA FUNDUSZ PREMIOWY DLA PRACOWNIKÓW SŁUŻBY INWESTYCYJNEJ

Lp.	Skala зниżenia kosztu inwestycji lub skrócenia cyklu budowy	Dodatkowe przelewy w % planowej wartości obiektu	
		za skrócenie cyklu budowy	za obniżkę kosztów inwestycji
1	w granicach do 5%	0,02	0,01
2	w granicach od 5,01 do 10%	0,04	0,02
3	w granicach od 10,01 do 15%	0,06	0,03
4	powyżej 15%	0,08	0,04

129

UCHWAŁA Nr 129 RADY MINISTRÓW

z dnia 17 lipca 1969 r.

w sprawie premiowania pracowników umysłowych w państwowych przedsiębiorstwach budowlano-montażowych.

(Monitor Polski z dnia 29 lipca 1969 r. Nr 33, poz. 244)

Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uchwała, co następuje:

Rozdział 1.

Premiowanie za wykonanie zadań kwartalnych.

§ 1. 1. Fundusz premiowy na premie kwartalne dla pracowników umysłowych przedsiębiorstw bu-

dowlano-montażowych, zwanych dalej „przedsiębiorstwami”, tworzy się przez wydzielenie od 8 do 30% planowanego funduszu płac pracowników umysłowych przedsiębiorstwa.

2. Wysokość planowanego funduszu premiowego dla poszczególnych przedsiębiorstw ustala dyrektor jednostki nadrzędnej w zależności od stopnia napięcia i złożoności planowanych zadań.

3. Dyrektor zjednoczenia (jednostki nadrzędnej),

ustalając wysokość planowanego funduszu premiowego dla pracowników umysłowych poszczególnych przedsiębiorstw budowlano-montażowych zgrupowanych w zjednoczeniu, może pozostawić do swojej dyspozycji do 5% tego funduszu na rezerwowany fundusz premiowy z przeznaczeniem na premie dodatkowe za realizację niektórych ważnych zadań zleconych dodatkowo do wykonania w ciągu roku bądź też za szczególne osiągnięcia.

§ 2. 1. Z funduszu premiowego pracowników umysłowych ustalonego zgodnie z § 1 dyrektor przedsiębiorstwa w porozumieniu z radą zakładową wydziela fundusze w wysokości:

1) 15% miesięcznego funduszu płac podstawowych pracowników finansowo-księgowych z przeznaczeniem na premię za terminowe i prawidłowe sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego; wysokość premii indywidualnej nie może przekroczyć 30% miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego danego pracownika;

2) do 15% funduszu premiowego z przeznaczeniem na:

a) premie za dobre wyniki pracy dla pracowników administracyjnych zarządu przedsiębiorstwa oraz pracowników jednostek organizacyjnych nie zaliczonych do produkcji lub usług produkcyjnych,

b) premie za wykonanie dodatkowych zadań lub szczególne osiągnięcia pracowników przedsiębiorstwa nie wymienionych pod lit. a).

2. Fundusz premiowy po wydzieleniu funduszy, o których mowa w ust. 1, dyrektor przedsiębiorstwa w uzgodnieniu z radą zakładową dzieli na poszczególne kwartały, zależnie od wielkości i złożoności zadań; fundusz premiowy na IV kwartał nie powinien być niższy niż 1/3 funduszu premiowego dzielnego na kwartały. Fundusz premiowy poszczególnych kwartałów, zwany kwartalnym funduszem premiowym, dzieli się na premie dla pracowników:

1) poszczególnych jednostek organizacyjnych produkcji i usług produkcyjnych: grup robót, grup budów, budów, baz, zakładów itp.,

2) zarządu przedsiębiorstwa i usługowych jednostek organizacyjnych nie wymienionych w pkt 1, za wykonanie przez te jednostki planowanych rzeczowych zadań kwartalnych.

3. Zadania rzeczowe ustala się na podstawie harmonogramów budowy, zapewniających wykonanie obiektów (robót) zgodnie z terminami ustalonymi w umowach. Terminy wykonania obiektów (robót) ustala się w umowach na podstawie obowiązujących cykli budowy, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

4. Zadania rzeczowe dla przedsiębiorstwa jako całości ustala dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej), określając:

1) w budownictwie mieszkaniowym i ogólnym — wykonanie planu kwartalnego, w tym co najmniej oddanie do użytku przewidzianych planem m² powierzchni użytkowej w budownictwie mieszkaniowym, pomieszczeń do nauki w budownictwie szkolnym, szpitali, obiektów handlowych itp., a dodatkowo — w miarę potrzeby — zaawansowanie robót, zapewniające planową realizację zadań,

2) w budownictwie przemysłowym — oddanie do użytku przewidzianych planem obiektów, a dodatkowo — w miarę potrzeby — ukończenie określo-

nych etapów, węzłów itp. na poszczególnych budowlach.

5. Zadania rzeczowe dla jednostek organizacyjnych przedsiębiorstw wykonujących bezpośrednio produkcję budowlano-montażową ustala dyrektor przedsiębiorstwa, określając:

1) w budownictwie mieszkaniowym i ogólnym — wykonanie kwartalnego planu budownictwa mieszkaniowego liczonego w m² powierzchni użytkowej, budownictwa towarzyszącego, pomieszczeń do nauki w budownictwie szkolnym, szpitali itp. oraz wykonanie zaplanowanych etapów robót (np. roboty fundamentowe, stan surowy itp.), przewidzianych harmonogramem budowy,

2) w budownictwie przemysłowym — oddanie do użytku planowanych obiektów oraz osiągnięcie przewidzianego harmonogramem postępu robót w postaci wykonania określonych węzłów, etapów, asortymentów robót itp.

6. Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych ustali zasady określania zadań rzeczowych dla podwykonawców.

7. Właściwi ministrowie określą zasady ustalania zadań rzeczowych dla przedsiębiorstw wykonujących inne rodzaje budownictwa niż określone w ust. 4 i 5 oraz dla jednostek organizacyjnych produkcji pomocniczej i usług produkcyjnych.

§ 3. 1. Wykonanie zadań rzeczowych, o których mowa w § 2, oraz spełnienie warunków, o których mowa w § 5, stanowi podstawę wypłaty premii kwartalnych.

2. Podstawą uznania oddania obiektu do użytku i wykonania robót o należytej jakości jest protokół odbioru, sporządzony zgodnie z obowiązującymi przepisami.

3. Wykonanie zadań rzeczowych dla podwykonawców ocenia i poświadczą generalny wykonawca.

§ 4. 1. W razie niewykonania w kwartale wyznaczonych zadań rzeczowych, o których mowa w § 2, i nadrobienia tych opóźnień w następnym kwartale przy równoczesnym wykonaniu zadań rzeczowych kwartału bieżącego może być przywrócone do wypłaty 50% premii nie wypłaconej w poprzednim kwartale; w razie niewykonania zadań rzeczowych wyznaczonych na pierwszy kwartał roku i nadrobienia opóźnień w drugim kwartale, można przywrócić do wypłaty do 75% premii nie wypłaconej za pierwszy kwartał.

2. Dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej) w stosunku do zarządu przedsiębiorstwa, a dyrektor przedsiębiorstwa w stosunku do podległych mu budów (innych jednostek) może zezwolić na wypłatę 50% nie wypłaconych premii kwartalnych w roku kalendarzowym po okresie rocznym, jeżeli podległe przedsiębiorstwo lub odpowiednio podległe mu budowy (inne jednostki) wykonały i oddały do użytku w roku kalendarzowym wszystkie obiekty przy równoczesnym wykonaniu pozostałych zadań rzeczowych i uzyskały prawo do wypłaty w danym roku kalendarzowym wszystkich premii obiektowych, o których mowa w § 10.

§ 5. 1. Ustala się następujące warunki premiovania:

1) nieprzekroczenie planowanego funduszu płac,

2) niepogorszenie planowanego wyniku ekonomicznego; przez wynik ekonomiczny należy rozumieć:

a) na budowach — osiągnięty poziom kosztów; przez osiągnięty poziom kosztów na budowie rozumie się procentowy stosunek kosztów, zwiększonych o sumę zawinionych strat nadzwyczajnych, a zmniejszonych o sumę zysków nadzwyczajnych związanych z daną budową, do wartości produkcji podstawowej,

b) w przedsiębiorstwach jako całości — osiągnięty wynikowy poziom kosztów; przez wynikowy poziom kosztów rozumie się procentowy stosunek wartości sprzedanej produkcji podstawowej, pomocniczej i usług, wykonanych własnymi siłami, pomniejszonej (a w przedsiębiorstwach deficytowych — powiększonej) o wynik bilansowy, do wartości sprzedanej produkcji i usług.

2. Ustala się następujące zasady zmniejszania funduszu premiowego z tytułu niewykonania warunków wypłaty premii:

1) przy przekroczeniu planowanego funduszu płac przypadający fundusz premiowy zmniejsza się o kwotę przekroczenia, jednak nie więcej niż o 50% przypadającej premii,

2) w razie pogorszenia planowanego wyniku ekonomicznego przypadający fundusz premiowy zmniejsza się według następującej tabeli:

% pogorszenia wyniku	% potrącenia z funduszu premiowego za każde 0,1% pogorszenia wyniku
a) pracownicy jednostek organizacyjnych wymienionych w § 2 ust. 2 pkt 1:	
do 0,5%	0,5
ponad 0,5 do 1,0%	1,0
ponad 1,0 do 1,5%	1,5
ponad 1,5 do 2,0%	3,0
ponad 2,0 do 2,5%	4,0
ponad 2,5%	10,0
b) pracownicy zarządu przedsiębiorstwa i usługowych jednostek organizacyjnych określonych w § 2 ust. 2 pkt 2:	
do 0,5%	1,0
ponad 0,5 do 1,0%	2,0
ponad 1,0 do 1,5%	7,0
ponad 1,5%	60,0

Podane procenty liczy się w sposób składany.

3. Wyniki, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, oblicza się narastająco od początku roku.

4. W razie zbiegu warunków, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2, stosuje się jedną sankcję — dalej idącą.

5. Przekroczenie funduszu płac ustala się zgodnie z obowiązującymi przepisami o bankowej kontroli funduszu płac; pogorszenie planowanego wyniku ekonomicznego ustala się zgodnie z przepisami o sporządzaniu bilansów.

6. W razie odrobienia — w rachunku narastającym w ciągu roku kalendarzowego — przekroczenia funduszu płac lub pogorszenia planowanego wyniku ekonomicznego, premie nie wypłacone z tego tytułu przywraca się do wypłaty łącznie z premią za kwartał,

w którym nastąpiło odrobienie, odpowiednio do stopnia tego odrobienia.

7. Fundusz premiowy za IV kwartał oraz premie przywracane do wypłaty zgodnie z ust. 6 i wypłacane łącznie z premią za IV kwartał uruchamia się do wypłaty po zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego zgodnie z obowiązującymi przepisami; dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej) może wyrazić zgodę na uruchomienie do wypłaty do 50% kwot na premie, o których wyżej mowa, na podstawie rocznego sprawozdania finansowego przed jego zatwierdzeniem w zależności od oceny wyników działalności przedsiębiorstwa.

8. Dyrektor przedsiębiorstwa może nie zastosować wobec jednostki organizacyjnej produkcji lub usług produkcyjnych rygorów, o których mowa w ust. 2, jeżeli przedsiębiorstwo jako całość wykonało w całości zadania rzeczowe, nie przekroczyło planowanego funduszu płac i nie pogorszyło wyniku ekonomicznego, a gospodarność budowy (zakładu) nie wzbudza zastrzeżeń.

§ 6. Zasady podziału premii przysługującej do wypłaty pomiędzy pracowników, z wyjątkiem dyrektora przedsiębiorstwa, jego zastępców i głównego księgowego, ustala szczegółowy regulamin premiovania, który powinien określać jednoznacznie udział poszczególnych pracowników w przysługującej do wypłaty premii.

§ 7. 1. Dyrektor przedsiębiorstwa może pozbawić pracownika w całości lub części przysługującej mu premii w razie naruszenia regulaminu pracy, zaniedbania w pracy, naruszenia zasad bezpieczeństwa pracy i nienależytej jakości robót.

2. W razie powstania w przedsiębiorstwie śmiertelnego lub ciężkiego wypadku przy pracy należy pozbawić lub obniżyć premie pracownikom i członkom dyrekcji odpowiedzialnym za stan bezpieczeństwa i higieny pracy w przedsiębiorstwie, chyba że dochodzenie powypadkowe wykaże wyłączną winę pracownika.

§ 8. W razie osiągnięcia przez zjednoczenie jako całość dobrych wyników produkcyjnych i ekonomicznych, a zwłaszcza wykonania rocznych zadań rzeczowych, nieprzekroczenia planowanego funduszu płac oraz osiągnięcia planowanego wyniku ekonomicznego, dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej) może wyrazić zgodę na wypłatę 50% nie wypłaconego w ciągu roku funduszu premiowego z przeznaczeniem 1/2 na cele socjalno-bytowe załogi danego przedsiębiorstwa oraz 1/2 na premie dla pracowników tych przedsiębiorstw nadzorowanych przez zjednoczenie, które osiągnęły wyniki produkcyjne i ekonomiczne lepsze od ustalonych w planie techniczno-ekonomicznym.

Rozdział 2.

Premiowanie kierowniczej kadry przedsiębiorstw za terminowe oddawanie obiektów do użytku.

§ 9. 1. Przedsiębiorstwa będące generalnymi (bepośrednimi) wykonawcami planują fundusz premii obiektowych, przeznaczony na premie za terminowe oddanie do użytku poszczególnych obiektów, zwane dalej „premiami obiektowymi”.

2. Wysokość planowanego funduszu premii objek-

towych nalicza się według wskaźnika procentowego od wartości kosztorysowej robót budowlano-montażowych danego obiektu, ustalonej w umowie między generalnym (bezpośrednim) wykonawcą a inwestorem. Kryteria określania wysokości planowanego funduszu premii obiektowych w stosunku do wartości kosztorysowej obiektów ustalonej w umowach o ich wykonanie w zależności od rodzaju i znaczenia inwestycji ustali Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac i Ministrem Finansów, kierując się zasadą, aby całkowity fundusz premii obiektowych przypadający w roku 1970 za wykonanie planowanych zadań nie przekroczył 1,7% osobowego funduszu płac przedsiębiorstw budowlano-montażowych resortu budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych oraz 1,5% osobowego funduszu płac łącznie przedsiębiorstw budowlano-montażowych innych resortów.

3. Niezależnie od funduszu premii obiektowych ustalonego zgodnie z ust. 1 i 2 tworzy się:

1) w resorcie budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych rezerwę ministra w wysokości 0,3% funduszu płac podległych przedsiębiorstw budowlano-montażowych oraz

2) dla pozostałych resortów rezerwę łączną w wysokości 0,3% funduszu płac przedsiębiorstw budowlano-montażowych tych resortów; wymieniona wysokość rezerwy obowiązuje przy wprowadzaniu w życie przepisów uchwały, a w okresach następnych może być zmniejszana zgodnie z ust. 6.

4. Wysokość funduszu premii obiektowych (ust. 2) dla poszczególnych resortów, o których mowa w ust. 3 pkt 2, i wysokość rezerwy dla tych resortów (ust. 3 pkt 2) ustali Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac.

5. Rezerwa, o której mowa w ust. 3, może być przeznaczona na podwyższenie planowanego funduszu premii obiektowych dla niektórych szczególnie ważnych obiektów oraz na premiowanie za wykonanie zadań dodatkowych lub za szczególne osiągnięcia.

6. Zobowiązuje się zainteresowanych ministrów do takiego gospodarowania rezerwą, o której mowa w ust. 3 i 4, aby łączna kwota funduszu premii obiektowych, przypadająca w danym roku kalendarzowym do wypłaty za wykonanie planowanych na ten rok zadań, nie przekroczyła 2% osobowego funduszu płac przedsiębiorstw budowlano-montażowych w resorcie budownictwa i przemysłu materiałów budowlanych, a w innych resortach — wysokości ustalonej przez Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac.

7. W związku z utworzeniem premii obiektowych znosi się dotychczasowy fundusz premiowy „B”, wypłacany za wyniki roczne, oraz fundusz nagród przyznawanych wykonawcom odrębnymi decyzjami za terminową realizację niektórych zadań inwestycyjnych, z uwzględnieniem skutków opodatkowania.

§ 10. 1. Generalny wykonawca po zatrzymaniu dla siebie odpowiedniej części planowanego funduszu premii obiektowych (§ 9) dzieli pozostałą część między poszczególnych podwykonawców, określając w umowach planowane kwoty premii za terminowe wykonanie zleconych im robót, zależnie od wielkości, trudności i wymaganej jakości robót; generalny (bezpośredni) wykonawca i podwykonawcy uwzględniają

powyższe kwoty w planach swoich kosztów własnych.

2. W granicach planowanego funduszu premii obiektowych za wykonanie całej inwestycji (zadania inwestycyjnego) wysokość funduszu premii obiektowych za wykonanie poszczególnych obiektów powinna być ustalana tak, aby stosunkowo wyższe premie obiektowe przysługiwały za wykonanie obiektów decydujących o uruchomieniu mocy produkcyjnych oraz obiektów kończących wykonanie całości zadania inwestycyjnego.

§ 11. Wykonawcy dokonują wypłaty premii za terminowe oddanie obiektów do użytku na podstawie pisemnej decyzji generalnego wykonawcy w ciężar kosztów własnych.

§ 12. 1. 70% planowanego funduszu premii obiektowych przeznaczają się na premie, które uruchamia generalny (bezpośredni) wykonawca za oddanie obiektu w terminie określonym w umowie po przyjęciu go przez inwestora (premie za dotrzymanie terminu). Podstawą uruchomienia całego funduszu przeznaczonego na premie za dotrzymanie terminu jest protokół odbioru obiektu przez inwestora od generalnego (bezpośredniego) wykonawcy zgodnie z obowiązującymi przepisami, stwierdzający dotrzymanie terminu określonego w umowie i właściwą jakość robót.

2. Generalny wykonawca przed oddaniem obiektu ma prawo wyrażenia zgody na wypłatę części funduszu premii za dotrzymanie terminu tym spośród podwykonawców obiektu, którzy terminowo i dobrze jakościowo wykonali przypadające im roboty zgodnie z harmonogramem budowy; nie dotyczy to robót wykonywanych w ostatniej fazie realizacji budowy.

3. Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych określi zasady uruchamiania części funduszu określonego w ust. 1 na wypłatę premii za dotrzymanie terminu dla wykonawców określonych w ust. 2, w zależności od cyklu budowy i charakteru robót, z tym że wypłaty te nie mogą przekroczyć 50% funduszu, o którym mowa w ust. 1.

§ 13. W razie oddania obiektu po terminie ustalonym w umowie wysokość premii za dotrzymanie terminu zmniejsza się o 20%, oraz dodatkowo zmniejsza się premię za wydłużenie dyrektywnego cyklu budowy w sposób następujący:

% wydłużenia dyrektywnego cyklu budowy (terminu ustalonego w umowie)	% zmniejszenia premii za dotrzymanie terminu, liczony od pełnej wysokości funduszu, o którym mowa w § 12 ust. 1
do 5%	5%
ponad 5 do 10%	15%
ponad 10 do 15%	30%
ponad 15 do 20%	50%
ponad 20%	80%

§ 14. 1. 10% planowanego funduszu premii obiektowych przysługuje generalnemu (bezpośredniemu) wykonawcy pod warunkiem nieprzekroczenia wartości kosztorysowej robót i dostaw lub ryczałtu, ustalonej w umowie generalnego (bezpośredniego) wykonawcy z inwestorem. Z tej części funduszu generalny wykonawca może przyznać premie tym podwykonawcom, którzy nie przekroczyli umownej warto-

ści kosztorysowej wykonywanych robót danego obiektu, w szczególności tym, którzy uczestniczą w ostatniej fazie realizacji robót w danym obiekcie.

2. W razie przekroczenia umownej wartości kosztorysowej robót i dostaw lub ryczałtu wysokość premii, o której mowa w ust. 1, zmniejsza się w sposób następujący:

przekroczenie wartości kosztorysowej	zmniejszenie premii o:
do 1%	5%
ponad 1% do 2%	15%
ponad 2% do 3%	30%
ponad 3% do 4%	50%
ponad 4% do 5%	75%
ponad 5%	100%

3. Premię, o której mowa w ust. 1, wypłaca się na podstawie protokołu odbioru obiektu i po całkowitym rozliczeniu przez inwestora kosztu inwestycji, objętego umową z generalnym (bezpośrednim) wykonawcą.

§ 15. 1. 10% planowanego funduszu premii obiektowych przysługuje generalnemu (bezpośredniemu) wykonawcy po terminowym oddaniu do użytku i jego protokolarnym odbiorze, o ile stwierdzono bezusterkowe wykonanie robót. W razie stwierdzenia nieznacznych usterek premia ta może być wypłacona po stwierdzeniu przez inwestora, że:

1) usunięcie usterek nie spowodowało opóźnień w rozpoczęciu eksploatacji obiektu oraz

2) usterki zostały usunięte w wyznaczonym terminie, nie dłuższym niż 1 miesiąc od przyjęcia obiektu przez inwestora.

2. 10% planowanego funduszu premii obiektowych przysługuje generalnemu (bezpośredniemu) wykonawcy po upływie okresu gwarancyjnego, nie później jednak niż po upływie roku. Warunkiem uruchomienia tej części premii obiektowych jest stwierdzenie w protokole pogwarancyjnym, że w okresie gwarancyjnym nie wystąpiły usterki z winy wykonawcy, a w razie wystąpienia takich usterek — że nie powodowały one potrzeby wstrzymania eksploatacji obiektu i zostały przez wykonawców usunięte w uzgodnionych terminach.

3. Generalny wykonawca może przyznać z części

funduszu, o których mowa w ust. 1 i 2, premie tym podwykonawcom, którzy bezusterkowo wykonali swoje roboty, a w szczególności tym, którzy uczestniczyli w ostatniej fazie realizacji robót w danym obiekcie.

§ 16. 1. Fundusz premii obiektowych dzieli się według regulaminu wewnętrznego przedsiębiorstwa na część przypadającą pracownikom jednostek produkcyjnych przedsiębiorstwa, które wypracowały ten fundusz, oraz na część przypadającą do wypłaty dla pracowników zarządu przedsiębiorstwa i pozostałych jednostek organizacyjnych przedsiębiorstwa współdziałających w realizacji obiektu; do 5% tego funduszu przeznaczają się na rezerwę dyrektora przedsiębiorstwa z przeznaczeniem na premie dla szczególnie wyróżniających się pracowników.

2. Sposób podziału premii w przedsiębiorstwie oraz tryb wypłaty określa wewnętrzny regulamin przedsiębiorstwa.

3. Premie przypadające pracownikom zarządu przedsiębiorstwa z funduszu premii obiektowych wypłaca się po zakończeniu kwartału.

§ 17. 1. Premie obiektowe otrzymują pracownicy zajmujący następujące stanowiska:

1) w jednostkach produkcyjnych — kierownicze, poczynając od majstrów,

2) w zarządzie przedsiębiorstwa — poczynając w zasadzie od stanowiska kierownika działu według listy ustalonej przez dyrektora zjednoczenia (jednostki równorzędnej).

2. Szczegółowy wykaz stanowisk uprawnionych do premii obiektowej ustalają wewnętrzne regulaminy premiowania. Wykaz ten powinien obejmować tylko te stanowiska, które mają rzeczywisty wpływ na terminowe i bezusterkowe oddawanie obiektów do użytku i nieprzekraczanie wartości kosztorysowej.

Rozdział 3.

Przepisy wspólne.

§ 18. Kwota premii indywidualnych dla poszczególnych pracowników — liczona w stosunku procentowym do wynagrodzenia zasadniczego — nie może przekroczyć w okresie rocznym:

L. p.	Stanowisko	Premia kwartalna	Premia obiektowa	Łącznie premia kwartalna i obiektowa
1	dyrektor przedsiębiorstwa, naczelnny inżynier, kierownik wielkiej budowy	do 50%	do 65%	do 100%
2	zastępca dyrektora, główny księgowy, kierownik budowy, zakładu, zastępca kierownika budowy i zakładu	do 50%	do 60%	do 95%
3	a) starszy majster, majster	do 50%	do 45%	do 80%
	b) inni pracownicy uprawnieni do premii obiektowej	do 50%	do 45%	do 80%
4	pozostali pracownicy inżynieryjno-techniczni i ekonomiczni	do 30%	—	—
5	pracownicy administracyjni	do 25%	—	—

§ 19. Z rezerwy funduszu premiowego dyrektor przedsiębiorstwa może wypłacać premie uprawnionym pracownikom w granicach kwot premii indywidualnych określonych w § 18.

§ 20. W granicach uruchomionego do wypłaty kwartalnego funduszu premiowego i premii obiektowych premie przyznaje się dla:

1) dyrektora przedsiębiorstwa, jego zastępców i głównego księgowego — dyrektor zjednoczenia (jednostki równorzędnej) odpowiednio do oceny ich pracy oraz całokształtu działalności przedsiębiorstwa,

2) pozostałych pracowników — dyrektor przedsiębiorstwa.

§ 21. Szczegółowy regulamin premiowania zatwierdza konferencja samorządu robotniczego po akceptacji przez dyrektora zjednoczenia (jednostki równorzędnej) w przedmiocie zgodności z przepisami uchwały.

§ 22. Premie obiektowe wlicza się do podstawy wymiaru rent i emerytur oraz wynagrodzenia za urlop.

§ 23. Zasady obliczania i wypłacania premii obiektowych za wykonanie obiektów, których budowę rozpoczęto przed dniem 1 stycznia 1970 r., ustala załącznik do uchwały.

§ 24. Sprawę dodatkowego premiowania za przyspieszenie terminów oddania obiektów do użytku uregulują odrębne przepisy.

Rozdział 4.

Przepisy końcowe.

§ 25. 1. Zobowiązuje się właściwych ministrów (kierowników urzędów centralnych) do zawarcia z zarządami głównymi związków zawodowych protokołów dodatkowych do układów zbiorowych pracy w oparciu o zasady premiowania pracowników umysłowych wynikające z niniejszej uchwały.

2. Właściwi ministrowie w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac ustalą zasady premiowania pracowników umysłowych przedsiębiorstw budowlano-montażowych wykonujących roboty drobne i rozproszone w oparciu o przepisy niniejszej uchwały.

3. Upoważnia się Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych do wydania przepisów normujących stosowanie zasad rozdziału 2, gdy generalnym wykonawcą jest inna jednostka organizacyjna niż przedsiębiorstwo budowlano-montażowe.

§ 26. Zobowiązuje się Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego do wprowadzenia odpowiednich zmian w sprawozdawczości statystycznej wynikających z przepisów niniejszej uchwały.

§ 27. Zaleca się centralnym organizacjom spółdzielczym wprowadzenie w spółdzielczości zasad premiowania określonych uchwałą, z wyłączeniem zasad ustalonych w rozdziale 2.

§ 28. Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac na wniosek właściwego ministra może wyrazić zgodę na:

1) utworzenie wyższego kwartalnego funduszu premiowego niż określony w § 1 ust. 1 oraz

2) podwyższenie kwot premii indywidualnych określonych w § 18, jeżeli jest to uzasadnione aktualnym poziomem płac w chwili wprowadzenia w życie przepisów niniejszej uchwały.

§ 29. 1. Przepisów uchwały nie stosuje się:

1) w przedsiębiorstwach budownictwa górniczego i w przedsiębiorstwach montażowych podległych Ministrowi Górnictwa i Energetyki,

2) w hutniczych przedsiębiorstwach remontowych i w przedsiębiorstwach budowy kopalń rud podległych Ministrowi Przemysłu Ciężkiego oraz

3) w przedsiębiorstwach budowy kopalń surowców chemicznych podległych Ministrowi Przemysłu Chemicznego, w których zasady wynagradzania regulują odrębne przepisy.

2. Rozdziału 2 uchwały nie stosuje się w przedsiębiorstwach (zakładach, brygadach itp.) budowlano-montażowych i remontowo-budowlanych oraz samodzielnych oddziałach wykonawstwa inwestycyjnego, w których obowiązują:

1) zasady wynagradzania pracowników umysłowych, ustalone w oparciu o przepisy uchwał nr 50 i 50a Rady Ministrów z dnia 7 marca 1958 r. w sprawie płac w przedsiębiorstwach budowlano-montażowych (Monitor Polski Nr 20, poz. 125 z późniejszymi zmianami) oraz

2) zasady premiowania ustalone w oparciu o przepisy uchwały nr 131 Rady Ministrów z dnia 4 maja 1964 r. w sprawie premiowania pracowników umysłowych w państwowych przedsiębiorstwach budowlano-montażowych (Monitor Polski Nr 32, poz. 139), w których nie został utworzony fundusz premii „B” za wykonanie rocznych zadań.

3. W wydzielonych przedsiębiorstwach produkcji pomocniczej, zaopatrzenia budownictwa, transportowych, transportowo-spedycyjnych, transportowo-sprzętowych, nadzorowanych przez zjednoczenia budowlano-montażowe, w których zasady premiowania ustalone są w oparciu o przepisy uchwały nr 131 Rady Ministrów z dnia 4 maja 1964 r. w sprawie premiowania pracowników umysłowych w państwowych przedsiębiorstwach budowlano-montażowych (Monitor Polski Nr 32, poz. 139) — stosuje się przepisy dotychczasowe.

§ 30. Do przedsiębiorstw objętych niniejszą uchwałą nie stosuje się przepisów uchwały nr 131 Rady Ministrów z dnia 4 maja 1964 r. w sprawie premiowania pracowników umysłowych w państwowych przedsiębiorstwach budowlano-montażowych (Monitor Polski Nr 32, poz. 139).

§ 31. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1970 r.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

Załącznik do uchwały nr 129 Rady Ministrów z dnia 17 lipca 1969 r. (poz. 244).

ZASADY OBLICZANIA I WYPŁACANIA PREMII ZA WYKONANIE OBIEKTÓW, KTÓRYCH BUDOWĘ ROZPOCZĘTO PRZED DNIEM 1 STYCZNIA 1970 r.

1. Inwestorzy w porozumieniu z generalnymi (bezpśrednimi) wykonawcami oraz generalni wykonawcy w porozumieniu z podwykonawcami zweryfikują przez powołane do tego celu komisje, w skład których powinni wejść również przedstawiciele banku finansującego daną inwestycję — terminy oddania obiektów i wykonania robót, określone w umowach dla obiektów rozpoczętych przed dniem 1 stycznia 1970 r., i zmienia je odpowiednio do niniejszych zasad. Tryb weryfikacji ustali Minister Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych.

2. Ustala się następujące zasady weryfikacji terminów, o której mowa w ust. 1:

a) ustala się procent zaawansowania robót faktycznie wykonanych do dnia 31 grudnia 1969 r. w stosunku do całości robót w obiektach objętych umową, wyrażonych wartościowo, oraz oblicza się procent robót pozostających jeszcze do wykonania zgodnie z umową,

b) dla realizacji robót pozostających jeszcze do wykonania zgodnie z przepisem lit. a) ustala się nowy termin oddania obiektu w oparciu o cykle budowy ustalone na podstawie uchwały nr 128 Rady Ministrów z dnia 17 lipca 1969 r. w sprawie normatywów cykli budowy (Monitor Polski Nr 33, poz. 243),

c) nowy termin oddania obiektu ustala się w umowie, według cyklu realizacji robót pozostających jeszcze do wykonania, obliczonego zgodnie z lit. b), licząc od dnia 1 stycznia 1970 r.,

d) w zależności od rodzaju i charakteru robót pozostających jeszcze do wykonania, za podstawę ustalenia terminu oddania obiektu można przyjąć czas w granicach do 10% dłuższy lub krótszy od cyklu realizacji robót pozostających jeszcze do wykonania, ustalonego zgodnie z lit. b).

3. Przy weryfikacji terminów wykonania robót zawartych w umowach generalnego wykonawcy z podwykonawcami przyjmuje się zmiany terminów tak, aby cykl robót podwykonawczych pozostających do wykonania po dniu 1 stycznia 1970 r. zmienił się odpowiednio do zmian, jakim ulegnie łączny cykl wszystkich robót pozostających do wykonania dla oddania obiektu w oparciu o zaktualizowany harmonogram budowy.

4. Można odstąpić od weryfikacji terminów umownych:

a) jeżeli umowny termin oddania obiektu przypada do końca I półrocza 1970 r.,

b) jeżeli zmiana terminu oddania obiektu do użytku nie jest możliwa ze względu na ustalone terminy dostaw maszyn i urządzeń, a dostawy te nie mogłyby zostać odpowiednio przyspieszone.

5. Jeżeli zaawansowanie obiektu na dzień 31 grudnia 1969 r., wyliczone zgodnie z ust. 2 lit. a), wynosi 70% lub więcej, wówczas:

a) połowę funduszu premii obiektowych przeznaczają się na premię za terminowe oddanie obiektu (premia za dotrzymanie terminu) zgodnie z § 12 i 13 uchwały,

b) drugą połowę funduszu premii obiektowych przeznaczają się na premię za bezusterkowe wykonanie robót zgodnie z § 15 ust. 1 uchwały; w razie stwierdzenia usterek ta część premii może być wypłacona po upływie okresu gwarancyjnego zgodnie z § 15 ust. 2 uchwały.

6. Wysokość funduszu premii obiektowych oraz jej poszczególnych części, przypadających za obiekty rozpoczęte przed dniem 1 stycznia 1970 r., oblicza się według zasad ustalonych w uchwale w wysokości proporcjonalnej do wartości robót pozostających jeszcze do wykonania po dniu 1 stycznia 1970 r. zgodnie z ust. 2 lit. a).

130

UCHWAŁA Nr 142 RADY MINISTRÓW

z dnia 11 sierpnia 1969 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie zasad realizacji budownictwa mieszkaniowego przez państwowe zakłady pracy i prezydium rad narodowych.

(Monitor Polski z dnia 23 sierpnia 1969 r. Nr 36, poz. 273)

Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uchwala, co następuje:

§ 1. W § 8 uchwały nr 127 Rady Ministrów z dnia 22 maja 1965 r. w sprawie zasad realizacji budownictwa mieszkaniowego przez państwowe zakłady pracy i prezydium rad narodowych (Monitor Polski Nr 27, poz. 138) wprowadza się następujące zmiany:

1) w ust. 1 po wyrazach „Pracownik otrzymujący mieszkanie pokrywa również koszt nabycia” dodaje się wyrazy „i podłączenia do instalacji”,

2) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zwolnieni są od obowiązku wniesienia wkładu mieszkaniowego pracownicy:

1) wymienieni w § 4 ust. 1 pkt 2 i 5 oraz w § 7 ust. 1 pkt 3,

2) przekwaterowywani do innego mieszkania w zakładowym domu mieszkalnym na wniosek zakładu pracy, gdy mieszkanie dotychczasowe jest niezbędnie potrzebne zakładowi pracy dla celów niemieszkalnych,

3) przekwaterowywani do innego mieszkania w zakładowym domu mieszkalnym w związku ze zmianą charakteru pracy na nie wymagającą zajmowania określonego mieszkania,

4) którzy zamieniają dotychczasowe mieszkanie w domu zakładowym na mieszkanie w takim domu

o takiej samej lub mniejszej powierzchni mieszkalnej, nie przekraczającej norm zaludnienia wprowadzonych w danej miejscowości; do przysługującej powierzchni wlicza się powierzchnię dodatkową przyznaną pracownikowi zgodnie z obowiązującymi przepisami; nie uważa się za przekroczenie normy, jeśli nadwyżka powierzchni mieszkalnej ponad ustaloną normę nie stanowi w nowym mieszkaniu odrębnego pokoju; w razie zamiany dwóch odrębnych mieszkań na jedno mieszkanie należy sumować powierzchnie mieszkalne obu dotychczas zajmowanych mieszkań.”,

3) dodaje się ust. 2a—2e w brzmieniu:

„2a. Pracownicy, którzy zmieniają mieszkanie na skutek klęski żywiołowej lub zostaną przekwaterowani z budynku zagrożonego zawaleniem albo podlegającego w całości lub w części rozbiórce, mogą być zwolnieni w całości lub w części od obowiązku płacenia wkładu mieszkaniowego albo skorzystać z ulg w jego spłaceniu przez rozłożenie spłat na raty miesięczne płatne w ciągu jednego roku.

2b. Z ulg wymienionych w ust. 2 i 2a korzystają również byli pracownicy i ich rodziny, których źródłem utrzymania jest emerytura, renta inwalidzka lub rodzinna bądź zasiłek opieki społecznej.

2c. Pracownicy wymienieni w ust. 2 pkt 2 i 4, ust. 2a i 2b, którzy przy przydziale poprzednio zajmowanego mieszkania obowiązani byli do uiszczenia wkładu mieszkaniowego, uiszczają taki wkład przy przydziale nowego mieszkania, jednak w wysokości nie

przekraczającej wkładu za mieszkanie poprzednio zajmowane.

2d. O zwolnieniu bądź ulgach, o których mowa w ust. 2a i 2b, decydują jednostki wymienione w § 9 ust. 3.

2e. Do wkładu mieszkaniowego i do kosztów nabycia i podłączenia do instalacji wanny z baterią oraz pieca kąpielowego stosuje się odpowiednio przepisy §§ 8—10 oraz §§ 13—15 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 4 października 1960 r. w sprawie wysokości kaucji oraz warunków wynajmowania lokali mieszkalnych w domach nowych i odbudowanych (Dz. U. z 1968 r. Nr 36, poz. 250).”

4) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W razie przydziału mieszkań dla pracowników przenoszonych służbowo lub przechodzących na podstawie porozumienia pomiędzy dotychczasowym a nowym zakładem pracy do pracy w innej miejscowości — nowy zakład pracy może w uzasadnionych wypadkach dokonać również wpłaty wkładu mieszkaniowego za tych pracowników ze środków tego zakładu”.

§ 2. Wykonanie uchwały porucza się Ministrom Gospodarki Komunalnej i Finansów, wszystkim ministrom oraz prezydiom wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw).

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie miesiąca od dnia ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: w z. P. Jaroszewicz
Wiceprezes Rady Ministrów

131

UCHWAŁA Nr 146 RADY MINISTRÓW

z dnia 11 sierpnia 1969 r.

w sprawie ustanowienia odznaki „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

(Monitor Polski z dnia 23 sierpnia 1969 r. Nr 36, poz. 274)

§ 1. Ustanawia się odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej”.

§ 2. Odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej” nadaje się cudzoziemcom zamieszkałym za granicą oraz pracownikom zagranicznych placówek dyplomatycznych i zagranicznych instytucji naukowych lub kulturalnych w Polsce, zagranicznym organizacjom, stowarzyszeniom i instytucjom, działaczom kulturalnym, organizacjom i związkom polonijnym, a także obywatelom Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej — za zasługi położone w propagowaniu za granicą dorobku kultury i sztuki polskiej lub przyczyniającym się do rozwoju kulturalnych stosunków z Polską.

§ 3. Odznakę „Zasłużony dla Kultury Polskiej” nadaje Minister Kultury i Sztuki, po uprzednim uzgodnieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych, na wniosek zainteresowanych ministrów (kierowników urzędów centralnych), instytucji kulturalnych i artystycznych, stowarzyszeń twórców i organizacji społecznych w kraju oraz kierowników przedstawici-

cielstw dyplomatycznych i urzędów konsularnych Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej za granicą.

§ 4. Minister Kultury i Sztuki może pozbawić odznaki „Zasłużony dla Kultury Polskiej” w razie stwierdzenia, że wyróżniona osoba, organizacja lub instytucja podjęła działalność, wskutek której jest niegodna odznaczenia.

§ 5. Minister Kultury i Sztuki w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych określi wzór odznaki „Zasłużony dla Kultury Polskiej”, tryb jej nadawania, sposób wręczania i noszenia oraz tryb pozbawiania.

§ 6. Koszty odznaki oraz wydatki połączone z jej nadaniem pokrywane będą z budżetu centralnego w części dotyczącej Ministerstwa Kultury i Sztuki.

§ 7. Wykonanie uchwały porucza się Ministrowi Kultury i Sztuki.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: w z. P. Jaroszewicz
Wiceprezes Rady Ministrów

132

UCHWAŁA Nr 147 RADY MINISTRÓW

z dnia 11 sierpnia 1969 r.

w sprawie ustanowienia odznaki „Zasłużony Pracownik Łączności”.*(Monitor Polski z dnia 23 sierpnia 1969 r. Nr 36, poz. 275)*

W celu uznania zasług za wieloletnią i ofiarną pracę w służbie łączności Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. Ustanawia się odznakę „Zasłużony Pracownik Łączności”, zwaną dalej „odznaką”.

§ 2. Odznaka jest trzystopniowa: złota, srebrna i brązowa.

§ 3. Odznaka może być nadawana pracownikom resortu łączności oraz pracownikom służb łączności zatrudnionym w innych jednostkach państwowych, w jednostkach spółdzielczych oraz organizacjach społecznych, wyróżniającym się szczególnie sumiennym wykonywaniem swoich obowiązków w pracy zawodowej i społecznej, wykazującym szczególną dbałość o mienie społeczne i odznaczającym się wysokim poziomem moralnym.

§ 4. Pracownicy wyróżnieni odznaką i posiadający wymagane warunki na równi z innymi pracownikami korzystają z pierwszeństwa:

- 1) w przedstawianiu do orderów i odznaczeń,
- 2) w awansie,
- 3) w kierowaniu na kursy zawodowe oraz na inne formy szkolenia zawodowego,
- 4) w skierowaniu na wczasy pracownicze.

§ 5. 1. Odznakę nadaje Minister Łączności, przy czym osobom zatrudnionym:

- 1) w jednostkach organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez innych ministrów — na wniosek właściwego ministra,

2) w jednostkach spółdzielczych oraz organizacjach społecznych — na wniosek właściwego centralnego związku spółdzielczego lub zarządu głównego organizacji społecznej,

3) w prezydiach rad narodowych — na wniosek przewodniczącego prezydium właściwej wojewódzkiej rady narodowej (rady narodowej miasta wyłączonego z województwa).

2. Wręczenia odznaki i legitymacji dokonuje Minister Łączności lub upoważniona przez niego osoba.

§ 6. 1. Utrata odznaki następuje w razie utraty przez wyróżnionego praw publicznych i obywatelskich praw honorowych na mocy prawomocnego wyroku sądowego.

2. Minister Łączności może pozbawić odznaki w razie stwierdzenia, że nadanie odznaki nastąpiło wskutek wprowadzenia w błąd lub że osoba wyróżniona stała się niegodna posiadania odznaki.

§ 7. Opis i wzór odznaki, zasady i tryb nadawania i wręczenia oraz sposób noszenia odznaki ustali Minister Łączności.

§ 8. Wydatki związane z nadawaniem odznaki będą pokrywane ze środków Państwowego Przedsiębiorstwa Polska Poczta, Telegraf i Telefon.

§ 9. Wykonanie uchwały porucza się Ministrowi Łączności.

§ 10. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: w z. P. Jaroszewicz
Wiceprezes Rady Ministrów

133

UCHWAŁA Nr 148 RADY MINISTRÓW

z dnia 11 sierpnia 1969 r.

w sprawie akcji honorowego krwiodawstwa.*(Monitor Polski z dnia 23 sierpnia 1969 r. Nr 36, poz. 276)*

W celu stworzenia bodźców do udziału w akcji honorowego krwiodawstwa oraz organizowania tej akcji — Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. Honorowym dawcą krwi jest osoba, która bezpłatnie oddaje swoją krew na potrzeby służby zdrowia.

§ 2. Honorowym dawcom krwi przysługuje:

- 1) posiłek w dniu oddania krwi,
- 2) świadczenia zakładów opieki zdrowotnej otwartej poza kolejnością,
- 3) legitymacja „Honorowego Dawcy Krwi” według wzoru ustalonego przez Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej.

§ 3. 1. Honorowym dawcom krwi mogą być przyznawane wyróżnienia w postaci brązowej, srebrnej i złotej odznaki „Honorowego Dawcy Krwi” oraz odznaki „Zasłużonego Honorowego Dawcy Krwi”.

2. Minister Zdrowia i Opieki Społecznej, po za-

sięgnięciu opinii Zarządu Głównego Polskiego Czerwonego Krzyża, ustala wzór odznak określonych w ust. 1 oraz szczegółowe zasady ich przyznawania.

§ 4. Honorowy dawca krwi będący pracownikiem powinien być zwolniony od pracy w dniu, w którym oddaje krew, na zasadach ustalonych w piśmie okólnym nr 188 Prezesa Rady Ministrów z dnia 11 grudnia 1951 r. w sprawie zwolnień od pracy krwiodawców (Monitor Polski Nr A-103, poz. 1509).

§ 5. 1. Kredyty przeznaczone na wydatki na akcję honorowego krwiodawstwa ustala się w planach finansowych stacji krwiodawstwa oraz Instytutu Hematologii.

2. Szczegółowe przepisy o wysokości kosztów związanych z uzyskaniem, pobieraniem i przetwarzaniem krwi w ramach honorowego krwiodawstwa, pokrywaniem wydatków na posiłki oraz na nagrody rzeczowe dla honorowych dawców krwi, organizowa-

niem, popularyzacją i prowadzeniem akcji honorowego krwiodawstwa wyda Minister Zdrowia i Opieki Społecznej w porozumieniu z Ministrami Finansów, Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych i Komunikacji oraz w uzgodnieniu z Zarządem Głównym Polskiego Czerwonego Krzyża i Zarządem Głównym Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia.

§ 6. Z kredytów określonych w § 5 ust. 1 mogą być wypłacane nagrody dla pracowników zakładów

służby zdrowia, zatrudnionych przy pobieraniu krwi, jej konserwacji i przetwarzaniu, oraz dla innych osób, które się wyróżniły w werbowaniu honorowych dawców krwi.

§ 7. Wykonanie uchwały porucza się Ministrom: Zdrowia i Opieki Społecznej, Finansów, Obrony Narodowej, Spraw Wewnętrznych oraz Komunikacji.

§ 8. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: w z. P. Jaroszewicz
Wiceprezes Rady Ministrów

134

UCHWAŁA Nr 158 RADY MINISTRÓW

z dnia 11 sierpnia 1969 r.

w sprawie dodatkowego premiowania niektórych robotników i pracowników inżynieryjno-technicznych przedsiębiorstw produkujących i dostarczających maszyny i urządzenia za terminową ich dostawę, montaż i rozruch technologiczny.

(Monitor Polski z dnia 29 sierpnia 1969 r. Nr 37, poz. 302)

Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uchwala, co następuje:

§ 1. 1. Inwestorzy realizujący inwestycje branżowe planu centralnego tworzą w zbiorczych zestawieniach kosztów budowy fundusz premii w wysokości od 0,2 do 0,4% wartości kosztorysowej krajowych dostaw maszyn i urządzeń dla potrzeb realizowanych inwestycji z przeznaczeniem na premie za terminową dostawę maszyn i urządzeń, terminowy ich montaż i rozruch technologiczny oraz bezusterkową pracę w okresie gwarancji.

2. Wykaz grup maszyn i urządzeń, których terminowa dostawa objęta jest dodatkowym premiowaniem i których wartość kosztorysowa stanowi podstawę do obliczania dodatkowego funduszu premioвого, ustala Ministrowie Przemysłu Ciężkiego i Maszynowego w uzgodnieniu z Przewodniczącym Komisji Planowania przy Radzie Ministrów w terminie do dnia 30 września 1969 r.

3. Wysokość kwoty funduszu premiowego ustalana jest dla każdej inwestycji odrębnie przez ministra nadzorującego inwestora w granicach od 0,2 do 0,4% wartości kosztorysowej zamówionych maszyn i urządzeń dla danej inwestycji, przy czym maksymalna skala odpisu na fundusz premii powinna mieć zastosowanie do:

1) inwestycji przemysłowych szczególnie ważnych dla gospodarki narodowej,

2) inwestycji realizowanych w przedsiębiorstwach specjalizujących się w eksporcie.

§ 2. 1. Ministrowie nadzorujący zjednoczenia wiodące w zakresie produkcji podstawowych grup maszyn i urządzeń objętych premiowaniem opracują i zatwierdzą w terminie do dnia 31 grudnia 1969 r. dla tych maszyn i urządzeń branżowe warunki dostaw, obejmujące między innymi skrócone cykle dostaw, określone w miesięcznych terminach dostaw.

2. Terminy dostaw maszyn i urządzeń dla potrzeb konkretnych inwestycji powinny być określone w umowach zawieranych pomiędzy inwestorem a przedsiębiorstwem będącym generalnym dostawcą lub przedsiębiorstwem-dostawcą w oparciu o branżowe warunki dostaw. Umowy powinny zawierać wysokość kwoty funduszu premiowego i warunki jego wypłaty z uwzględnieniem przepisów § 4 i § 6.

3. Przedsiębiorstwa-generalni dostawcy lub przedsiębiorstwa-dostawcy, realizujący dostawę kompletnych maszyn i urządzeń dla inwestycji, mogą zawierać z poddostawcami elementów tych maszyn i urządzeń odpowiednie umowy, określające kwoty funduszu premiowego za terminową dostawę i zawierające klauzulę, że wypłacenie premii uwarunkowane jest dostarczeniem przez generalnego dostawcę lub przedsiębiorstwo-dostawcę kompletu maszyn i urządzeń w terminach określonych umową.

§ 3. Kwota funduszu premiowego, utworzona w zbiorczym zestawieniu kosztów budowy, dzielona jest przez inwestora na dwie części:

1) pierwszą część, stanowiącą 50% globalnej kwoty funduszu premiowego, przeznacza się na premie za terminowe lub — na życzenie inwestora uzasadnione harmonogramem budowy — przedterminowe dostawy kompletu zamówień maszyn i urządzeń w terminach określonych dodatkową umową oraz na premie za opracowanie i dostarczenie, w uzgodnieniu z inwestorem, maszyn i urządzeń, które mają bardziej postępową i nowoczesną konstrukcję i technologię od założeń projektowych, a nie powodują zwiększenia nakładów inwestycyjnych nie znajdujących uzasadnienia w poprawie efektywności danej inwestycji,

2) drugą część kwoty funduszu premiowego przeznacza się na premie dla pracowników przedsiębiorstw-dostawców maszyn i urządzeń za nadzór techniczny przy montażu maszyn i urządzeń, terminowy lub przedterminowy ich montaż i rozruch technologiczny oraz na premie wypłacane po bezusterkowej pracy maszyn i urządzeń w okresie gwarancyjnym.

§ 4. 1. Z pierwszej części funduszu premiowego, o której mowa w § 3 pkt 1, inwestor przeznacza kwotę stanowiącą około 60—80% na premie dla generalnych dostawców i przedsiębiorstw-dostawców za realizację dostaw maszyn i urządzeń zgodnie z technicznymi warunkami odbioru i w terminach ustalonych w umowach zawartych z generalnymi dostawcami lub przedsiębiorstwami-dostawcami. Inwestor może pozostawić do swojej dyspozycji część powyższej kwoty, z przeznaczeniem na premie za przedterminowe dostawy maszyn i urządzeń, jeżeli prze-

widuje możliwość powstania takich wypadków w okresie realizowania inwestycji.

2. Przedsiębiorstwa-generalni dostawcy i przedsiębiorstwa-dostawcy ustalają z kolei konkretne kwoty funduszu premii dla poddostawców (przedsiębiorstw) za realizację dostaw węzłowych elementów maszyn, w terminach określonych w umowach zawartych z poddostawcami (przedsiębiorstwami).

3. W ramach dysponowanego funduszu premiowego wysokość kwoty na premie dla przedsiębiorstw-generalnych dostawców oraz przedsiębiorstw-dostawców i poddostawców powinna być ustalana przy uwzględnieniu złożoności dostarczanych maszyn i urządzeń, wymagań technicznych i technologicznych oraz napięcia terminów dostawy.

4. Pozostałą kwotę pierwszej części funduszu premiowego, stanowiącą około 20%, przeznaczają się na premie dla tych pracowników centralnych i zakładowych biur konstrukcyjnych oraz działów technologicznych przedsiębiorstw, którzy przez postępowe i nowoczesne rozwiązania projektowe przyczynili się do uzyskania zwiększenia wydajności techniczno-eksploatacyjnej maszyn i urządzeń bądź całej linii technologicznej oraz do obniżenia kosztów produkcji i cen tych maszyn i urządzeń. W odniesieniu do szczególnie złożonych konstrukcji i technologii produkcji maszyn i urządzeń, fundusz premii dla pracowników biur konstrukcyjnych i technologicznych może być wyjątkowo ustalony w wysokości do 40% kwoty pierwszej części funduszu premiowego.

§ 5. 1. Inwestor uruchamia do wypłaty kwoty funduszu premiowego, o których mowa w § 4 ust. 1, po zrealizowaniu przez przedsiębiorstwa-generalnych dostawców lub przedsiębiorstwa-dostawców terminowej lub przedterminowej dostawy kompletnych maszyn i urządzeń zgodnie z zawartą umową. Przedsiębiorstwa-generalni dostawcy i przedsiębiorstwa-dostawcy, w ramach otrzymanych od inwestora kwot funduszu premiowego za terminową realizację kompletnych dostaw maszyn i urządzeń, wypłacają poddostawcom (kooperantom) odpowiednie kwoty za zrealizowane przez nich terminowo dostawy z uprzednio zawartymi umowami.

2. Do otrzymania premii za terminową i przedterminową dostawę kompletu maszyn i urządzeń, o której mowa w § 3 pkt 1, uprawnieni są w przedsiębiorstwach produkujących i realizujących dostawy maszyn i urządzeń następujący pracownicy: dyrektor przedsiębiorstwa, główny inżynier, szef produkcji, kierownicy biura konstrukcyjnego i technologicznego, kierownik kontroli technicznej, kierownicy wydziałów produkcyjnych i ich zastępcy oraz mistrzowie w tych wydziałach, nadzorujący bezpośrednio wykonanie zamówionych i dostarczonych maszyn i urządzeń, a także konstruktorzy i technolodzy wiodący wykonanie produkowanych maszyn i urządzeń objętych zawartymi umowami. Dyrektor przedsiębiorstwa może z otrzymanej kwoty premii przeznaczyć do 20% tej kwoty na premie dla innych, nie wymienionych pracowników przedsiębiorstwa, którzy wkładem pracy szczególnie przyczynili się do terminowej realizacji dostaw maszyn i urządzeń zgodnie z warunkami określonymi w zawartych umowach.

3. Kwotę przeznaczoną na premie dla pracowników biur konstrukcyjnych i technologicznych uruchamia

inwestor po stwierdzeniu, że w wyniku zastosowania bardziej postępowych rozwiązań konstrukcyjnych i technologicznych uzyskano obniżenie kosztów produkcji maszyn i urządzeń, co znalazło wyraz w bezwzględnym lub relatywnym obniżeniu ceny dostaw, bądź uzyskano podniesienie efektywności danej inwestycji bez zwiększenia jej kosztów. Do otrzymania premii uprawnieni są konstruktorzy i technolodzy zatrudnieni w centralnych i zakładowych biurach konstrukcyjnych i technologicznych.

§ 6. 1. Z drugiej części funduszu premiowego, o której mowa w § 3 pkt 2, inwestor przeznacza do 50% kwoty tego funduszu na premie dla robotników i pracowników inżynieryjno-technicznych wykonujących z ramienia przedsiębiorstwa-generalnego dostawcy lub przedsiębiorstwa-dostawcy montaż i rozruch technologiczny obiektu przemysłowego, kompletnych linii technologicznych lub zespołu maszyn i urządzeń, uruchomionych i oddanych do eksploatacji w terminie lub przed terminem określonym w obowiązującym harmonogramie budowy. Zasady wypłacania premii i zakres pracowników, którym premia ta przysługuje, określają odrębne przepisy.

2. Z tej części funduszu premiowego inwestor może przyznać premie za nadzór techniczny przy montażu dostarczonych maszyn i urządzeń.

3. Pozostałą część kwoty funduszu premiowego, o której mowa w § 3 pkt 2, nie mniej niż 50% tej kwoty, pozostawia się do dyspozycji inwestora, z przeznaczeniem na premie dla pracowników inżynieryjno-technicznych uprawnionych do otrzymywania premii z tytułu niniejszej uchwały, którzy swymi wynikami pracy szczególnie przyczynili się do bezusterkowej i bezawaryjnej pracy maszyn i urządzeń w okresie gwarancyjnym. Kwotę tej części funduszu premiowego uruchamia do wypłaty inwestor po okresie gwarancyjnym pracy maszyn i urządzeń.

§ 7. W ramach otrzymanej od inwestora kwoty funduszu premiowego wysokość premii indywidualnej dla pracowników dyrekcji przedsiębiorstw-dostawców ustalają dyrektorzy zjednoczeń nadzorujących te przedsiębiorstwa, a dla pozostałych pracowników, uprawnionych do otrzymania premii w tych przedsiębiorstwach, dyrektorzy przedsiębiorstw w porozumieniu z radą zakładową.

§ 8. Wypłaty premii dokonywane na podstawie przepisów niniejszej uchwały nie obciążają indywidualnych limitów określonych w uchwale nr 218 Rady Ministrów z dnia 11 lipca 1968 r. w sprawie nagród i premii wypłacanych poza planem funduszu płac oraz ze środków nie objętych funduszem płac w gospodarce uspołecznionej i nie wchodzą do podstawy obliczenia wynagrodzenia za urlop wypoczynkowy oraz wymiaru rent i emerytur.

§ 9. Kwoty nie wypłaconych premii na skutek niewykonania zadań określonych w uchwale inwestor przekazuje do budżetu Państwa.

§ 10. 1. Przepisy niniejszej uchwały mają zastosowanie do inwestycji kontynuowanych i nowo rozpoczętych od 1 stycznia 1970 r. Dla inwestycji rozpoczętych przed dniem 1 stycznia 1970 r. i kontynuowanych inwestorzy zweryfikują i ustalą do dnia 30 września 1969 r. nowe terminy i warunki dostaw maszyn i urządzeń dla poszczególnych obiektów, określając równocześnie wysokość funduszu premiowego stosownie do przepisów niniejszej uchwały, z uwzględnieniem przepisu § 23 uchwały nr

129 Rady Ministrów z dnia 17 lipca 1969 r. w sprawie premiowania pracowników umysłowych w państwowych przedsiębiorstwach budowlano-montażowych (Monitor Polski Nr 33, poz. 244).

2. Fundusz premiowy dla inwestycji kontynuowanych za terminowe dostawy maszyn i urządzeń przypadające do realizacji po dniu 1 stycznia 1970 r., ich montaż i rozruch technologiczny będzie mógł być wypłacony, po spełnieniu warunków określonych

w zweryfikowanych umowach zawartych z inwestorem, z kwot ujętych w zbiorczych zestawieniach kosztów na wydatki nie przewidziane na podstawie upoważnienia ministrów nadzorujących przedsiębiorstwa-inwestorów.

§ 11. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1970 r.

Prezes Rady Ministrów: w z. P. Jaroszewicz
Wiceprezes Rady Ministrów

135

UCHWAŁA Nr 159 RADY MINISTRÓW

z dnia 11 sierpnia 1969 r.

w sprawie zasad wynagradzania pracowników przedsiębiorstw produkcyjnych delegowanych do prac związanych z montażem lub rozruchem maszyn i urządzeń poza przedsiębiorstwem macierzystym.

(Monitor Polski z dnia 29 sierpnia 1969 r. Nr 37, poz. 303)

Rada Ministrów w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych uchwala, co następuje:

§ 1. Pracownicy przedsiębiorstw produkujących maszyny i urządzenia dla potrzeb inwestycji branżowych planu centralnego, do których mają zastosowanie przepisy uchwały nr 158 Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 1969 r. w sprawie dodatkowego premiowania niektórych robotników i pracowników inżynierijno-technicznych przedsiębiorstw produkujących i dostarczających maszyny i urządzenia za terminową ich dostawę, montaż i rozruch technologiczny (Monitor Polski Nr 37, poz. 302) — delegowani do prac związanych z montażem i rozruchem technologicznym dostarczonych maszyn i urządzeń, jeżeli nie mają możliwości codziennego powrotu do stałego miejsca zamieszkania, otrzymują w okresie wykonywania tych prac wynagrodzenie składające się z:

1) płacy podstawowej wynikającej z osobistego zaszerogowania w kwocie proporcjonalnej do liczby godzin przepracowanych przy montażu i rozruchu maszyn i urządzeń;

2) pozostałych składników wynagrodzenia uzyskiwanego w macierzystym przedsiębiorstwie w wysokości przeciętnej z okresu ostatnich trzech miesięcy przed delegowaniem, obliczonego jak za urlop wypoczynkowy, bez wynagrodzenia za godziny nadliczbowe i wartości deputatów, w kwocie proporcjonalnej do liczby godzin przepracowanych przy montażu lub rozruchu maszyn i urządzeń.

§ 2. Składniki wynagrodzenia, o których mowa w § 1 pkt 2, stanowią premię. Premia ta powinna być wypłacana w pełnej wysokości w razie dotrzymania terminu zakończenia montażu lub rozruchu określonego obowiązującym harmonogramem i odpowiednio obniżona w razie niedotrzymania terminu.

§ 3. 1. W razie wykonania prac związanych z montażem lub rozruchem maszyn i urządzeń:

1) w terminie ustalonym w harmonogramie — przysługuje dodatkowa premia w wysokości do 15% wynagrodzenia określonego w § 1, z uwzględnieniem przepisu § 4,

2) przed terminem ustalonym w harmonogramie — wysokość premii, o której mowa w pkt 1, może być podwyższona do 25% wynagrodzenia określonego w § 1 w zależności od stopnia skrócenia ustalonego terminu.

2. Ramowe zasady wypłacania dodatkowej premii,

o której mowa w ust. 1, ustalą zainteresowani ministrowie.

§ 4. Wynagrodzenie za prace wykonywane w godzinach nadliczbowych, ustalonych w harmonogramie, oblicza się na ogólnych zasadach. Wynagrodzenie tego nie wlicza się do podstawy obliczenia dodatkowej premii określonej w § 3 ust. 1.

§ 5. Pracownik o nie normowanym czasie pracy, któremu zlecono dodatkowy nadzór nad montażem lub rozruchem maszyn i urządzeń na II lub III zmianie, może otrzymać dodatkową premię w wysokości do 15% wynagrodzenia określonego w § 1 pod warunkiem, że pracownik ten wykonywał dodatkowy nadzór na II lub III zmianie przez okres co najmniej 6 dni w danym miesiącu.

§ 6. 1. Wynagrodzenie, o którym mowa w § 1, 2 i 5, wypłaca się z osobowego funduszu plac przedsiębiorstw.

2. Dodatkowe premie, o których mowa w § 3, wypłaca się z kwot przyznanych przez inwestora w trybie i na zasadach określonych w uchwale nr 158 Rady Ministrów z dnia 11 sierpnia 1969 r. w sprawie dodatkowego premiowania niektórych robotników i pracowników inżynierijno-technicznych przedsiębiorstw produkujących i dostarczających maszyny i urządzenia za terminową ich dostawę, montaż i rozruch technologiczny.

§ 7. Pracownicy delegowani do prac związanych z montażem lub rozruchem maszyn i urządzeń otrzymują zwrot kosztów podróży oraz diety według ogólnie obowiązujących zasad.

§ 8. Pracownikowi delegowanemu do prac związanych z montażem lub rozruchem maszyn i urządzeń przysługują poza wynagrodzeniem określonym niniejszą uchwałą świadczenia przewidziane układem zbiorowym pracy.

§ 9. Traci moc uchwała nr 300 Komitetu Ekonomicznego Rady Ministrów z dnia 9 października 1968 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników przedsiębiorstw produkcyjnych podległych Ministerstwu Przemysłu Ciężkiego oraz Przemysłu Maszynowego delegowanych do prac związanych z montażem lub rozruchem maszyn i urządzeń poza przedsiębiorstwem macierzystym.

§ 10. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1970 r.

Prezes Rady Ministrów: w z. P. Jaroszewicz
Wiceprezes Rady Ministrów

ROZPORZĄDZENIE PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 1 sierpnia 1969 r.

w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w podziemnych zakładach górniczych.*(Dziennik Ustaw z dnia 18 sierpnia 1969 r. Nr 24, poz. 176)*

Na podstawie art. 82 pkt 1 i 2 dekretu z dnia 6 maja 1953 r. — Prawo górnicze (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113) zarządza się, co następuje:

Rozdział 1.**Przepisy ogólne.****1. Zakres mocy obowiązującej.**

§ 1. 1. Rozporządzenie normuje sprawy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego w podziemnych zakładach górniczych, a także przy ich budowie lub rozbudowie.

2. Przepisy rozporządzenia obowiązują pracowników zatrudnionych w zakładach określonych w ust. 1 oraz mają odpowiednio zastosowanie również do innych osób, jeżeli wykonują one prace lub przebywają na terenie podziemnego zakładu górniczego.

§ 2. 1. Przy wykonywaniu prac w podziemnym zakładzie górniczym stosuje się powszechnie obowiązujące przepisy bezpieczeństwa i higieny pracy oraz przepisy niniejszego rozporządzenia.

2. Przepisy rozporządzenia normują również sprawy ochrony przeciwpożarowej w wyrobiskach podziemnych zakładu górniczego oraz tych obiektów, urządzeń i maszyn na powierzchni, które są bezpośrednio związane z prowadzeniem ruchu w podziemnych wyrobiskach (wieże szybowe, urządzenia wyciągowe, wentylatory, kompresory i budynki przyszybowe wraz ze znajdującymi się w nich zakładami przeróbczymi). Do ochrony przeciwpożarowej innych obiektów i urządzeń na powierzchni podziemnego zakładu górniczego mają zastosowanie powszechnie obowiązujące przepisy o ochronie przeciwpożarowej.

§ 3. Użyte w rozporządzeniu określenie „zakład górniczy” oznacza zakład górniczy wydobywający kopaliny ze złoża sposobem podziemnych robót górniczych, wymagających zatrudnienia ludzi przy pracach pod ziemią, jak również zakład taki w budowie lub rozbudowie.

2. Budowa i oddawanie do ruchu zakładów górniczych lub ich części.

§ 4. Roboty związane z budową lub rozbudową zakładu górniczego albo z budową w zakładzie górniczym podstawowych obiektów i urządzeń związanych bezpośrednio z prowadzeniem ruchu w zakładzie górniczym mogą być prowadzone tylko w oparciu o dokumentację techniczną zatwierdzoną zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 5. 1. Oddanie do ruchu zakładu górniczego, nowego poziomu lub oddziału w zakładzie górniczym oraz podstawowych obiektów i urządzeń związanych bezpośrednio z prowadzeniem ruchu w zakładzie

górnym może nastąpić po uzyskaniu zezwolenia właściwego okręgowego urzędu górniczego, niezależnie od spełnienia warunków określonych przepisami szczególnymi.

2. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z właściwymi ministrami określi zakres i tryb wydawania przez okręgowe urzędy górnicze zezwoleń, o których mowa w ust. 1.

3. Połączenie dołu z powierzchnią.

§ 6. 1. Zakład górniczy powinien posiadać co najmniej dwa zdatne do użytku wyjścia z wyrobisk podziemnych na powierzchnię. Każde z tych wyjść powinno być dostępne ze wszystkich poziomów i oddziałów wydobywczych.

2. Z każdego poziomu i oddziału wydobywczego powinny być również zapewnione co najmniej dwa niezależne wyjścia do innego poziomu lub oddziału.

3. Przepisów ust. 1 nie stosuje się w razie głębienia szybów i wykonywania między nimi połączeń.

§ 7. 1. Każdy szyb i szybik przeznaczony jako wyjście na powierzchnię (§ 6 ust. 1) powinien być wyposażony w urządzenie wyciągowe oraz w przedział drabinowy.

2. Przedziału drabinowego nie wymaga się w szybach i szybikach:

1) wyposażonych co najmniej w dwa urządzenia wyciągowe — na tych odcinkach, które można osiągnąć bezpośrednio przy pomocy co najmniej dwóch urządzeń, z których każde ma zapewniony niezależny dopływ energii,

2) wyposażonych w jedno urządzenie wyciągowe oraz w wyciąg awaryjny o niezależnym napędzie stałym lub przewoźnym

— pod warunkiem, że wyjście załogi z wyrobisk podziemnych na powierzchnię zabezpieczone jest ponadto przy pomocy co najmniej jednego ciągu drabin łączącego pomiędzy sobą wszystkie poziomy. Odcinki ciągów drabin między poziomami mogą znajdować się w różnych szybach lub szybikach pod warunkiem, że odległość wzajemna tych szybów i szybików nie przekracza 500 m.

§ 8. 1. Wyloty szybów (szybików) służących za wyjście na powierzchnię (§ 6 ust. 1) nie powinny znajdować się w tym samym budynku oraz w mniejszej od siebie odległości niż 30 m. Przepisu tego nie stosuje się do szybów (szybików) istniejących w dniu wejścia w życie rozporządzenia.

2. Wyloty wyrobisk wychodzących na powierzchnię należy zabezpieczyć przed dostępem do nich osób niepowołanych.

§ 9. Drogi pod ziemią, prowadzące do szybów zjazdowych lub innych wyjść na powierzchnię, powinny być wyraźnie oznakowane odpowiednimi tablicami i drogowskazami z podaniem odległości od szybu.

4. Ogólne przepisy bezpieczeństwa ruchu.

§ 10. 1. W każdym zakładzie górniczym powinien być rozpoznany i określony aktualny stan zagrożenia gazowego, a w szczególności metanowego, oraz zagrożeń: pyłowego, pożarowego, wodnego i innych zagrożeń, a także powinny być określone środki do ochrony załogi i ruchu zakładu przed tymi zagrożeniami.

2. Kierownik ruchu zakładu górniczego obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić okręgowy urząd górniczy o każdym stwierdzonym zwiększeniu się stanu zagrożenia w zakładzie górniczym.

§ 11. Zakład górniczy powinien posiadać odpowiednie środki materiałowe i techniczne oraz odpowiednio zorganizowane służby ruchu dla zapewnienia bezpieczeństwa życia i zdrowia załogi oraz bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego.

§ 12. 1. Zakład górniczy powinien posiadać:

1) sprawnie działający system łączności, umożliwiający porozumiewanie się w wyrobiskach podziemnych oraz z powierzchnią,

2) ustalony system alarmowania załogi zatrudnionej w podziemnych wyrobiskach na wypadek zagrożenia wymagającego wycofania załogi z poszczególnych wyrobisk.

2. Załoga zatrudniona w podziemnych wyrobiskach powinna być zaznajomiona ze znaczeniem ustalonych sygnałów alarmowych oraz ze sposobem nadawania tych sygnałów.

§ 13. 1. W zakładzie górniczym powinno znajdować się laboratorium dla przeprowadzania analiz potrzebnych do bezpiecznego i prawidłowego prowadzenia ruchu oraz zapewnienia bezpieczeństwa i higieny pracy załogi.

2. Jednostka nadrzędna nad przedsiębiorstwem górniczym może zezwolić na zorganizowanie jednego laboratorium do obsługi kilku zakładów górniczych lub na wykonywanie analiz przez laboratorium innego zakładu.

§ 14. 1. Zakład górniczy obowiązany jest prowadzić ścisłą ewidencję osób przebywających w wyrobiskach podziemnych.

2. Osoba nie zatrudniona w ruchu zakładu górniczego może przebywać w podziemnych wyrobiskach tylko za zezwoleniem kierownika ruchu zakładu górniczego i w towarzystwie wyznaczonego pracownika ruchu zakładu górniczego. Obowiązek uzyskania zezwolenia nie dotyczy osób uprawnionych do przeprowadzania inspekcji lub innych czynności służbowych w podziemnych wyrobiskach zakładu górniczego.

§ 15. 1. Wyrobiska górnicze, maszyny, urządzenia i miejsca pracy należy utrzymywać w takim stanie, aby zapewnione było bezpieczeństwo i higiena pracy.

2. Urządzeń i instalacji ochronnych nie wolno usuwać, używać niezgodnie z przeznaczeniem ani samowolnie wyłączać. W razie ich uszkodzenia lub unieruchomienia należy doprowadzić je możliwie najszybciej do właściwego stanu, a do czasu naprawy zastosować odpowiednie zabezpieczenia zastępcze.

§ 16. 1. Zbędne wyrobiska i otwory wiertnicze należy likwidować albo tak zabezpieczyć, aby nie stanowiły zagrożenia.

2. Dostęp do wyrobisk, których stan grozi niebezpieczeństwem dla załogi, albo do wyrobisk nieczynnych należy odpowiednio zabezpieczyć.

3. Zapadliska i inne niebezpieczne miejsca na powierzchni zakładu górniczego, jeżeli nie mogą być od razu zlikwidowane, należy odpowiednio zabezpieczyć i oznakować tablicami ostrzegawczymi.

§ 17. 1. Maszyny i urządzenia należy zabezpieczyć przed przypadkowym przemieszczeniem lub samoczynnym uruchomieniem.

2. Obsługa maszyn i urządzeń obowiązana jest bezpośrednio przed ich uruchomieniem ostrzec o tym osoby znajdujące się w zasięgu pracy tych maszyn lub urządzeń.

3. Maszyny i urządzenia należy po skończonej pracy zabezpieczyć przed uruchomieniem przypadkowym, a urządzenia elektroenergetyczne w przedkach wyłączyć spod napięcia.

§ 18. 1. Wszelkie roboty przy sieci jezdnej i w bezpośrednim sąsiedztwie przewodu jezdnego wolno wykonywać tylko po uprzednim wyłączeniu przewodu jezdnego spod napięcia i zabezpieczeniu stanu wyłączenia.

2. Wyznaczone przejścia pod przewodem jezdnym w wyrobiskach podziemnych należy tak zabezpieczyć, aby uchronić przechodzących przed porażeniem prądem elektrycznym.

§ 19. 1. Zabrania się urządzania przejść dla ludzi między torami oraz chodzenia po torach w wyrobiskach górniczych, z wyjątkiem przejść do tego przeznaczonych i odpowiednio zabezpieczonych.

2. Przechodzenie przez przenośniki dozwolone jest tylko w miejscach do tego przeznaczonych i odpowiednio zabezpieczonych.

§ 20. 1. Przejścia dla ludzi należy utrzymywać w stanie zapewniającym bezpieczne i swobodne poruszanie się.

2. Szerokość przejść dla ludzi obok urządzeń transportowych, maszyn lub urządzeń będących w ruchu powinna wynosić co najmniej 0,7 m.

3. W miejscach, w których może powstać niebezpieczeństwo dla przechodzących, należy zastosować odpowiednie zabezpieczenia, a jeżeli nie jest to możliwe ze względów technicznych, miejsca takie należy zaopatrzyć w sygnały lub tablice ostrzegawcze.

§ 21. Każdy pracownik obowiązany jest przed rozpoczęciem pracy sprawdzić stan bezpieczeństwa w miejscu pracy, a także stan obsługiwanych maszyn i urządzeń, narzędzi oraz urządzeń ochronnych i zabezpieczających.

§ 22. Stosownie do przepisów art. 118 Prawa górniczego każdy członek załogi górniczej, który spostrzeże jakiegokolwiek niebezpieczeństwo zagrażające pracującym lub ruchowi zakładu górniczego albo stwierdzi uszkodzenia w urządzeniach zakładu górniczego lub ich nieprawidłowe działanie, obowiązany jest niezwłocznie ostrzec osoby bezpośrednio zagrożone, podjąć dostępne mu środki w celu usunięcia niebezpieczeństwa oraz zawiadomić o niebezpieczeństwie najbliższą osobą sprawującą kierownictwo lub dozór ruchu albo dyspozytora ruchu.

§ 23. 1. W razie powstania stanu zagrożenia bezpieczeństwa pracowników osoba dozoru ruchu lub przodowy obowiązani są wstrzymać niezwłocznie ruch na zagrożonych stanowiskach pracy i wycofać ludzi w bezpieczne miejsce.

2. W miejscach, w których powstało zagrożenie bezpieczeństwa pracowników lub ruchu zakładu górniczego, wolno wykonywać tylko prace związane z usunięciem zagrożenia.

3. Podjęcie dalszej pracy w miejscu, o którym mowa w ust. 1, może nastąpić dopiero po stwierdzeniu przez osobę dozoru ruchu, że zagrożenie zostało usunięte.

5. Odwadnianie wyrobisk podziemnych.

§ 24. W zakładzie górniczym należy wykonywać regularnie, nie mniej niż dwa razy w roku, pomiary dopływu wód do wyrobisk podziemnych, a co najmniej raz w roku analizę chemiczną tych wód.

§ 25. Zbiorniki wodne znajdujące się na powierzchni lub pod ziemią, uskoki wodonośne i otwory wiertnicze należy nanosić na mapy górnicze tych części złoża, których eksploatacja może spowodować wdarcie się wód do wyrobisk podziemnych.

§ 26. 1. W zależności od przewidywanego dopływu wód zakład górniczy powinien posiadać odpowiedni system urządzeń odwadniania, zabezpieczający wyrobiska podziemne przed zatopieniem.

2. Urządzenia głównego odwadniania powinny umożliwić odprowadzenie najwyższego dobowego dopływu wód w czasie nie dłuższym niż 20 godzin.

3. Urządzenia głównego odwadniania powinny mieć zapewnioną dostawę energii z dwóch niezależnych źródeł energii zasilających zakład górniczy.

§ 27. Chodniki wodne, osadniki, rzępa szybowe i ścieki chodnikowe należy systematycznie oczyszczać, aby zamulenie nie przekraczało 1/3 ich pojemności.

6. Oświetlenie i stosowanie otwartego płomienia.

§ 28. 1. Każda osoba zjeżdżająca pod ziemię i przebywająca w wyrobiskach podziemnych powinna stale posiadać przy sobie sprawnie działającą lampę górniczą.

2. Należy stosować tylko takie lampy górnicze, które świecą bez przerwy światłem o dostatecznym natężeniu w ciągu co najmniej 10 godzin od chwili wydania z lampowni.

§ 29. W zakładach górniczych wolno używać tylko lampy górnicze, których typ został dopuszczony do użytku przez Wyższy Urząd Górniczy.

§ 30. Następujące miejsca w wyrobiskach podziemnych powinny mieć zapewnione stałe i dostateczne oświetlenie elektryczne:

1) podszybia i wyrobiska w sąsiedztwie szybów oraz dworce osobowe,

2) komory z urządzeniami maszynowymi i elektrycznymi, warsztaty, zajezdnie lokomotyw, składy materiałów wybuchowych i punkty opatrunkowe,

3) załadownie, przesypy oraz skrzyżowania i zwiężenia głównych dróg przewozowych,

4) inne miejsca wyznaczone przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

§ 31. 1. W podziemnych wyrobiskach zabrania się używania otwartego ognia i lamp z otwartym płomieniem, palenia tytoniu oraz posiadania przy sobie środków do wzniesienia ognia.

2. Okręgowy urząd górniczy może zezwolić istniejącemu w dniu wejścia w życie rozporządzenia zakładowi górniczemu, eksploatującemu kopalnię niepalną, na używanie lamp z otwartym płomieniem, określając w zezwoleniu zakres i warunki używania takich lamp.

7. Środki strzałowe.

§ 32. Każdy pracownik zatrudniony w ruchu zakładu górniczego powinien być:

1) zaznajomiony z wyglądem środków strzałowych oraz pouczony o niebezpieczeństwie grożącym przy niewłaściwym obchodzeniu się z nimi,

2) pouczony o znaczeniu sygnałów i znaków ostrzegawczych, stosowanych w zakładzie górniczym w związku z wykonywaniem robót strzałowych, oraz o sposobie zachowania się w czasie odpalania ładunków materiałów wybuchowych.

§ 33. 1. Pracownikowi, który nie jest do tego upoważniony, nie wolno posiadać, przenosić lub używać środków strzałowych.

2. Pracownik, który znajdzie porzucone środki strzałowe albo zauważy pozostawienie ich bez zabezpieczenia, obowiązany jest niezwłocznie ostrzec innych pracowników i zgłosić o tym najbliższej osobie dozoru ruchu.

§ 34. Nabywanie, przechowywanie i używanie środków strzałowych w zakładach górniczych normują odrębne przepisy.

8. Dozór ruchu i zatrudnienie pracowników.

§ 35. 1. Osoba dozoru ruchu obowiązana jest kontrolować każde miejsce pracy co najmniej raz w czasie zmiany.

2. Osoby kierownictwa i dozoru ruchu obowiązane są pouczać pracowników o zasadach bezpiecznego wykonywania pracy.

§ 36. 1. Osoby kierownictwa i dozoru ruchu obowiązane są tak prowadzić i organizować pracę na powierzchni im odcinkach, aby zapewnione było bezpieczeństwo załogi oraz ruchu zakładu górniczego.

2. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest dla każdej osoby kierownictwa i dozoru ruchu zakładu górniczego ustalić na piśmie zakres jej czynności oraz doręczyć go jej za pokwitowaniem.

§ 37. Rozkład pracy i dyżurów osób kierownictwa i dozoru ruchu należy tak ustalić, aby ruch zakładu górniczego prowadzony był przy dostatecznej liczbie osób kierownictwa i dozoru ruchu odpowiednich specjalności technicznych podczas każdej zmiany.

§ 38. W każdym miejscu pracy, w którym jest zatrudniony zespół złożony co najmniej z dwóch ludzi, powinien być wyznaczony spośród nich przodowy zespół, a pracownicy wchodzący w skład zespołu obowiązani są stosować się do wydanych przez niego poleceń.

§ 39. Do robót odosobnionych w odległych wyrobiskach wolno kierować tylko doświadczonych pracowników. W miejscach takich nie wolno zatrudniać pojedynczych osób.

§ 40. Roboty szczególnie niebezpieczne związane z usuwaniem zagrożeń powinny być prowadzone tyl-

ko pod stałym osobistym dozorem wykwalifikowanej w tym zakresie osoby dozoru ruchu. Roboty takie mogą być wykonywane tylko przez wykwalifikowanych i doświadczonych pracowników.

Rozdział 2.

Roboty górnicze.

1. Zasady ogólne prowadzenia robót górniczych.

§ 41. 1. Roboty górnicze należy prowadzić w oparciu o dokumentację, przedstawiającą szczegółowo sytuację geologiczną i górniczą.

2. Osoby dozoru ruchu prowadzące roboty górnicze powinny posiadać w czasie pracy mapę wyrobisk górniczych oraz uzupełniać ją bieżąco sytuacją wybieranych i drażonych wyrobisk z oznaczeniem wszelkich napotykaných zagrożeń.

§ 42. 1. Osoby dozoru ruchu obowiązane są zgłaszać niezwłocznie służbie mierniczo-geologicznej napotykané w czasie prowadzenia robót górniczych zmiany warunków geologicznych, wodnych i gazowych oraz miejsca występowania pożarów, wyrzutów i wypływów gazów, tąpnięć i zawałów.

2. Nie wolno usuwać znaków mierniczych bez zgody służby mierniczo-geologicznej.

§ 43. Złoże kopaliny powinno być przygotowane i wybierane planowo w sposób uwzględniający wpływ prowadzonych robót na inne roboty oraz na powierzchnię.

§ 44. Kierownictwo ruchu obowiązane jest określić bezpieczne warunki oraz zakres instalowania i stosowania maszyn i urządzeń do urabiania i ładowania ze względu na miejsce i warunki ich pracy.

§ 45. 1. Przed rozpoczęciem pracy w przodku na danej zmianie, po każdej dłuższej przerwie w pracy, po każdym wstrząsie oraz po robotach strzałowych przodowy obowiązany jest zbadać dokładnie strop i ociosy wyrobiska, oberwać odspojone części górotworu, a te, które nie mogą być oberwane, zabezpieczyć odpowiednią obudową.

2. Obrywanie odspojonych części górotworu należy wykonywać z miejsca zabezpieczonego.

§ 46. W czasie prowadzenia robót górniczych przodowi i osoby dozoru ruchu obowiązani są systematycznie obserwować i badać zachowanie się stropu, spągu i ociosów wyrobiska.

2. Roboty górnicze w warunkach szczególnych.

§ 47. 1. W razie prowadzenia robót górniczych w kierunku lub w sąsiedztwie zatopionych wyrobisk lub innych zbiorników wodnych, uskoków wodonośnych, zawodnionych warstw nadkładu albo kurzawek, kierownik ruchu zakładu górniczego obowiązany jest ustalić bezpieczny sposób wykonywania tych robót i ochrony przed wdarciem się wód lub kurzawki do wyrobisk podziemnych oraz sposób wykonywania wzmocnionego nauczoru nad tymi robotami.

2. W razie gdy nie ma możliwości bezpiecznego odprowadzenia wód lub zastosowania innego sposobu ochrony przed tym zagrożeniem, należy ustanowić w złożu odpowiednio wytrzymały filar bezpieczeństwa (oporowy).

3. Filar bezpieczeństwa ustanawia się i określa jego rozmiary w trybie przepisów o zasadach sporządzania oraz trybie zatwierdzania planów ruchu zakładów górniczych.

4. Przepisy ust. 1—3 stosuje się odpowiednio przy prowadzeniu robót górniczych w pobliżu pól pożarowych.

§ 48. 1. Roboty górnicze w odległości mniejszej niż 100 m od granic filara bezpieczeństwa, a jeżeli nie ustanowiono filara bezpieczeństwa — od zbiorników wodnych, uskoków wodnych, kurzawek lub pól pożarowych, mogą być prowadzone tylko pod szczególnym nadzorem służby mierniczo-geologicznej.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio przy prowadzeniu robót górniczych na zbiecie.

§ 49. 1. W razie prowadzenia wierceń z podziemnych wyrobisk górniczych należy stosować zabezpieczenia dla ochrony załogi i ruchu zakładu górniczego przed nagłym wdarciem się gazów, wody lub kurzawki do wyrobisk górniczych.

2. Wiercenie otworów (ust. 1) oraz likwidację odwiertów należy prowadzić zgodnie z dokumentacją zatwierdzoną przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

3. Likwidację odwiertu należy wykonać w sposób zapewniający izolację warstw oraz horyzontów wodnych i gazowych.

4. Przepisów ust. 1—3 nie stosuje się do wierceń otworów strzałowych, a przepisów ust. 2 i 3 do wierceń technicznych w złożu.

§ 50. W razie zbliżania się wyrobiska do pokładu o zagrożeniu metanowym lub do miejsca, w którym spodziewane jest nagromadzenie się gazów wybuchowych, jak również do pokładu, o którym wiadomo, że mogą nastąpić w nim nagłe wyrzuty gazów i skał, postęp przodka należy wyprzedzać odpowiednimi przedwiertami.

§ 51. 1. W razie prowadzenia robót górniczych w złożu kopaliny skłonnym do tąpnięć, roboty te należy prowadzić na podstawie uprzednio zatwierdzonego przez kierownika ruchu zakładu górniczego szczegółowego projektu, określającego sposób i środki zabezpieczenia przed tąpnięciami.

2. Złoże kopaliny skłonne do tąpnięć należy odpowiednio oznaczyć na mapach górniczych.

§ 52. 1. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z właściwymi ministrami ustali:

1) kryteria oceny zagrożeń wodnych oraz zagrożeń tąpnięciami,

2) zasady oraz sposób zaliczania złóż kopaliny lub ich części do poszczególnych stopni zagrożeń, o których mowa w pkt 1.

2. Zaliczenia złóż kopaliny lub ich części do poszczególnych stopni zagrożeń wodnych lub zagrożeń tąpnięciami dokonuje okręgowy urząd górniczy.

3. Obudowa i podsadzanie wyrobisk.

§ 53. 1. Dostępne wyrobiska podziemne należy zabezpieczyć obudową przed obrywaniem się skał.

2. Kierownik ruchu zakładu górniczego może zezwolić na niestosowanie obudowy w skałach dostatecznie mocnych.

§ 54. 1. Rodzaje obudowy w poszczególnych wyrobiskach oraz zasady jej wykonywania ustala kierownik robót górniczych.

2. Rodzaje obudowy i zasady jej wykonywania na-

leży wpisywać do książki obudowy. Książkę obudowy należy aktualizować, a jej treść podawać do wiadomości osób dozoru ruchu.

3. Osoby dozoru ruchu obowiązane są bieżąco zaznaczać załogę z ustalonym rodzajem obudowy dla danego wyrobiska i sposobem jej wykonywania.

§ 55. W razie pogorszenia się właściwości skał lub zwiększenia się ciśnienia górotworu należy niezwłocznie wzmocnić obudowę.

§ 56. 1. Rabowanie obudowy należy wykonywać według instrukcji zatwierdzonej dla każdego przodka przez kierownika robót górniczych.

2. Rabowanie obudowy w wyrobiskach eksploatacyjnych mogą wykonywać wyłącznie doświadczeni i wykwalifikowani pracownicy, pod dozorem przodowego drużyny rabunkowej, któremu nie wolno brać bezpośrednio udziału w rabowaniu obudowy.

3. Osoby nie zatrudnione bezpośrednio przy rabowaniu obudowy powinny znajdować się w bezpiecznej odległości od miejsca pracy rabunkarzy, ustalonej przez przodowego drużyny rabunkowej.

§ 57. W czasie wykonywania rabowania obudowy w zabierkach należy wstrzymać ruch w bezpośrednio sąsiadujących wyrobiskach aż do czasu uzyskania pewności, że w rabowanym wyrobisku nastąpił zawał.

§ 58. 1. Podosadzanie wyrobisk należy tak wykonywać, aby nie powodować zagrożenia dla osób wykonujących czynności podszadzania oraz dla załogi zatrudnionej w sąsiedztwie, w szczególności poniżej podszadzanego wyrobiska.

2. Zabrania się używać do podszadzki materiałów, które mogłyby mieć szkodliwy wpływ dla bezpieczeństwa lub zdrowia załogi.

§ 59. 1. Załoga zatrudniona przy podszadzaniu wyrobisk powinna mieć zapewnioną możliwość porozumiewania się z obsługą urządzeń do nadawania materiału podszadzkowego.

2. Przy stosowaniu podszadzki płynnej należy bieżąco kontrolować rurociągi podszadzkowe, przebieg podszadzania oraz odpływ wody.

4. Przepisy dodatkowe dla robót w szybach i wykonywania nadsiewłomów.

§ 60. Głębianie lub pogłębianie szybu albo szybika, wykonywanie nadsiewłomów, przebudowę i inne roboty górnicze w szybie lub szybiku należy prowadzić tylko na podstawie dokumentacji technicznej zatwierdzonej zgodnie z obowiązującymi przepisami.

§ 61. Likwidowanie otworów wiertniczych mrożeńiowych i badawczych należy przeprowadzać w taki sposób, aby nie naruszyć naturalnych stosunków wodnych, nie spowodować powstania zagrożeń gazowych oraz aby nie zachodziło niebezpieczeństwo wdarcia się wód lub gazów do wyrobisk zakładu górniczego.

§ 62. 1. Załoga pracująca w szybie powinna być zabezpieczona przed przypadkowym spadnięciem przedmiotów.

2. W razie pogłębiania czynnego szybu lub szybika, część pogłębiania powinna być zabezpieczona na wypadek wpadnięcia do szybu wozu lub innych przedmiotów.

3. Wylot szybu głębionego powinien być zakryty

szczelnym pomostem z kłapami otwieranymi wyłącznie podczas przejazdu naczynia wydobywczego.

§ 63. Przy zbliżaniu się przodka szybu lub szybika do złoża o zagrożeniu metanowym, do poziomów wodonośnych, kurzawkowych albo do starych nieczynnych wyrobisk należy zastosować odpowiednie środki dla zapewnienia bezpieczeństwa załogi i ruchu.

§ 64. Roboty w szybie lub szybiku powinny być wykonywane z wiszących pomostów albo ze specjalnie zabudowanych pomostów roboczych lub z naczyń wydobywczych z wyjątkiem naczyń kubłowych.

§ 65. W skałach sypkich lub silnie zaburzonych tektonicznie zabrania się wykonywania szybów lub szybików przy pomocy nadsiewłomów.

§ 66. Wykonywanie szybów lub szybików nadsiewłomem w polach metanowych powinno być poprzedzone odwierceniem otworów niezbędnych do przewietrzania.

§ 67. 1. Wytrzymałość pomostów roboczych oraz lin nośnych pomostów powinna być co najmniej 6-krotna w stosunku do największego przewidzianego obciążenia statycznego.

2. Rozbieranie pomostów stałych, ich przekładanie oraz przemieszczanie pomostów wiszących i opuszczenie materiałów, elementów konstrukcyjnych lub urządzeń do miejsc pracy w szybie powinno być wykonywane dopiero po usunięciu załogi znajdującej się pod pomostami.

§ 68. Pracownicy zatrudnieni w szybach i szybikach, jeżeli nie wykonują prac z pomostów, powinni być zabezpieczeni pasami bezpieczeństwa przed spadnięciem.

5. Przepisy dodatkowe dla zakładów górniczych eksploatujących złoża soli metodą mokrą.

§ 69. 1. Ługownia komorowa powinna posiadać co najmniej jedno dojście wyposażone w drabiny.

2. Drogi spływu wody z komór ługowniczych powinny być oznakowane tablicami ostrzegawczymi.

3. Na najniższym poziomie powinno być urządzone wyrobisko służące za zbiornik w razie przedarcia się solanki lub wody z komór ługowniczych.

§ 70. Przy eksploatacji otworami wiertniczymi z wyrobisk podziemnych metodą ługowania należy prowadzić pomiary wyługowanej objętości złoża, w szczególności drogą kontroli ilości doprowadzonej wody oraz ilości i nasycenia otrzymanej solanki.

§ 71. Zabrania się eksploatacji otworami wiertniczymi z wyrobisk podziemnych metodą ługowania złoża solnego zalegającego w pobliżu warstw wodonośnych.

Rozdział 3.

Przewietrzanie oraz ochrona przed wybuchem gazów lub pyłu węglowego.

1. Jakość, ilość i prędkość powietrza.

§ 72. 1. Wszystkie dostępne wyrobiska górnicze i pomieszczenia należy stale tak przewietrzać, aby zawartość tlenu w powietrzu nie była mniejsza niż

19% (objętościowo), a zawartość szkodliwych lub niebezpiecznych gazów nie przekraczała dopuszczalnych ilości.

2. Zawartość następujących gazów w powietrzu nie powinna przekraczać niżej podanych wartości:

		objętościowo %
1) dwutlenku węgla	(CO ₂)	1,—
2) tlenu węgla	(CO)	0,002
3) dwutlenku azotu	(NO ₂)	0,00025
4) dwutlenku siarki	(SO ₂)	0,0007
5) siarkowodoru	(H ₂ S)	0,0007

§ 73. Wyrobiska podziemne nie przewietrzane należy otamować lub zlikwidować, a do czasu ich otamowania lub zlikwidowania należy zamknąć do nich dostęp.

§ 74. 1. W razie stwierdzenia, że skład powietrza nie odpowiada wymaganiom określonym w § 72, należy niezwłocznie wycofać ludzi do prądu świeżego powietrza, a dostęp do zagrożonego wyrobiska zamknąć. W miejscach takich mogą być wykonywane tylko prace z zakresu ratownictwa górniczego i przeciwpożarowe.

2. Właściwy minister w porozumieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego może zezwolić pod określonymi warunkami na prowadzenie robót górniczych w wyrobiskach, w których zawartość dwutlenku węgla (CO₂) w powietrzu przekracza 1%. W takich przypadkach przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio, jeżeli przekroczone zostały warunki ustalone w zezwoleniu.

§ 75. 1. Temperatura powietrza w miejscu pracy nie powinna przekraczać 28°C przy pomiarze termometrem suchym, a intensywność chłodzenia nie powinna być mniejsza od 11 katastopni wilgotnych.

2. Jeżeli temperatura powietrza mierzona termometrem suchym w miejscu pracy wynosi od 28°C do 33°C lub intensywność chłodzenia jest mniejsza od 11 katastopni wilgotnych, czas pracy załogi w takich warunkach nie powinien przekraczać 6 godzin w ciągu zmiany łącznie ze zjazdem i wyjazdem.

3. Jeżeli temperatura powietrza mierzona termometrem suchym przekracza 33°C, można zatrudniać ludzi tylko w akcji ratowniczej lub przeciwpożarowej.

§ 76. Całkowita ilość powietrza doprowadzona do wszystkich podziemnych wyrobisk zakładu górniczego powinna być taka, aby zapewnione było utrzymanie wymaganego składu powietrza oraz jego temperatury; ilość powietrza w przeliczeniu na jednostkę najliczniejszej zmiany nie powinna być mniejsza niż 6 m³/min.

§ 77. 1. Prędkość prądu powietrza w polach metanowych nie powinna być mniejsza od 0,3 m/sek, a w wyrobiskach z elektryczną trakcją przewodową w polach metanowych — nie mniejsza niż 1 m/sek.

2. Prędkość prądu powietrza w wyrobiskach, w których przebywają ludzie, nie powinna przekraczać:

- 1) 5 m/sek — w ścianach i zabierkach,
- 2) 8 m/sek — w wyrobiskach korytarzowych.

3. Prędkość prądu powietrza w szybach i szybikach zjazdowych nie powinna przekraczać 12 m/sek.

4. W razie wykonywania w szybie lub szybiku robót remontowych lub przechodzenia ludzi w przedziale drabinowym, prędkość powietrza nie powinna przekraczać 10 m/sek.

2. Rozprowadzanie powietrza i kontrola przewietrzania.

§ 78. 1. Podziemne wyrobiska zakładu górniczego należy przewietrzać przepływającymi przez nie prądami powietrza.

2. Przepływ powietrza w wyrobiskach podziemnych należy zapewnić przez zastosowanie głównych wentylatorów zainstalowanych na powierzchni.

3. W zakładzie górniczym eksploatującym kopaliny palne należy stosować przewietrzanie ssące.

§ 79. 1. Przy każdym szybie wentylacyjnym oprócz czynnego wentylatora lub zespołu wentylatorów należy zainstalować wentylator rezerwowy o tych samych parametrach co wentylator czynny lub największy wentylator zespołu. Wentylator rezerwowy powinien być zdolny do uruchomienia najpóźniej w ciągu 10 minut.

2. Zamiast wentylatora rezerwowego można za zgodą okręgowego urzędu górniczego stosować silnik zapasowy do wentylatora wraz z częściami zapasowymi przekładni, jeżeli zakład górniczy jest niemietanowy, nie posiada pokładów skłonnych do samozapalenia lub jest wprawdzie metanowy, ale eksploatuje pokłady, w których ilość wydzielającego się metanu nie przekracza 5 m³/t dobowego wydobycia.

3. W metanowym zakładzie górniczym lub eksploatującym pokłady skłonne do samozapalenia główne wentylatory powinny mieć zapewnioną dostawę energii z dwóch niezależnych źródeł zasilających zakład górniczy.

§ 80. 1. Wentylatory główne powinny być zaopatrzone w urządzenia do regulacji wydajności i depresji oraz właściwe przyrządy kontrolne.

2. Właściwi ministrowie określają, w jakich przypadkach wentylatory główne powinny być wyposażone w urządzenie umożliwiające zmianę kierunku przewietrzania.

§ 81. Zmiana warunków pracy wentylatora głównego lub jego unieruchomienie może nastąpić jedynie na zarządzenie kierownika ruchu zakładu górniczego lub kierownika akcji ratowniczej.

§ 82. W razie awaryjnego zatrzymania ruchu wentylatora głównego:

1) w zakładach górniczych niemietanowych oraz metanowych z pokładami lub polami zaliczonymi do najniższej kategorii zagrożenia metanowego zabrania się wykonywania robót strzałowych materiałami wybuchowymi, a inne roboty mogą być prowadzone nadal pod warunkiem, że wentylacja naturalna zapewnia utrzymanie składu powietrza wymaganego w § 72, a zatrzymanie ruchu wentylatora głównego nie trwa dłużej niż 2 godziny,

2) w zakładach górniczych metanowych, z wyjątkiem określonych w pkt 1, zabrania się wykonywania robót strzałowych, a jeżeli przerwa w pracy głównego wentylatora trwa dłużej niż 15 minut, należy niezwłocznie wyprowadzić załogę do prądu świeżego powietrza, a kierownik ruchu zakładu górniczego powinien podjąć decyzję co do wyłączenia energii elektrycznej oraz wyjazdu załogi na powierzchnię.

§ 83. 1. Doprowadzanie pod ziemię powietrza świeżego i odprowadzanie powietrza zużytego tym samym wyrobiskiem dozwolone jest tylko w okresie prowadzenia robót mających na celu uzyskanie połączenia między dwoma wyjściami na powierzchnię.

2. Prowadzenie powietrza przez stare nieczynne wyrobiska jest zabronione, z wyjątkiem likwidacji wyrobisk.

3. Połączenie wentylacyjne sąsiednich zakładów górniczych może nastąpić tylko za zgodą okręgowego urzędu górniczego.

§ 84. Wyrobiska, którymi doprowadza się lub odprowadza powietrze, powinny mieć taki przekrój w świetle obudowy, aby przy nieprzekraczaniu dopuszczalnej prędkości mogły doprowadzać lub odprowadzać potrzebną ilość powietrza oraz aby zapewniały możliwość przejścia załogi.

§ 85. 1. Wyrobiska podziemne zakładu górniczego należy przewietrzać jak największą ilością niezależnych prądów powietrza.

2. Jednym prądem wolno przewietrzać grupę przodków pod warunkiem, że zawartość metanu w powietrzu doprowadzanym do każdego przodka nie przekracza 0,5%, a w razie stosowania zabezpieczeń metanometrycznych — 1%.

3. Komory materiałów wybuchowych, pomp, akumulatorów oraz składy smarów, olejów i innych materiałów łatwo zapalnych należy przewietrzać niezależnymi prądami powietrza.

4. przepis ust. 3 nie dotyczy składów oddziałowych.

§ 86. 1. Świeże powietrze należy doprowadzać możliwie najkrótszą drogą do każdego poziomu wydobywczego, skąd prądami wznoszącymi się powinno płynąć w kierunku szybu wydechowego.

2. Powietrza świeżego ani zużytego nie wolno prowadzić na upad, z wyjątkiem przypadków, w których:

1) upad nie przekracza 5°,

2) upad wynosi od 5° do 10°, a prędkość przepływu powietrza jest większa niż 0,5 m/sek,

3) odprowadza się powietrze w polach zagrożonych wyrzutami dwutlenku węgla lub przy drażeniu nadsiewłomów i dowiezchni.

3. Przewietrzanie podpoziomowe wymaga zezwolenia okręgowego urzędu górniczego.

§ 87. 1. Regulację przewietrzania należy przeprowadzać przy pomocy tam regulacyjnych umieszczonych na początku prądów rejonowych.

2. Stosowanie do regulacji przewietrzania wentylatorów pomocniczych albo tam regulacyjnych umieszczonych na końcu prądów rejonowych lub w prądach grupowych wymaga zezwolenia okręgowego urzędu górniczego.

§ 88. Zmiany w rozprowadzaniu powietrza i regulacji przewietrzania można wprowadzać tylko za zgodą kierownika ruchu zakładu górniczego lub upoważnionej przez niego osoby.

§ 89. Wyrobiska i miejsca pracy, dla których nie można zapewnić przewietrzania przepływającym prądem powietrza lub przez dyfuzję, należy przewietrzać przy pomocy lutniociągów.

§ 90. 1. Wentylatory lutniowe w polach metanowych powinny pracować bez przerwy (całą dobę); w razie przerwy awaryjnej w pracy wentylatora należy roboty wstrzymać, załogę wycofać, a przodek zagrozić.

2. Obłożenie przodka po uruchomieniu wentylatorów może nastąpić po przeprowadzeniu przez osobę dozoru ruchu badania powietrza na zawartość metanu.

§ 91. Właściwi ministrowie określają:

1) w jakich przypadkach i pod jakimi warun-

kami wolno stosować przewietrzanie naturalne oraz przewietrzanie przez dyfuzję.

2) zasady i warunki stosowania przewietrzania przy pomocy lutniociągów, ze szczególnym uwzględnieniem warunków przewietrzania w polach metanowych.

§ 92. 1. Zakład górniczy powinien posiadać zorganizowaną służbę wentylacyjną, wyposażoną w przyrządy kontrolno-pomiarowe.

2. Stan urządzeń wentylacyjnych oraz skuteczność przewietrzania należy systematycznie kontrolować, a wyniki kontroli wpisywać do odpowiednich ksiąg i tablic kontrolnych.

§ 93. 1. Zakład górniczy powinien posiadać mapy wentylacyjne i schematy sieci wentylacyjnej przedstawiające aktualny stan przewietrzania oraz prowadzić odpowiednie książki przewietrzania.

2. Sztymar oddziałowy obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić kierownika wentylacji o wszelkich zmianach w rozmieszczeniu i stanie urządzeń wentylacyjnych oraz o zmianach w kierunkach prądów powietrza. Zmiany te kierownik wentylacji powinien nanieść na mapy i schematy wentylacyjne w ciągu jednej doby.

§ 94. Właściwi ministrowie określają zasady oraz sposób przeprowadzania badań i kontroli przewietrzania oraz stanu urządzeń wentylacyjnych.

3. Ochrona przed wybuchem metanu oraz wyrzutami gazów i skał.

§ 95. 1. Zakłady górnicze ze względu na naturalne wydzielanie się metanu do wyrobisk górniczych dzieli się na niemetanowe i metanowe.

2. Niemetanowym zakładem górniczym jest taki zakład, w którym w żadnym z wyrobisk górniczych, nawet przy zaprzestaniu przewietrzania, koncentracja metanu w powietrzu nie przekracza 0,1%.

3. Metanowym zakładem górniczym jest taki zakład, w którym chociażby w jednym z wyrobisk górniczych stwierdzono w powietrzu występowanie metanu o koncentracji przekraczającej 0,1%.

§ 96. 1. Każde udostępnione złożo kopaliny (pokłady, żyły, gniazda, wysady) lub jego część, w których stwierdzono występowanie metanu pochodzenia naturalnego, należy zaliczyć do odpowiedniej kategorii zagrożenia metanowego.

2. W uzasadnionych przypadkach można w obrębie jednego złoża dla poszczególnych jego części ustalać różne kategorie zagrożenia metanowego lub też wydzielać część złoża jako niemetanową.

§ 97. 1. Zakład górniczy, w którym stwierdzono choćby jeden nagły wyrzut gazów i skał lub nagły wpływ gazów, zalicza się do zakładów zagrożonych nagłymi wyrzutami gazów i skał.

2. Do zakładów górniczych zagrożonych nagłymi wyrzutami gazów i skał może być również zaliczony zakład, w którym wprowadzie nie stwierdzono nagłego wyrzutu gazów i skał lub nagłego wpływu gazów, ale zachodzi możliwość wystąpienia takich zjawisk.

3. W zakładach górniczych zaliczonych do zagrożonych nagłymi wyrzutami gazów i skał należy poszczególne pokłady i ich części zbadać i sklasyfikować pod względem stopnia zagrożenia.

§ 98. 1. Wyrobiska górnicze, w których stwierdzono występowanie metanu, łącznie z drogami odpro-

wadzającymi powietrze z tych wyrobisk stanowią pola metanowe.

2. Wszystkie dojścia do pól metanowych należy oznaczyć tablicami z odpowiednimi napisami ostrzegawczymi.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie zagrożenia nagłymi wyrzutami gazów i skał lub nagłymi wpływami gazów (§ 97).

§ 99. Okręgowy urząd górniczy dokonuje:

1) zaliczenia zakładów górniczych do metanowych lub niemetanowych albo do zagrożonych nagłymi wyrzutami gazów i skał,

2) zaliczenia poszczególnych złóż kopalni lub ich części do odpowiedniej kategorii zagrożenia metanowego albo do zagrożenia nagłymi wyrzutami gazów i skał,

3) ustalenia granic pól metanowych oraz pól zagrożonych nagłymi wyrzutami gazów i skał.

§ 100. 1. Zawartość metanu w powietrzu nie powinna przekraczać:

1) w rejonowych prądach powietrza zużytego — 1%,

2) w szybie wydechowym — 0,75%.

2. W razie stosowania metanometrii automatycznej zawartość metanu w powietrzu w rejonowych prądach powietrza zużytego może wynosić 1,5%.

3. W zakładach górniczych, w których nie można zapewnić rozrzedzenia metanu do wartości podanych w ust. 1 i 2, należy stosować odmetanowanie złóż.

§ 101. W razie stwierdzenia pod stropem wyrobiska zawartości metanu:

1) do 1% — można prowadzić w tym wyrobisku wszystkie roboty, z tym że przy wykonywaniu robót strzałowych wolno stosować materiały wybuchowe powietrzne,

2) od 1% do 1,5% — można prowadzić w tym wyrobisku wszystkie roboty, z tym że przy wykonywaniu robót strzałowych wolno stosować tylko materiały wybuchowe powietrzne specjalne,

3) od 1,5% do 2% — można prowadzić wszystkie roboty, z wyjątkiem robót strzałowych materiałami wybuchowymi,

4) powyżej 2% — należy niezwłocznie wycofać załogę z zagrożonych wyrobisk, wyłączyć prąd elektryczny, unieruchomić urządzenia mechaniczne, a dostęp do tych wyrobisk zagrodzić i zawiadomić o tym najbliższą osobą dozoru ruchu. Obowiązek wyłączenia urządzeń elektrycznych nie dotyczy tych urządzeń, które zostały dopuszczone do pracy w atmosferze zawierającej powyżej 2% metanu.

§ 102. 1. W polach metanowych należy systematycznie badać zawartość metanu w powietrzu.

2. Badania zawartości metanu w powietrzu obowiązani są wykonywać:

1) przodowi — przed rozpoczęciem pracy na każdej zmianie oraz w czasie pracy co dwie godziny,

2) strzałowi — przed załadowaniem otworów strzałowych, przed każdym strzelaniem i po strzelaniu,

3) metanarze — w miejscach wyznaczonych przez osoby dozoru ruchu oraz w razie gdy przerwa w obłożeniu przodka jest dłuższa niż 4 godziny,

4) osoby dozoru ruchu — przy każdorazowej kontroli miejsca pracy.

3. Osoby obowiązane do badania zawartości metanu w powietrzu powinny być pouczone i przeszkolone w posługiwaniu się metanomierzami, benzyno-

wymi lampami wskaźnikowymi lub innymi indykatorami, dopuszczonymi do użytku w polach metanowych.

4. W polach metanowych zaliczonych do najwyższej kategorii zagrożenia metanowego należy stosować automatyczne zabezpieczenia metanometryczne, jeżeli roboty prowadzi się przy użyciu maszyn i urządzeń elektrycznych.

§ 103. 1. W zależności od stopnia zagrożenia niebezpieczeństwem wybuchu, wyrobiska i pomieszczenia w polach metanowych dzieli się na pomieszczenia:

1) ze stopniem „a” niebezpieczeństwa wybuchu, tj. takie, w których nagromadzenie się metanu w powietrzu powyżej 0,5% jest wykluczone,

2) ze stopniem „b” niebezpieczeństwa wybuchu, tj. takie, w których w normalnych warunkach przewietrzania nagromadzenie metanu w powietrzu powyżej 1% jest wykluczone,

3) ze stopniem „c” niebezpieczeństwa wybuchu, tj. takie, w których nawet w normalnych warunkach przewietrzania nagromadzenie metanu w powietrzu może przekroczyć 1%.

2. Zaliczenia pomieszczeń do poszczególnych stopni niebezpieczeństwa wybuchu dokonuje okręgowy urząd górniczy.

§ 104. W pomieszczeniach ze stopniem „b” lub „c” niebezpieczeństwa wybuchu wolno stosować tylko takie urządzenia elektryczne, których typ został dopuszczony do użytku w takich pomieszczeniach przez Wyższy Urząd Górniczy oraz które zostały zaopatrzone w odpowiednią cechę dopuszczenia.

§ 105. 1. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z właściwymi ministrami ustali:

1) kategorie zagrożenia metanowego złóż kopalni lub ich części (§ 96 ust. 1) oraz zasady i sposób zaliczania tych złóż lub ich części do odpowiedniej kategorii zagrożenia;

2) kategorie zagrożenia złóż kopalni lub ich części wyrzutami gazów i skał oraz kryteria zaliczania tych złóż lub ich części do odpowiedniej kategorii zagrożenia;

3) sposób ustalania granic pól metanowych oraz pól zagrożonych wyrzutami gazów i skał.

2. Właściwi ministrowie ustalą — w zakresie nie unormowanym rozporządzeniem — szczegółowe przepisy w sprawie bezpiecznego prowadzenia ruchu zakładu górniczego w odpowiednich kategoriach zagrożenia metanowego oraz zagrożenia wyrzutami gazów i skał.

4. Ochrona przed wybuchem pyłu węglowego.

§ 106. W zakładach górniczych wydobywających węgiel należy stosować środki zapobiegające powstawaniu pyłu węglowego, a gromadzący się w poszczególnych miejscach pył węglowy systematycznie usuwać po uprzednim jego zwilżeniu lub w inny sposób zapewniający bezpieczeństwo.

§ 107. 1. W każdym zakładzie górniczym wydobywającym węgiel wszystkie pokłady węgla lub ich części powinny być badane pod względem zagrożenia wybuchem pyłu węglowego.

2. Pokłady zagrożone wybuchem pyłu węglowego zalicza się w zależności od stopnia zagrożenia wybuchem do odpowiedniej klasy zagrożenia pyłowego.

3. Zaliczenia pokładów węgla do odpowiedniej klasy zagrożenia pyłowego dokonuje okręgowy urząd górniczy.

§ 108. 1. W pokładach węgla zaliczonych do zagrożonych wybuchem pyłu węglowego należy dla ochrony przed niebezpieczeństwem wybuchu oraz przed niebezpieczeństwem przenoszenia się wybuchu stosować opylanie wyrobisk przy pomocy pyłu kamiennego, zraszanie wodą, zapory pyłowe lub wodne albo inne skuteczne środki ochrony.

2. Należy systematycznie kontrolować skuteczność stosowanych w zakładzie górniczym środków ochrony przed niebezpieczeństwem wybuchu pyłu węglowego.

§ 109. 1. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z Ministrem Górnictwa i Energetyki określi kryteria oceny zagrożeń wybuchem pyłu węglowego, klasy tego zagrożenia oraz zasady i sposób zaliczania złóż lub ich części do poszczególnych klas zagrożenia.

2. Minister Górnictwa i Energetyki określi:

1) zakres i warunki stosowania opylania lub zraszania wyrobisk albo stosowania innych środków dla ochrony przed powstaniem i przenoszeniem się wybuchu pyłu węglowego,

2) zasady budowy i rozmieszczania zapór pyłowych i wodnych,

3) rodzaj i zakres zabezpieczeń przed przeniesieniem się wybuchu pyłu węglowego w czasie zamykania pola pożarowego,

4) sposób i termin przeprowadzania w zakładach górniczych kontroli skuteczności stosowanych środków ochrony przed niebezpieczeństwem wybuchu pyłu węglowego.

Rozdział 4.

Ochrona przeciwpożarowa i zwalczanie pożarów.

1. Ochrona przeciwpożarowa.

§ 110. 1. Zakład górniczy powinien posiadać odpowiednio zorganizowaną i wyposażoną służbę przeciwpożarową, a także środki do zapobiegania pożarom oraz do ich zwalczania.

2. Zakład górniczy powinien posiadać stale aktualny plan akcji na wypadek pożarów.

3. Sprzęt i urządzenia przeciwpożarowe należy utrzymywać w stanie zdatnym do niezwłocznego użytku.

§ 111. 1. Wieże szybowe i budynki przyszybowe oraz inne budynki w promieniu 20 m od szybu, sztolni lub upadowej wdechowej powinny być wykonane z materiałów niepalnych.

2. Wloty do szybów, sztolni i upadowych wdechowych z powierzchni powinny być wyposażone w urządzenia niepalne, pozwalające na szybkie i szczelne zamknięcie tych wyrobisk w razie pożaru na powierzchni.

3. Okręgowy urząd górniczy może zezwolić na odstępstwa od przepisu ust. 1 w stosunku do istniejących zakładów górniczych oraz budynków tymczasowych wznoszonych przy wykonywaniu wymiennych w tym ustępie wyrobisk; zezwolenia udziela się na oznaczony okres czasu i pod warunkiem zachowania określonych w zezwoleniu wymogów.

§ 112. 1. Szyby, sztolnie i upadowe z powierzchni powinny mieć obudowę niepalną.

2. Wyrobiska doprowadzające świeże powietrze do rejonów wentylacyjnych oraz wszystkie skrzyżowania z tymi wyrobiskami, jak również skrzyżowania wyrobisk wentylacyjnych zużytego powietrza powinny być wykonane w obudowie niepalnej lub trudno zapalnej na długości co najmniej 10 m we wszystkich kierunkach.

3. Mosty wentylacyjne powinny być wykonane z materiału niepalnego.

4. Komory podziemne należy wykonywać w kamieniu lub w kopalinie niepalnej, a w razie wykonania ich w złożu kopaliny palnej powinny posiadać obudowę niepalną. Dojścia do komór należy zaopatrzyć w szczelnie zamykające się drzwi stalowe.

§ 113. Wyłączniki pełnoolejowe i transformatory olejowe powinny być umieszczone w komorach o obudowie niepalnej, przewietrzanych niezależnym prądem powietrza; w komorach tych powinny znajdować się odpowiednie urządzenia i sprzęt przeciwpożarowy.

§ 114. 1. Na wszystkich poziomach w pobliżu szybów wdechowych powinny być zbudowane z materiałów niepalnych przeciwpożarowe tamy bezpieczeństwa z drzwiami stalowymi.

2. W zakładach górniczych wydobywających kopaliny palne powinny być postawione również:

1) przeciwpożarowe tamy bezpieczeństwa z drzwiami — w prądach grupowych wlotowych oraz we wlotowych i wylotowych prądach rejonowych i prądach niezależnych przewietrzających komory,

2) przeciwpożarowe tamy bezpieczeństwa bez drzwi — na wszystkich poziomach w niedalekiej odległości od szybów wdechowych oraz wewnątrz rejonów wentylacyjnych w pokładach skłonnych do samozapalenia.

3. W zakładach górniczych innych aniżeli określone w ust. 2 okręgowy urząd górniczy może w zależności od stopnia zagrożenia pożarowego nakazać budowę przeciwpożarowych tam bezpieczeństwa również w innych miejscach aniżeli określone w ust. 1.

4. Przeciwpożarowe tamy bezpieczeństwa należy tak budować, aby nie zmniejszały niezbędnego przekroju wyrobisk.

5. W pobliżu przeciwpożarowych tam bezpieczeństwa bez drzwi powinien być nagromadzony materiał niezbędny do ich szybkiego zamknięcia.

6. Przeciwpożarowe tamy bezpieczeństwa powinny być utrzymane w stanie zdatnym do zamknięcia w każdej chwili.

§ 115. Zakłady górnicze wydobywające kopaliny palne powinny być wyposażone w przeciwpożarowe rurociągi wodne z odpowiednią ilością punktów czerpania wody.

§ 116. 1. Taśmy przenośników i opony przewodów elektrycznych nie mogą być wykonane z materiałów łatwo zapalnych.

2. Okręgowy urząd górniczy może w zakładach górniczych o małym zagrożeniu pożarowym zezwolić na stosowanie taśm przenośników i przewodów elektrycznych nie odpowiadających wymaganiom ust. 1.

§ 117. 1. Obudowę oraz uzbrojenie szybów należy systematycznie oczyszczać, a wszelkie łatwo zapalne zanieczyszczenia niezwłocznie usuwać.

2. Wszelkie odpadki łatwo zapalne należy niezwłocznie zbierać i usuwać z wyrobisk górniczych.

§ 118. 1. Smary, oleje oraz inne materiały łatwo zapalne wolno przechowywać na powierzchni w odległości nie mniejszej niż 50 m od wyrobisk wdechowych.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do zwalów kopalin palnych oraz składów drewna na powierzchni, jak również do zwalów skał odpadowych palnych.

§ 119. 1. Smary i płyny łatwo zapalne należy transportować pod ziemią tylko w zamkniętych naczyniach metalowych oraz przechowywać je w zamkniętych naczyniach metalowych umieszczonych w komorach z obudową niepalną w ilościach nie przekraczających trzydobowego zużycia.

2. Zużyte smary i pakuły należy przechowywać w zamkniętych naczyniach metalowych i usuwać je na powierzchnię co najmniej w okresach tygodniowych.

§ 120. 1. Smarowanie wozów kopalnianych w budynku nadszybowym dopuszczalne jest tylko pod warunkiem, że ściany i podłoga wykonane są z materiałów niepalnych.

2. Smarowanie lokomotyw i wozów kopalnianych pod ziemią oraz napełnianie materiałem pędym lokomotyw i innych maszyn o napędzie spalinowym dopuszczalne jest tylko w pomieszczeniach przeznaczonych do tego celu. Kierownik ruchu zakładu górniczego może zezwolić na napełnianie materiałem pędym w miejscu pracy maszyn o napędzie spalinowym, jeżeli w miejscu tym znajduje się gaśniczy aparat pianotwórczy.

§ 121. 1. W miejscach, w których istnieje niebezpieczeństwo pożaru lub wybuchu, powinny być umieszczone odpowiednie tablice ostrzegawcze, a ponadto w miejscach tych i w ich pobliżu powinien znajdować się sprzęt przeciwpożarowy i środki do gaszenia pożarów.

2. Wszyscy pracownicy, zatrudnieni w podziemnych wyrobiskach, powinni być zaznajomieni:

1) z zagrożeniem pożarowym występującym w tych wyrobiskach oraz ze sposobem zapobiegania pożarom,

2) z zasadami zachowania się w czasie pożaru.

3) ze sposobami gaszenia pożaru i posługiwania się urządzeniami gaśniczymi oraz sprzętem przeciwpożarowym.

§ 122. Właściwi ministrowie określają dla nadzorowanych zakładów górniczych:

1) organizację i wyposażenie służby przeciwpożarowej,

2) zasady sporządzania i aktualizacji planu akcji przeciwpożarowej,

3) rodzaj, ilość, rozmieszczenie i sposób przechowywania środków przeciwpożarowych,

4) sposób i termin przeprowadzania kontroli stanu sprzętu oraz urządzeń przeciwpożarowych.

2. Cięcie, spawanie lub lutowanie metali.

§ 123. 1. Cięcie, spawanie lub lutowanie metali na wieżach sztybowych, w sztybach lub innych podziemnych wyrobiskach zakładu górniczego wolno wykonywać tylko na podstawie pisemnego zezwolenia oraz w sposób w tym zezwoleniu określony.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, wydaje kierownik ruchu zakładu górniczego.

3. W niemetanowych zakładach górniczych kierownik ruchu zakładu górniczego może:

1) upoważnić imiennie osobę kierownictwa ruchu zakładu górniczego do wydawania zezwoleń, o których mowa w ust. 1, z wyjątkiem zezwoleń na pracę w szybach wdechowych i wydechowych,

2) wydawać stałe zezwolenia na wykonywanie powtarzających się prac cięcia, spawania i lutowania metali w specjalnie do tych celów dostosowanych pomieszczeniach wykonanych z materiałów niepalnych i przewietrzanych niezależnym prądem powietrza.

§ 124. Zezwolenie na cięcie, spawanie lub lutowanie metali powinno określać:

1) miejsce wykonywania prac,

2) osobę wyznaczoną do wykonania pracy,

3) warunki bezpiecznego wykonania pracy,

4) osobę wyznaczoną do sprawowania nadzoru nad bezpiecznym wykonywaniem tej pracy.

§ 125. Zabrania się:

1) używania pod ziemią aparatów do wytwarzania acetyleny,

2) rozpoczynania w polach metanowych prac cięcia, spawania i lutowania metali bez stwierdzenia bezpośrednio przed rozpoczęciem tych prac, że nagromadzenie się metanu w tym miejscu nie przekracza 0,5%.

§ 126. 1. Przed rozpoczęciem cięcia, spawania lub lutowania metali spawacz obowiązany jest dokładnie oczyścić miejsce pracy ze zbędnych łatwo palnych materiałów i odpowiednio zabezpieczyć to miejsce przed zaproszeniem ognia.

2. Po każdym zakończeniu cięcia, spawania lub lutowania metali spawacz i osoba nadzorująca te prace obowiązani są dokładnie sprawdzić, czy nie został zaproszony ogień w miejscu pracy i najbliższym jego otoczeniu. Osoba nadzorująca te prace obowiązana jest powtórzyć te czynności w czasie od 1 do 2 godzin po zakończeniu pracy.

3. Gaszenie pożarów.

§ 127. 1. Każdy, kto zauważy pożar lub jego objawy pod ziemią lub na powierzchni, obowiązany jest niezwłocznie:

1) uruchomić sygnalizację alarmową i ostrzec zagrożonych ludzi,

2) zastosować osobiście lub łącznie z innymi pracownikami wszelkie środki mające na celu gaszenie pożaru,

3) zawiadomić o pożarze najbliższą osobę kierownictwa lub dozoru ruchu i dyspozytora zakładu górniczego.

2. Dyspozytor po otrzymaniu wiadomości o pożarze powinien niezwłocznie zawiadomić o tym kierownika ruchu zakładu górniczego i okręgową stację ratownictwa górniczego oraz podjąć dalsze czynności zgodnie z planem akcji przeciwpożarowej.

§ 128. 1. W razie powstania pożaru w wyrobiskach podziemnych, osoby kierownictwa lub dozoru ruchu obowiązane są wycofać niezwłocznie załogę z miejsc zagrożonych oraz zorganizować gaszenie pożaru.

2. Akcja przeciwpożarowa powinna być prowadzona przede wszystkim w celu ratowania zagrożonych ludzi przy równoczesnym gaszeniu pożaru.

§ 129. 1. Kierownictwo akcji przeciwpożarowej sprawuje kierownik ruchu zakładu górniczego, a do czasu objęcia przez niego kierownictwa — najstar-

sza służbowo osoba kierownictwa lub dozoru ruchu obecna w zakładzie górniczym.

2. Kierownik akcji przeciwpożarowej kieruje całością akcji; w szczególności obowiązany jest niezwłocznie wyznaczyć strefę zagrożenia pożarowego, miejsce bazy ratowniczej i jej kierownika.

§ 130. 1. Ze strefy zagrożenia pożarowego należy wycofać załogę nie zatrudnioną w akcji ratowania ludzi i gaszenia pożaru.

2. W strefie zagrożenia pożarowego obowiązują rygory jak w polach metanowych; w strefie tej nie wolno używać benzynowych lamp wskaźnikowych.

§ 131. 1. W razie stosowania tam pożarowych dla odizolowania zaognionych wyrobisk:

1) należy przed przystąpieniem do zamykania ostatniej tamy wycofać załogę w bezpieczne miejsce;

2) kierownik ruchu zakładu górniczego określi, które tamy pożarowe powinny mieć urządzenia umożliwiające dokonywanie pomiarów ciśnienia, temperatury gazów oraz pobierania prób gazu spoza tamy, a w miarę potrzeby również urządzenia do odprowadzania wody.

2. Stan pożaru w otamowanym polu należy okresowo kontrolować.

3. Granice pola pożarowego wraz z tamami pożarowymi powinny być oznaczone na mapach wentylacyjnych i pokładowych.

Rozdział 5.

Transport poziomy i w wyrobiskach o nachyleniu do 45°.

1. Ogólne przepisy o przewozie.

§ 132. 1. Wirujące części napędów i zwrotni przenośników powinny być osłonięte.

2. Uruchomienie przenośnika powinno być poprzedzone sygnałem akustycznym lub optycznym.

3. Zatrzymanie przenośnika powinno być możliwe z każdego miejsca jego trasy.

§ 133. Zabrania się:

1) jazdy ludzi na przenośnikach taśmowych bez zezwolenia okręgowego urzędu górniczego,

2) transportu długich i ciężkich przedmiotów przenośnikiem bez nadzoru osoby dozoru ruchu.

§ 134. 1. Wloty do zsuwni i zsydni powinny posiadać zabezpieczenia chroniące ludzi przed wpadnięciem.

2. Wzdłuż zsuwni i zsydni powinien być urządzony przedział umożliwiający bezpieczną naprawę przedziału zsypanego i usuwanie zatorów.

3. Wyloty zsuwni i zsydni powinny być tak urządzone, aby obsługa była zabezpieczona przed spadającym urobkiem.

4. Zabrania się wchodzenia do przedziału zsypanego dla usuwania zatorów.

5. Przepisy ust. 1—4 stosuje się również do zsuwni i zsydni o nachyleniu powyżej 45°.

§ 135. 1. Przewóz ręczny wolno stosować przy nachyleniu toru nie większym niż 4°.

2. Przy ręcznym przewozie odległość między wozami nie powinna być mniejsza niż 10 m, z wyjątkiem przetaczania wozów na stacjach załadunkowych i nadawczo-odbiorczych.

3. W czasie przewozu ręcznego światło lampy wozaka powinno być widoczne z przodu wozu.

4. Wozów nie wolno puszczać swobodnym biegiem, a na drogach pochyłych należy wozy hamować.

§ 136. 1. Wozy stojące na torach powinny być zabezpieczone przed staczaniem się.

2. Wozy stanowiące skład pociągu powinny być ze sobą sprzęgnięte.

3. Urządzenie do sprzęgania wozu powinno umożliwiać bezpieczne sprzęganie i rozsprzęganie wozu.

4. Ręczne sprzęganie i rozsprzęganie wozów w czasie ruchu jest zabronione.

§ 137. 1. Odstęp między krawędziami najszerszego środka transportowego a obudową wyrobiska, ociosem lub odrzwiami oraz między dwoma mijającymi się środkami transportowymi powinien wynosić co najmniej 0,25 m.

2. W istniejących głównych wyrobiskach wykonanych w obudowie murowej lub betonowej, w których warunek określony w ust. 1 nie może być zachowany, kierownik ruchu zakładu górniczego określi zasady bezpiecznego ruchu.

§ 138. Do przewozu wolno stosować tylko takie lokomotywy i inne pojazdy, których typ został dopuszczony do użytku przez Wyższy Urząd Górniczy.

§ 139. Roboty w wyrobiskach przewozowych wolno wykonywać tylko po odpowiednim zabezpieczeniu i oznakowaniu miejsca pracy.

2. Przewóz linowy.

§ 140. 1. Kołowroty do przewozu linowego powinny być wyposażone w urządzenia hamulcowe oraz urządzenia zabezpieczające przed przejechaniem wozu przez pomosty krańcowe.

2. Obsługa kołowrotu powinna mieć możliwość natychmiastowego zatrzymania urządzenia ze swego miejsca pracy.

3. Przekładnia zębata oraz miejsca wchodzenia liny na bęben kołowrotu i na krążki kierujące powinny być osłonięte.

4. Przy transporcie linowym w wyrobiskach o nachyleniu ponad 4° powinny być zastosowane urządzenia zabezpieczające przed samoczynnym staczaniem się wozów.

§ 141. 1. Szybkość przewozu linowego przy przewozie liną bez końca nie powinna przekraczać 1 m/sek.

2. Szybkość przewozu liną otwartą oraz dopuszczalną liczbę wozów określa kierownik ruchu zakładu górniczego dla poszczególnego urządzenia przewozowego.

§ 142. 1. Urządzenia przewozu linowego powinny być wyposażone w sygnalizację umożliwiającą obustronne porozumiewanie się obsługi kołowrotu z obsługą pomostów nadawczych.

2. Ustalony sygnały porozumiewania się powinny być podane na tablicach umieszczonych na wszystkich pomostach nadawczo-odbiorczych.

§ 143. 1. Na górnych i pośrednich pomostach nadawczych wyrobisk pochyłych powinny być urządzone zapory zabezpieczające przed stoczeniem się wozu z pomostu.

2. Zapory powinny być tak urządzone, aby mogły być obsługiwane z bezpiecznego miejsca.

3. Zapory powinny być niezwłocznie zamykane po wciągnięciu wozów na pomost, a otwierane dopiero po sprzęgnięciu wszystkich wozów i doczepieniu ich do liny.

4. Załoga zatrudniona w przodku upadowej powinna być zabezpieczona przed niespodziewanym stoczeniem się wozów.

5. Dolny pomost nadawczo-odbiorczy wyrobiska pochyłego powinien być odgradzony od czynnego wyrobiska w sposób zapewniający bezpieczeństwo dla przechodzących.

§ 144. W wyrobiskach pochyłych przeznaczonych do transportu linowego wolno przebywać ludziom tylko po zatrzymaniu ruchu urządzeń transportowych i po zamknięciu zapór na pomostach.

§ 145. Przy przewozie wozów za pomocą platform:

1) wszystkie dojścia do pochylni powinny być zaopatrzone w zamknięcia uniemożliwiające zapychanie wozów bez uprzedniego otwarcia tych zamknięć,

2) wozy na platformie powinny być w sposób niezawodny zabezpieczone przed staczaniem się,

3) stacje na poziomach nadawczo-odbiorczych powinny być wyposażone w progi i uchwyty albo inne zabezpieczenia chroniące pracowników obsługi przed poślizgnięciem się i wpadnięciem do wyrobiska przewozowego.

3. Przewóz lokomotywami pod ziemią.

§ 146. Przewóz lokomotywami powinien odbywać się według regulaminu zatwierdzonego przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

§ 147. 1. Lokomotywa powinna być wyposażona w szczególności w:

- 1) sprawnie działające hamulce i piasecznice,
- 2) urządzenie do nadawania sygnału akustycznego,
- 3) reflektory z możliwością zmiany siły światła,
- 4) lampy ze światłem czerwonym.

2. Na ostatnim wozie pociągu oraz z tyłu lokomotywy jadącej luzem powinna być umieszczona lampa z czerwonym światłem.

§ 148. 1. Wysokość zawieszenia przewodu jezdnego nad główką szyny w razie stosowania napięcia znamionowego 250 V powinna wynosić co najmniej:

- 1) 2,0 m w wyrobiskach przewozowych,
- 2) 2,2 m na stacjach osobowych, podszybiach oraz na przestrzeni od szybu do stacji osobowej przy szybie.

2. W razie stosowania napięcia znamionowego większego od 250 V odległości określone w ust. 1 powinny być większe co najmniej o 0,2 m.

3. W istniejących wyrobiskach przy napięciu znamionowym 250 V dopuszcza się stosowanie odległości mniejszych o 0,2 m niż określone w ust. 1.

§ 149. W chodniku drażonym przewód jezdny powinien kończyć się w odległości co najmniej 50 m od jego czoła, a szyny trakcji przewodowej powinny być odizolowane od szyn biegnących do czoła chodnika.

§ 150. Nie wolno ręcznie ładować lub wyładowywać wozu pod nie wyłączonym przewodem jezdny.

§ 151. W czasie regularnego zjazdu i wyjazdu załogi przewód jezdny powinien być wyłączony spod napięcia na długości co najmniej 50 m od szybu.

4. Przewóz ludzi w wyrobiskach poziomych i o nachyleniu do 45°.

§ 152. Przewóz ludzi w wyrobiskach poziomych i o nachyleniu do 45° wymaga zezwolenia okręgowego urzędu górniczego i może odbywać się wy-

łącznie na warunkach określonych w tym zezwoleniu.

§ 153. 1. Regularny przewóz ludzi powinien się odbywać w obecności i pod nadzorem wyznaczonej osoby dozoru ruchu.

2. Przed każdorazowym rozpoczęciem przewozu ludzi obsługa przewozu lub osoby do tego wyznaczone powinny sprawdzić stan taboru przewozowego, a w szczególności działanie urządzeń hamulcowych i sygnalizacyjnych.

§ 154. 1. Dla regularnego przewozu ludzi powinny być urządzone stacje osobowe. Stacje powinny być dobrze oświetlone.

2. W miejscach wsiadania i wysiadania ludzi na stacjach osobowych szerokość przejścia dla ludzi powinna wynosić co najmniej 0,8 m.

3. Dopuszczalna liczba ludzi mogących jednocześnie korzystać z urządzenia przewozowego oraz obowiązujące sygnały ruchu powinny być uwidocznione na tablicach umieszczonych w miejscach wsiadania i wysiadania ludzi.

§ 155. Wyrobiska, w których odbywa się przewóz ludzi przenośnikami taśmowymi, kołowrotami lub wyciągami krzeselkowymi, powinny być dobrze oświetlone.

§ 156. 1. Szerokość taśmy używanej do przewozu ludzi przenośnikami taśmowymi powinna wynosić co najmniej 0,8 m.

2. Szybkość jazdy ludzi przenośnikiem nie powinna przekraczać 1,5 m/sek.

3. Zatrzymanie przenośnika powinno być możliwe z każdego miejsca trasy.

§ 157. 1. Do przewozu linowego ludzi w wozach kołowrotami w wyrobiskach pochyłych należy stosować wyłącznie urządzenia przewozowe z liną otwartą.

2. Przewóz ludzi powinien odbywać się wyłącznie w specjalnych wozach. W wyrobiskach pochyłych wozy te powinny być dodatkowo zabezpieczone przed rozprężnięciem się oraz wyposażone w urządzenia hamujące.

3. Z każdego miejsca trasy powinna być możliwość nadania sygnału do obsługi kołowrotu.

§ 158. 1. Przewóz ludzi wyciągiem krzeselkowym może być dokonywany za pomocą urządzenia z liną bez końca.

2. Szybkość przewozu ludzi wyciągiem krzeselkowym nie powinna przekraczać 2 m/sek.

§ 159. 1. Do przewozu ludzi pociągami powinny być stosowane wozy osobowe.

2. W czasie wsiadania i wysiadania ludzi przewód jezdny na odcinku stacji osobowej powinien być wyłączony spod napięcia.

§ 160. 1. Do pociągu osobowego z ludźmi nie wolno doczepiać innych wozów.

2. Warunki przewozu środków strzałowych w pociągu z ludźmi regulują odrębne przepisy.

5. Transport na powierzchni.

§ 161. Ruch wewnątrzzakładowego transportu szynowego na powierzchni oraz prace manewrowe należy prowadzić zgodnie z regulaminem zatwierdzonym przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

§ 162. Tory przechodzące ponad drogami komunikacyjnymi lub nad miejscami pracy powinny być

wyposażone w urządzenia zabezpieczające przed spadaniem na te drogi lub miejsca pracy materiałów lub przedmiotów z taboru kolejowego.

§ 163. 1. Tory powinny być tak ułożone, aby przejścia dla ludzi wzdłuż toru miały szerokość co najmniej 1 m licząc od obrysu taboru do znajdującego się przy torze budynku lub innego obiektu. Odległość ta do pojedynczych słupów może wynosić 0,75 m.

2. Przepis ust. 1 nie dotyczy ramp wyładowniczych, sygnałów stałych, żurawi i torów przesuwanych.

3. Odległość osi toru nowo budowanych kolei normalnotorowych od budynku lub innego obiektu powinna odpowiadać wielkościom określonym w obowiązującej Polskiej Normie.

§ 164. Każde uruchomienie lokomotywy lub przesuwnicy wagonowej powinno być poprzedzone nadaniem ustalonego sygnału akustycznego.

§ 165. 1. Wagony przetaczane wolno hamować tylko przy pomocy hamulców lub płóz hamulcowych. Przy przemieszczeniu wagonów w czasie załadunku wolno stosować kliny hamulcowe.

2. Wagony pozostawione na torze powinny być zabezpieczone przed staczaniem się.

§ 166. 1. Ręczne sprzęganie i rozsprzęganie wagonów w czasie ruchu jest zabronione.

2. Sprzęganie lub rozsprzęganie wagonów posiadających sprzęgi śrubowe może się odbywać w czasie ruchu wagonów przy jednostajnej szybkości przetaczania nie przekraczającej 3 km/godz.

§ 167. 1. Tory na zwałach, z wyjątkiem torów o ruchu okrężnym, powinny być zakończone kołkami oporowymi oznaczonymi widocznym sygnałem i oświetlonymi w porze nocnej oraz przy słabej widoczności.

2. Najmniejsza dopuszczalna odległość toru od krawędzi zwału powinna być ustalona przez kierownika ruchu zakładu górniczego w zależności od typu urządzeń transportowych i rodzaju zwału.

3. Tor na zwałach, ułożony przy krawędzi skarpy, powinien być odpowiednio pochylony w kierunku przeciwnym do krawędzi skarpy.

§ 168. Miejsce zatrzymania się lokomotywy na zwale lub granica dojazdu innych środków transportu do górnej krawędzi zwału powinny być oznaczone tablicą oświetloną z nastaniem zmroku.

§ 169. Przejazd pierwszego pociągu po przesunięciu torów zwałowych może odbywać się tylko pod nadzorem pracownika odpowiedzialnego za przesuwanie torów.

§ 170. Podczas wyładunku na zwale zabrania się pracownikom przebywania od strony wyładowania wagonów lub pod podniesioną klapą wagonu.

§ 171. 1. Na skrzyżowaniach wiszącej kolejki linowej z liniami kolejowymi, drogami kołowymi lub przejściem dla pieszych w innych miejscach stanowiących zagrożenie dla ludzi powinny być zbudowane na odpowiedniej wysokości pomosty lub siatki ochronne.

2. Na odcinkach, na których dno wózka przechodzi w odległości mniejszej niż 2,8 m od powierzchni ziemi, powinny być ustawione ogrodzenia uniemożliwiające przejście ludzi.

3. Jazda ludzi w wózkach rewizyjnych wymaga zezwolenia okręgowego urzędu górniczego.

Rozdział 6.

Transport pionowy i w wyrobiskach o nachyleniu powyżej 45°.

1. Urządzenia wyciągowe.

§ 172. Dopuszczenie do ruchu urządzenia wyciągowego oraz dokonywanie zmian w takim urządzeniu wymaga zezwolenia okręgowego urzędu górniczego.

§ 173. Do jazdy ludzi szybami wolno stosować wyłącznie maszyny wyciągowe, naczynia wyciągowe, koła linowe, liny, zawiesia, układy sygnalizacji szybowej oraz elementy zabezpieczeń urządzenia wyciągowego, których typ został dopuszczony do eksploatacji przez Wyższy Urząd Górniczy.

§ 174. W wieży szybowej pod kołami linowymi na wolnej drodze przejazdu powinny być zabudowane belki odbojowe i podchwyty samoczynne oraz prowadniki lub urządzenia hamujące i wyłączające, na wypadek przejazdu przez naczynie wyciągowe skrajnego górnego położenia.

§ 175. Wloty szybowe na nadszymbiu i podszybiach poszczególnych poziomów powinny być zabezpieczone w sposób uniemożliwiający wpadnięcie do szybu ludzi lub wozów.

§ 176. 1. W dolnej części szybu, poniżej najniższego dolnego położenia naczynia wyciągowego, powinno być urządzone rzapie z wolną drogą przejazdu, wyposażoną w prowadniki hamujące lub inne urządzenia hamujące.

2. Rzapie powinno być stale odwadniane i oczyszczone co najmniej do poziomu wolnej drogi przejazdu.

§ 177. Między naczyniem wyciągowym a zbrojeniem i obmurzem szybu, jak również między naczyniami wyciągowymi powinny być utrzymane odstępy zapewniające bezpieczeństwo ruchu.

§ 178. Liny wyciągowe nośne i wyrównawcze, zawiesia, prowadniki i inne elementy urządzenia wyciągowego powinny posiadać wytrzymałość obliczoną z takimi współczynnikami bezpieczeństwa, aby zapewniały bezpieczeństwo ruchu.

§ 179. 1. Maszyna wyciągowa powinna być wyposażona w hamulec manewrowy i hamulce bezpieczeństwa, wskaźnik głębokości, akustyczny sygnał ostrzegawczy sygnalizujący zbliżanie się naczynia wyciągowego do stacji końcowej na odległość równą co najmniej podwójnemu obrotowi bębna lub koła pędnego oraz w inne urządzenia konieczne do zapewnienia bezpieczeństwa jazdy w zależności od szybkości.

2. Przyspieszenie i opóźnienie biegu maszyny wyciągowej przy jeździe ludzi nie powinno przekraczać ustalonych wartości granicznych.

§ 180. 1. Naczynia wyciągowe dla jazdy ludzi powinny mieć dach chroniący jadących przed spadkiem drobnych przedmiotów, a także zamknięcie poszczególnych pięter chroniące przed wypadnięciem ludzi w czasie jazdy.

2. Na piętrach naczynia wyciągowego przeznaczonych do jazdy ludzi powinny być urządzone poręcze lub uchwyty.

§ 181. 1. Urządzenie wyciągowe powinno być wyposażone w instalacje umożliwiające:

1) nadawanie sygnału alarmowego z każdego stanowiska sygnałowego bezpośrednio do stanowiska maszynisty,

2) nadawanie odpowiednich sygnałów z podszybi do nadszybia, jak również z nadszybia do podszybi i do stanowiska maszynisty,

3) nadawanie sygnałów z naczynia wyciągowego w czasie rewizji lub napraw szybowych.

2. Jeżeli w jednym szybie mieszczą się dwa urządzenia wyciągowe, tony sygnałów akustycznych powinny być tak dalece odmienne, aby można je było łatwo odróżnić.

3. Wskaźniki sygnałów świetlnych, jeżeli są stosowane, powinny być w ten sposób umieszczone w maszynowni i na poszczególnych stanowiskach sygnałowych, aby maszynista i sygnaliści mogli je stale obserwować ze swego stanowiska.

§ 182. W urządzeniach wyciągowych należy niezależnie od instalacji sygnalizacyjnych, o których mowa w § 181 ust. 1, zapewnić możliwość porozumiewania się maszynisty wyciągowego z obsługą czynnych podszybi oraz porozumiewania się pomiędzy obsługami nadszybi i podszybi.

§ 183. 1. Maszyny wyciągowe powinny być obsługiwane przez wykwalifikowanych maszynistów wyciągowych.

2. Do obsługi urządzeń sygnalizacyjnych należy wyznaczać wykwalifikowanych sygnalistów.

§ 184. 1. Uruchomienie maszyny wyciągowej sterowanej ręcznie może nastąpić tylko po uprzednim otrzymaniu przez maszynistę odpowiedniego sygnału wykonawczego.

2. Sygnałem wykonawczym jest sygnał akustyczny.

3. Obowiązują następujące podstawowe sygnały akustyczne:

- 1) sygnał „stój” — jedno uderzenie,
- 2) sygnał „do góry” — dwa uderzenia,
- 3) sygnał „w dół” — trzy uderzenia.

4. Sygnały wykonawcze do jazdy ludzi wolno nadawać tylko wówczas, gdy drzwi naczynia wyciągowego i szybu są zamknięte.

5. Nadawanie sygnałów przez osoby do tego nieupoważnione jest zabronione.

§ 185. Stan szybu, urządzenia wyciągowego i jego głównych elementów, a w szczególności maszyny wyciągowej, urządzeń zabezpieczających, urządzeń sygnalizacyjnych, lin wyciągowych, zawiesi, naczyń wyciągowych i przewodników powinny być systematycznie kontrolowane, a wyniki kontroli wpisywane do odpowiednich ksiąg kontrolnych.

§ 186. Właściwi ministrowie określają:

1) szczegółowe warunki techniczne, jakim pod względem bezpieczeństwa ruchu powinny odpowiadać urządzenia wyciągowe i poszczególne ich elementy, a w szczególności wymagane współczynniki bezpieczeństwa dla tych elementów,

2) wartości graniczne dopuszczalnego przyśpieszenia i opóźnienia biegu maszyny wyciągowej przy jeździe ludzi,

3) warunki techniczne i ruchowe dla urządzeń wyciągowych zautomatyzowanych,

4) terminy, sposób i zakres przeprowadzania kontroli stanu poszczególnych elementów urządzenia wyciągowego oraz wzory ksiąg kontroli stanu tych urządzeń.

2. Jazda ludzi szybami.

§ 187. Przewóz ludzi w podziemnych wyrobiskach pionowych i o nachyleniu powyżej 45° wymaga zezwolenia okręgowego urzędu górniczego i może odbywać się wyłącznie na warunkach określonych w tym zezwoleniu.

§ 188. 1. Regularny zjazd i wyjazd ludzi powinien się odbywać pod nadzorem wyznaczonych osób dozoru ruchu oraz według regulaminu ustalonego przez kierownika ruchu zakładu górniczego.

2. W czasie regularnego zjazdu i wyjazdu ludzi w szybach wieloprzedziałowych zabrania się ciągnięcia urobku lub materiałów w sąsiednim przedziale.

3. Przed rozpoczęciem każdej regularnej jazdy ludzi powinna być przeprowadzona rewizja klatki i zawiesi oraz jazda próbna do góry i w dół z obciążeniem i szybkością odpowiadającymi jeździe ludzi. Jazdy próbnej można nie przeprowadzać, jeżeli jazda ludzi odbywa się bezpośrednio po okresie ciągnięcia urobku lub materiałów.

4. W czasie przebywania ludzi na dole zakładu górniczego należy zapewnić zdatne do ruchu co najmniej jedno urządzenie wyciągowe przeznaczone do jazdy ludzi oraz dostateczną obsługę tego urządzenia.

§ 189. 1. Jeżeli urządzeniem wyciągowym mają jechać ludzie, należy o tym uprzedzić maszynistę maszyny wyciągowej.

2. W czasie regularnej jazdy ludzi przy stanowisku maszynisty maszyny wyciągowej powinien znajdować się drugi maszynista.

3. Regularna jazda ludzi może odbywać się tylko do jednego lub z jednego poziomu.

4. Przepisy ust. 1—3 nie dotyczą urządzeń wyciągowych w pełni zautomatyzowanych.

§ 190. 1. Miejsce wsiadania i wysiadania ludzi, a także piętra naczynia wyciągowego podczas jazdy ludzi powinny być należycie oświetlone.

2. W pomieszczeniu obsługi maszyny wyciągowej powinno być rezerwowe oświetlenie na wypadek wyłączenia oświetlenia głównego.

§ 191. 1. Na nadszymbiu, podszybiach i w pomieszczeniu maszyny wyciągowej powinny być umieszczone tablice, na których w sposób łatwo czytelny powinny być podane:

- 1) obowiązujące sygnały,
- 2) dopuszczalna liczba ludzi, jaka może się znajdować równocześnie na każdym piętrze klatki,
- 3) czas zjazdu i wyjazdu załogi poszczególnych zmian,
- 4) nazwisko sygnalisty,
- 5) nazwiska osób dozoru ruchu nadzorujących jazdę ludzi.

2. W razie stosowania urządzeń wyciągowych w pełni zautomatyzowanych, na tablicy, o której mowa w ust. 1, podaje się tylko dane określone w ust. 1 pkt 2, 3 i 5.

§ 192. 1. Osoby korzystające z urządzenia wyciągowego obowiązane są stosować się do wskazówek sygnalisty.

2. Zabrania się:

- 1) jazdy na piętrach klatek załadowanych urobkiem lub materiałami,
- 2) wchodzenia lub wychodzenia z klatek po zamknięciu wrót szybowych i nadaniu sygnału,

3) przewożenia w obecności ludzi ostrych narzędzi bez należytego zabezpieczenia.

§ 193. Zabrania się stosowania do regularnej jazdy ludzi urządzeń wyciągowych jednonaczyniowych bez przeciwwagi.

§ 194. Przewóz ludzi szybem nie może odbywać się z szybkością większą niż 12 m/sek.

§ 195. 1. Przy naprawach i kontroli urządzeń szybowych jazda ludzi powinna się odbywać z szybkością nie większą niż 1 m/sek, jeżeli osoby kontrolujące lub dokonujące napraw znajdują się na dachu klatki lub skipu.

2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, dach naczynia wyciągowego powinien być zaopatrzony w barierę chroniącą przed wpadnięciem do szybu oraz w daszek chroniący przed mogącymi spaść drobnymi przedmiotami.

3. W szybach wieloprzedziałowych, podczas wykonywania prac w jednym z przedziałów, zabrania się w przedziałach sąsiednich ciągnięcia urobku, opuszczania materiałów lub jazdy ludzi, jeżeli nie zastosowano odpowiednich środków do zabezpieczenia ludzi pracujących w tym przedziale.

3. Przepisy szczególne dla transportu urobku materiałów oraz przewozu ludzi przy głębieniu szybów.

§ 196. Do urządzeń wyciągowych służących do głębienia szybów stosuje się przepisy § 172 do 195, jeżeli przepisy niniejszego rozdziału nie zawierają postanowień odmiennych.

§ 197. 1. Jazdy ludzi w szybach głębionych nie uważa się za regularną jazdę ludzi.

2. Naczynia wyciągowe mogą być otwarte od góry.

3. Szybkość jazdy kubła przy przewozie ludzi nie powinna przekraczać 6 m/sek.

4. Dopuszcza się stosowanie urządzeń wyciągowych jednonaczyniowych bez przeciwwagi do transportu urobku i jazdy ludzi.

5. Dla urządzeń wyciągowych służących do głębienia szybów nie wymaga się:

1) stosowania przewodników na odcinku do 70 m od dna szybu przy użyciu lin płaskich i nieodkrętnych, a w innych przypadkach odległość ta nie może przekraczać 40 m,

2) urządzenia rzepia i wolnej drogi przejazdu w dolnym położeniu kubła,

3) stosowania belek odbojowych, podchwytów samoczynnych i sztywnych przewodników hamujących w wieży szybowej.

6. W razie stosowania przewodników linowych do prowadzenia kubła w szybie powinny być do tego użyte co najmniej dwie liny.

§ 198. 1. Wylot głębionego szybu powinien być zamknięty podwójnymi klapami, z których jedno mogą znajdować się na pomoście wysypowym, a drugie na zrębie szybu. Klapy powinny być otwierane tylko na czas przechodzenia przez nie kubłów.

2. Konstrukcja klap i urządzeń do wywracania kubła powinna zabezpieczać przed wpadnięciem do szybu kawałków skały lub innych przedmiotów podczas ładowania lub wyładowania kubła.

3. Pomosty robocze na nadszymbiu i w szybie po-

winny posiadać zabezpieczenia chroniące przed wpadnięciem do szybu ludzi lub przedmiotów.

4. Jeżeli równocześnie z robotami głębienia szybu prowadzi się roboty poziome dla udostępnienia i rozczinki złożeń, należy zbudować w szybie pod urządzeniami ładowniczymi dla tych robót pomosty ochronne oraz zapewnić prowadzenie kubłów w odrębne pomostów ładowniczych.

§ 199. Wsiadanie i wysiadanie ludzi na nadszymbiu oraz ładunek i wyładunek na nadszymbiu materiałów z kubła może odbywać się tylko przy zamkniętych klapach wylotu szybowego.

§ 200. 1. Naczynia wyciągowe powinny być tak załadowane, aby w czasie ruchu w szybie wypadnięcie z nich materiałów było wykluczone.

2. Opuszczanie długich materiałów nie mieszczących się w kubłe powinno odbywać się przy zastosowaniu odpowiedniego zabezpieczenia i pod osobistym nadzorem osoby dozoru ruchu.

§ 201. 1. Przy opuszczaniu kubła należy zatrzymać go w takiej odległości od dna szybu, aby załoga nie była narażona na niebezpieczeństwo.

2. Dłszy ruch kubła po zatrzymaniu, stosownie do przepisu ust. 1, może nastąpić dopiero po otrzymaniu przez maszynistę wyciągowego odpowiedniego sygnału.

§ 202. 1. Podczas jazdy ludzi kubły powinny być wyposażone w daszki ochronne.

2. Zabrania się:

1) przewozić ludzi w kubłach posiadających punkt zawieszenia poniżej środka ciężkości lub z otwieranym dnem,

2) jazdy ludzi na załadowanym kubłe lub na jego krawędzi,

3) zjazdu jednej osoby do szybu, w którym nikt nie pracuje.

§ 203. W czasie zjazdu i wyjazdu załogi między zmianami transport materiałów i urobku w sąsiednim urządzeniu wyciągowym powinien być wstrzymany.

§ 204. 1. Przy głębieniu szybów nie jest wymagana budowa przedziału drabinowego, jeżeli jest spełniony przynajmniej jeden z następujących warunków:

1) do głębienia zainstalowane są co najmniej dwie maszyny wyciągowe z napędem elektrycznym, zasilane z dwóch niezależnych źródeł prądu,

2) do głębienia zainstalowane są co najmniej dwie maszyny wyciągowe z różnymi rodzajami napędów,

3) prócz maszyny wyciągowej do głębienia istnieje wyciąg awaryjny z napędem mechanicznym, zasilanym z innego źródła niż maszyna wyciągowa.

2. W szybach głębionych do głębokości 150 m jako wyciąg awaryjny może być stosowana odpowiednio prowadzona drabina wisząca na linie wyciągu mechanicznego z możliwością zastosowania również napędu ręcznego. Drabina musi być taka, aby pomieściła się na niej co najmniej połowa załogi pracującej równocześnie w szybie.

3. W razie stosowania wyciągu awaryjnego nad dnem szybu powinien być zainstalowany pomost w odległości nie większej niż 40 m. Do pomostu powinno być zapewnione dojście za pomocą co najmniej dwóch drabin sznurowych.

Rozdział 7.

Urządzenia mechaniczne i elektryczne.

§ 205. 1. Maszyny i urządzenia należy tak instalować, aby można je było łatwo i bezpiecznie obsługiwać, kontrolować i konserwować.

2. Wirujące części maszyn i urządzeń oraz inne ich części, których ruch może stanowić niebezpieczeństwo dla pracowników, powinny być zaopatrzone w odpowiednie osłony lub inne zabezpieczenia.

§ 206. 1. Osobom nie uprawnionym nie wolno wykonywać żadnych czynności przy maszynach lub urządzeniach mechanicznych i elektrycznych.

2. Zabrania się czyszczenia lub naprawy maszyn i urządzeń w czasie ich ruchu oraz bezpośredniego smarowania części ruchomych. Prace takie można wykonywać tylko po zatrzymaniu maszyny lub urządzenia oraz zabezpieczeniu stanu wyłączenia.

§ 207. 1. Osobom nie upoważnionym zabrania się wstępu do pomieszczeń maszynowych i elektrycznych. Na drzwiach wejściowych do takich pomieszczeń powinny być umieszczone odpowiednie napisy ostrzegawcze.

2. Drzwi w pomieszczeniach maszynowych i ruchu elektrycznego powinny otwierać się na zewnątrz.

§ 208. W miejscach, gdzie dotknięcie lub zbliżenie się do urządzeń elektrycznych może być niebezpieczne, należy wykonać odpowiednie zabezpieczenia i umieścić odpowiednie napisy ostrzegawcze.

§ 209. Pomieszczenia urządzeń maszynowych i elektrycznych powinny być zakwalifikowane pod względem stopnia niebezpieczeństwa wybuchu (§ 103).

§ 210. 1. Do budowy i eksploatacji urządzeń elektrycznych w zakładach górniczych, w zakresie dotyczącym wymagań bezpieczeństwa i higieny pracy oraz bezpieczeństwa pożarowego, mają zastosowanie ogólnie obowiązujące przepisy o budowie urządzeń elektrycznych, przepisy o eksploatacji urządzeń elektroenergetycznych w zakładach przemysłowych oraz odpowiednie Polskie Normy i normy branżowe, jeżeli niniejsze rozporządzenie nie stanowi inaczej.

2. Zakład górniczy powinien posiadać aktualne plany sieci elektrycznej i zabezpieczeń oraz schematy podstawowych urządzeń elektrycznych. W metanowych zakładach górniczych plany powinny uwidaczniać podział wyrobisk według stopnia niebezpieczeństwa wybuchu (§ 103).

§ 211. W podziemnych wyrobiskach dopuszcza się stosowanie następujących napięć prądu przemianego:

1) do 6000 V — dla zasilania urządzeń stałych oraz przewoźnych transformatorów,

2) do 1000 V — dla zasilania urządzeń stałych, przenośnych i ruchomych,

3) do 220 V — dla zasilania urządzeń stałych, przenośnych i ręcznych; napięcie to przewidziane jest również do oświetlenia oraz do sterowania urządzeniami stałymi poza oddziałami produkcyjnymi,

4) do 42 V — dla zdalnego sterowania urządzeniami stałymi, przenośnymi i ruchomymi oraz do oświetlenia,

5) do 24 V — dla zdalnego sterowania urządzeniami przenośnymi i ręcznymi; napięcie to przewidziane jest również do oświetlenia lampami ręcznymi oraz do sygnalizacji przy użyciu nie izolowanych przewodów.

§ 212. 1. Podziemne sieci elektryczne na napięcie powyżej 42 V powinny mieć izolowany punkt zerowy. W sieciach tych należy stosować system uzemiających przewodów ochronnych wraz z urządzeniami do samoczynnej kontroli stanu izolacji sieci lub zabezpieczenia ziemnozwarciowe.

2. W sieciach o napięciu 130 V dopuszcza się stosowanie zerowania, przy czym przewód zerowy w normalnym ruchu nie może być przewodem prądu wiodącym.

§ 213. Ruchome maszyny górnicze o napędzie elektrycznym powinny być zdalnie sterowane napięciem pomocniczym nie przekraczającym 42 V, natomiast elektryczne urządzenia górnicze ręczne, np. wiertarki górnicze — napięciem pomocniczym do 24 V.

§ 214. 1. Obwody elektryczne na napięcie powyżej 42 V powinny być wyłączane we wszystkich fazach.

2. Wszystkie urządzenia elektryczne oraz kable i przewody powinny być zabezpieczone przed skutkami zwarć i przeciążeń.

3. Maszyny, których ponowny rozruch jest niedozwolony po przejściowym spadku napięcia, należy wyposażyć w zabezpieczenia podnapięciowe.

§ 215. Urządzenia, kable i przewody elektryczne powinny być zabezpieczone przed uszkodzeniem i zagrożeniem oraz przed przypadkowym włączeniem.

§ 216. 1. Stałe urządzenia elektryczne wysokiego napięcia powinny być zainstalowane w pomieszczeniach zamkniętych lub w pomieszczeniach otwartych ze stałą obsługą. W pomieszczeniach tych powinny się znajdować schematy połączeń, napisy ostrzegawcze i wskaźniki niesienia pierwszej pomocy oraz odpowiedni sprzęt ochronny.

2. Przy wejściu do pomieszczeń urządzeń elektrycznych powinny na widocznym miejscu znajdować się napisy i znaki ostrzegawcze oraz środki gaśnicze.

§ 217. Zdolność wyłączalna stosowanych wyłączników mocy powinna być większa co najmniej o 20% od mocy zwarciowej w miejscu zainstalowania wyłączników.

§ 218. Wyłącznik samoczynny po jego wyłączeniu na skutek zwarcia wolno ponownie włączyć dopiero po uprzednim odłączeniu uszkodzonego odcinka sieci.

§ 219. 1. Roboty przy urządzeniach elektrycznych mogą wykonywać tylko osoby posiadające wymagane kwalifikacje i uprawnienia.

2. Przed rozpoczęciem robót przy urządzeniach elektrycznych na napięcie powyżej 42 V należy je wyłączyć spod napięcia, a stan wyłączenia odpowiednio sprawdzić i zabezpieczyć.

3. Roboty w pobliżu urządzeń znajdujących się pod napięciem można prowadzić tylko pod warunkiem zastosowania odpowiednich zabezpieczeń.

§ 220. 1. Roboty przy urządzeniach elektrycznych na napięcie powyżej 1000 V powinny być wykonywane co najmniej przez dwie osoby.

2. Roboty, o których mowa w ust. 1, mogą być wykonywane tylko na polecenie upoważnionej osoby dozoru ruchu elektrycznego, określające zarazem sposób bezpiecznego wykonania tych robót. Treść tego polecenia powinna być niezwłocznie wpisana do książki ruchu elektrycznego.

3. Kierownik ruchu zakładu górniczego obowiązany jest określić rodzaje robót, które mogą być wykonywane tylko na pisemne polecenie.

§ 221. Wydawane do ruchu narzędzia i sprzęt ochronny, stosowane przy wykonywaniu robót przy

urządzeniach elektrycznych lub przy ich obsłudze, powinny być systematycznie konserwowane i utrzymywane w stanie nie uszkodzonym oraz poddawane okresowym badaniom.

Rozdział 8.

Ratownictwo górnicze i udzielanie pierwszej pomocy.

1. Zadania i organizacja ratownictwa górniczego.

§ 222. 1. Zakład górniczy powinien posiadać odpowiednio zorganizowane i wyposażone ratownictwo górnicze, a mianowicie:

- 1) drużynę ratowniczą,
- 2) kopalnianą stację lub punkt ratownictwa górniczego,
- 3) sprzęt ratowniczy.

2. W przypadkach uzasadnionych małym stopniem zagrożeń górniczych lub bliskim sąsiedztwem zakładów górniczych Centralna Stacja Ratownictwa Górniczego może zezwolić na wspólne organizowanie ratownictwa górniczego przez kilka zakładów górniczych lub na korzystanie przez zakład górniczy z ratownictwa górniczego sąsiedniego zakładu górniczego.

§ 223. 1. Zadaniem ratownictwa górniczego jest niesienie niezwłocznej pomocy w razie zagrożenia życia lub zdrowia załogi albo poważnego zagrożenia bezpieczeństwa ruchu zakładu górniczego na skutek pożaru pod ziemią, wybuchu gazów lub pyłu węglowego, wdarcia się wody do wyrobisk podziemnych lub w przypadkach większych zawałów oraz w razie konieczności prowadzenia prac w atmosferze nie nadającej się do oddychania.

2. Każdy zakład górniczy obowiązany jest na wezwanie drugiego zakładu górniczego udzielić mu niezwłocznie pomocy w ludziach, sprzęcie i materiałach w przypadku wydarzeń, o których mowa w ust. 1.

§ 224. 1. Przynależność do drużyny ratowniczej jest dobrowolna.

2. Ratownikiem górniczym może być każdy pracownik zakładu górniczego, jeżeli odpowiada następującym warunkom:

- 1) ma ukończone 21 lat, a nie przekroczył 45 lat życia,
- 2) ma co najmniej roczny staż pracy pod ziemią,
- 3) posiada odpowiedni stan zdrowia stwierdzony badaniem lekarskim,
- 4) posiada odpowiednie właściwości psychiczne, jest obowiązkowy, karny, odważny i szybko orientujący się,
- 5) ukończył z wynikiem dodatnim kurs ratownictwa górniczego.

3. Obowiązkiem ratownika górniczego jest sumienne wykonywanie przyjętych obowiązków, a w szczególności branie udziału w ćwiczeniach i w pogotowiu ratowniczym oraz w akcjach ratowniczych.

4. Właściwi ministrowie mogą w zależności od potrzeby tworzyć pogotowia ratownicze złożone z zastępów ratowników zawodowych.

§ 225. 1. Ogólne kierownictwo i nadzór nad stanem ratownictwa górniczego w zakładzie górniczym sprawuje kierownik ruchu zakładu górniczego.

2. Kierownik ruchu zakładu górniczego obowiązany jest wyznaczyć odpowiednią osobę dozoru ru-

chu dla sprawowania bezpośredniego kierownictwa drużyną ratowniczą i kopalnianą stacją ratownictwa górniczego lub punktem ratownictwa górniczego.

§ 226. 1. Fachowy nadzór i kontrolę nad ratownictwem górniczym w zakładach górniczych sprawuje Centralna Stacja Ratownictwa Górniczego, podległa Ministrowi Górnictwa i Energetyki.

2. Centralna Stacja Ratownictwa Górniczego określa w szczególności:

- 1) szczegółową organizację, rodzaj i zakres wyposażenia drużyn ratowniczych,
- 2) rodzaje sprzętu ratowniczego dopuszczonego do użytku, a także zasady stosowania, konserwacji i naprawy tego sprzętu,
- 3) zasady organizacji, programy i sposób prowadzenia kursów szkoleniowych z zakresu ratownictwa górniczego,
- 4) zasady, sposób przeprowadzania i terminy badań lekarskich ratowników,
- 5) zasady, zakres, terminy i sposób przeprowadzania ćwiczeń z zakresu ratownictwa górniczego,
- 6) wytyczne prowadzenia akcji ratowniczych.

3. Zadania swoje wykonuje Centralna Stacja Ratownictwa Górniczego przy pomocy okręgowych stacji ratownictwa górniczego.

4. Minister Górnictwa i Energetyki w porozumieniu z Prezesem Wyższego Urzędu Górniczego określi szczegółową organizację i zakres działania Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego oraz okręgowych stacji ratownictwa górniczego.

§ 227. W zakładzie górniczym wolno stosować tylko taki sprzęt ratowniczy dla ochrony dróg oddechowych, którego typ został dopuszczony do użytku przez Wyższy Urząd Górniczy.

2. Pierwsza pomoc w wypadkach.

§ 228. 1. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest zapewnić pracownikom zakładu górniczego sprawne udzielenie pierwszej pomocy lekarskiej w razie wypadku przy pracy lub nagłego zachorowania.

2. Zakład górniczy powinien posiadać na powierzchni odpowiednio wyposażoną izbę opatrunkową. Izba opatrunkowa powinna być czynna w czasie każdej zmiany roboczej.

3. Jeżeli pracownik ulegnie wypadkowi przy pracy lub nagle zachoruje, najbliższa osoba dozoru ruchu lub przodowy obowiązani są zorganizować niezwłocznie pomoc i ratunek.

§ 229. 1. W każdym zakładzie górniczym należy zorganizować punkty opatrunkowe, wyposażone w niezbędne opatrunki i leki oraz nosze.

2. Punkt opatrunkowy powinien być urządzony w miejscu łatwo dostępnym i oznaczony dobrze widoczną tablicą informacyjną.

3. Pracownicy powinni być poinformowani, gdzie znajduje się punkt opatrunkowy i kto udziela pierwszej pomocy.

§ 230. Osoby dozoru ruchu, przodowi oraz strażnicy powinni być przeszkoleni w udzieleniu pierwszej pomocy, a w czasie pracy pod ziemią powinni posiadać przy sobie sterylny opatrunek w specjalnym opakowaniu chroniącym go przed zabrudzeniem i zawilgoceniem.

Rozdział 9.

Przepisy higieniczno-sanitarne.

§ 231. 1. W zakładzie górniczym powinny być urządzone i utrzymywane w należyłym stanie odpowiednie urządzenia higieniczno-sanitarne, a w szczególności łaźnie, szatnie i ustępy.

2. Łaźnie i szatnie powinny być obszerne, widne i dobrze przewietrzane, a w porze chłodnej ogrzewane.

3. Powierzchnia ścian, sufitów i podłóg w pomieszczeniach łaźni powinna być odporna na działanie wody i utrzymywana stale w czystości.

4. Pomieszczenia łaźni i szatni powinny być co najmniej dwa razy w roku dezynfekowane.

5. Łaźnie nowo budowane powinny mieścić się w pobliżu szybu zjazdowego i posiadać połączenie korytarzowe z nadszybiem.

§ 232. Zabrania się używania do mycia i kąpieli wody kopalnianej bez uprzedniego ustalenia przez stację sanitarno-epidemiologiczną, czy woda ta nadaje się do tych celów.

§ 233. Przedsiębiorstwo górnicze obowiązane jest zapewnić pracownikom zatrudnionym w zakładach górniczych zaopatrzenie w wodę zdatną do picia oraz w inne odpowiednie napoje stosownie do warunków pracy.

§ 234. Na wszystkich stanowiskach pracy, gdzie występują czynniki szkodliwe dla zdrowia, należy zaopatrywać pracowników w odpowiednią odzież ochronną i sprzęt ochrony osobistej. Pracownicy obowiązani są używać tej odzieży i sprzętu.

§ 235. 1. W miejscach pracy, w których tworzy się pył szkodliwy dla zdrowia, należy stosować urządzenia i środki zapobiegające powstawaniu pyłu lub unieszkodliwiające jego działanie, a w szczególności odpylanie miejscowe lub przestrzenne i szczelne osłanianie urządzeń wytwarzających pył.

2. Wyloty urządzeń odpylających należy zabezpieczyć przed możliwością przedostania się do nich iskier.

§ 236. 1. W podziemnych wyrobiskach oraz w pomieszczeniach na powierzchni związanych bezpośrednio z prowadzeniem ruchu w podziemnych wyrobiskach, w których występuje zapylenie powietrza,

należy przeprowadzić pomiary zapylenia oraz analizy pyłu na zawartość substancji szkodliwych dla zdrowia, a w szczególności wolnej krzemionki (SiO_2).

2. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego w porozumieniu z właściwymi ministrami oraz z Głównym Inspektorem Sanitarnym określa:

1) sposób i częstotliwość przeprowadzania pomiarów zapylenia powietrza oraz przeprowadzania analiz pyłu,

2) wytyczne dopuszczalnego zapylenia powietrza kopalnianego,

3) zasady podziału wyrobisk na odpowiednie stopnie zagrożenia ze względu na zapylenie oraz zawartość krzemionki w pyłe,

4) zasady profilaktyki technicznej dla ochrony pracowników przed pyłicą.

Rozdział 10.

Przepisy końcowe.

§ 237. 1. Prezes Wyższego Urzędu Górniczego może na wniosek właściwego ministra zezwolić na odstępstwa od przepisów niniejszego rozporządzenia, w szczególności gdy jest to niezbędne do przeprowadzenia prac naukowo-badawczych i doświadczalnych lub wprowadzania postępu technicznego w zakładach górniczych.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, powinno szczegółowo określać zakłady górnicze, zakres odstępstw od przepisów rozporządzenia, warunki ich stosowania oraz okres ważności zezwolenia.

§ 238. Przepisy, o których mowa w § 80 ust. 2, § 91, § 94, § 105 ust. 2, § 109 ust. 2, § 122 i § 186 wydają ministrowie w trybie art. 83 ust. 1 Prawa górniczego (Dz. U. z 1961 r. Nr 23, poz. 113).

§ 239. Traci moc rozporządzenie Ministra Górnictwa i Energetyki z dnia 2 kwietnia 1960 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy cięciu, spawaniu i lutowaniu metali w zakładach górniczych górnictwa węglowego (Dz. U. Nr 22, poz. 130).

§ 240. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1970 r.

Prezes Rady Ministrów: J. Cyrankiewicz

ROZPORZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 21 czerwca 1969 r.

w sprawie szczegółowych zasad ustalania i wypłacania wynagrodzenia za czas urlopu wypoczynkowego.

(Dziennik Ustaw z dnia 31 lipca 1969 r. Nr 22, poz. 158)

Na podstawie art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 29 kwietnia 1969 r. o pracowniczych urloпах wypoczynkowych (Dz. U. Nr 12, poz. 85) w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Wynagrodzenie za czas urlopu ustala się w wysokości przeciętnego wynagrodzenia z okresu trzech miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc rozpoczęcia urlopu. Wynagrodzenie z tego okresu zwane jest dalej „podstawą wymiaru”.

2. Podstawa wymiaru obejmuje świadczenia pieniężne wypłacone pracownikowi z osobowego funduszu płac, z wyjątkiem:

1) premii, o których mowa w § 4 ust. 1,

2) dopłat (dodatków) za rozłąkę,

3) odpraw przewidzianych w obowiązujących przepisach z tytułu zwolnienia z pracy lub przeniesienia do innej pracy,

4) dodatku godzinowego wypłacanego na kolei

pracownikom drużyn lokomotywowych i konduktorskich,

5) dodatkowego wynagrodzenia przysługującego radcom prawnym z tytułu zastępstwa w postępowaniu sądowym lub arbitrażowym.

3. Podstawa wymiaru nie obejmuje:

- 1) nagród,
- 2) premii, które w myśl przepisów szczególnych nie przysługują za czas urlopu,
- 3) premii wypłacanych poza planem osobowego funduszu płac,
- 4) świadczeń pieniężnych nie zaliczanych do osobowego funduszu płac.

4. Właściwi ministrowie (kierownicy urzędów centralnych) mogą w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Pracy i Płac oraz zarządami głównymi odpowiednich związków zawodowych ustalić w uzasadnionych wypadkach, że podstawa wymiaru obejmuje niektóre nagrody (ust. 3 pkt 1) oraz niektóre premie i świadczenia pieniężne określone w ust. 3 pkt 3 i 4.

§ 2. Do wynagrodzenia za czas urlopu — oprócz przeciętnego wynagrodzenia określonego w § 1 ust. 1 — wlicza się ponadto:

1) pracownikom zatrudnionym w danym zakładzie pracy, będącym członkami brygad załadunkowo-wyładunkowych — wynagrodzenie przeciętne za pracę załadunkową i wyładunkową z okresu trzech miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc rozpoczęcia urlopu, wypłacone z bezosobowego funduszu płac;

2) dziennikarzom — honoraria przeciętne z okresu 12 miesięcy poprzedzających miesiąc rozpoczęcia urlopu, wypłacone za pracę dziennikarską w redakcji macierzystej;

3) pracownikom artystycznym — wynagrodzenie przeciętne z okresu całego sezonu teatralnego (muzycznego), wypłacone za występy ponad normę w macierzystej instytucji, związane ze stałą funkcją pracownika przewidzianą w umowie o pracę.

§ 3. 1. Wynagrodzenie za jeden dzień urlopu ustala się przez podzielenie podstawy wymiaru przez liczbę dni roboczych, za które pracownikowi przysługiwało wynagrodzenie w okresie 3 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc rozpoczęcia urlopu.

2. W stosunku do pracowników, dla których niedziela i inne dni ustawowo wolne od pracy są zgodnie z obowiązującymi przepisami normalnymi dniami pracy, a w szczególności w stosunku do pracowników zatrudnionych w ruchu ciągłym, przy pilnowaniu, przy pracach koniecznych ze względu na ich użyteczność społeczną i codzienne potrzeby ludności — za dni robocze uważa się również przepracowane niedziela i inne dni ustawowo wolne od pracy, za które pracownik otrzymał inny dzień wolny.

3. Wynagrodzenie za czas urlopu oblicza się przez pomnożenie wynagrodzenia za 1 dzień urlopu przez liczbę dni urlopu.

4. W stosunku do pracowników, których obowiązuje praca w mniejszej liczbie dni niż liczba dni roboczych, a w szczególności w stosunku do zatrudnionych w czterobrygadowym systemie pracy, w systemie wolnych sobót w niektórych tygodniach i w systemie pięciodniowego tygodnia pracy, wynagrodzenie za czas urlopu ustala się przez podzielenie podstawy wymiaru przez liczbę dni przepracowanych

zgodnie z rozkładem czasu pracy obowiązującym pracownika w okresie trzech miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc rozpoczęcia urlopu, a otrzymany wynik mnoży się przez przypadającą na czas urlopu liczbę dni, które pracownik zgodnie z rozkładem czasu pracy przepracowałby, gdyby nie korzystał z urlopu.

5. Do liczby dni przepracowanych, o których mowa w ust. 4, wlicza się również dni nie przepracowane, jeżeli za te dni pracownik otrzymał wynagrodzenie.

§ 4. 1. Do podstawy wymiaru nie wlicza się premii, których wysokość jest zależna od osiągnięć całego zakładu pracy, oddziału (wydziału) lub zespołu pracowników. Premie te wypłaca się w przyjętych terminach ich wypłat, tak jak pozostałym pracownikom zakładu pracy, oddziału (wydziału) lub zespołu, przy czym okres urlopu traktowany jest na równi z okresem wykonywania pracy.

2. Do podstawy wymiaru nie wlicza się składników wynagrodzenia o charakterze stałym, przysługujących za okres dłuższy niż 1 miesiąc, a w szczególności dodatków za wysługę lat i ekwiwalentów pieniężnych wypłacanych w zamian za świadczenia w naturze. Składniki te wypłaca się w przyjętych terminach ich wypłat, przy czym okres urlopu traktowany jest na równi z okresem wykonywania pracy.

3. Przyznane nagrody, nie wliczane do podstawy wymiaru, wypłaca się w przyjętych terminach ich wypłat.

4. Do podstawy wymiaru nie wlicza się wartości deputatów lub innych świadczeń w naturze wydawanych bezpłatnie lub częściowo odpłatnie. Deputaty te i świadczenia wydaje się pracownikowi w naturze, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami szczególnymi, w przyjętych terminach ich wydawania.

§ 5. 1. Jeżeli wynagrodzenie określone w stawkach miesięcznych w stałej wysokości nie uległo zmianie w okresie 3 miesięcy kalendarzowych poprzedzających urlop oraz w miesiącu wykorzystywania urlopu, wypłaca się je w wysokości należnej za miesiąc wykorzystywania urlopu.

2. Jeżeli wynagrodzenie, o którym mowa w ust. 1, uległo zmianie w okresie 3 miesięcy poprzedzających urlop lub w miesiącu wykorzystywania urlopu, wynagrodzenie za 1 dzień urlopu oblicza się przez podzielenie wynagrodzenia z okresu 3 miesięcy kalendarzowych poprzedzających miesiąc wykorzystania urlopu przez trzy, a następnie przez podzielenie uzyskanego wyniku przez liczbę dni roboczych przypadających w miesiącu wykorzystywania urlopu. Wynagrodzenie za czas urlopu oblicza się według zasad określonych w § 3 ust. 3.

§ 6. 1. Wynagrodzenie za czas urlopu wypłaca się w przyjętych w zakładzie pracy terminach wypłaty.

2. Na wniosek pracownika zakład pracy obowiązany jest wypłacić mu zaliczkę w wysokości wynagrodzenia należnego za czas urlopu.

§ 7. Ekwiwalent pieniężny za urlop oblicza się według zasad ustalonych w rozporządzeniu.

§ 8. Pozostają w mocy:

1) zarządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 1 kwietnia 1960 r. w sprawie zasad obliczania wynagrodzenia za urlop dla pracowników zatrudnio-

nych w biurach (pracowniach) projektów (Monitor Polski Nr 33, poz. 165),

2) zarządzenie Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 26 sierpnia 1960 r. w sprawie zasad obliczania wynagrodzenia za urlop dla niektórych kategorii pracowników (Monitor Polski z 1960 r. Nr 73, poz. 340 i z 1963 r. Nr 39, poz. 195).

§ 9. Wynagrodzenie za czas urlopu pracowników otrzymujących wynagrodzenie w walutach zagranicznych w okresie, z którego wynagrodzenie stanowi podstawę obliczenia wynagrodzenia za urlop, określają odrębne przepisy.

§ 10. Tracą moc:

1) rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecz-

nej z dnia 11 czerwca 1923 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Przemysłu i Handlu w przedmiocie wykonywania ustawy z dnia 16 maja 1922 r. o urlopach dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. z 1923 r. Nr 62, poz. 464, z 1929 r. Nr 59, poz. 467 i z 1953 r. Nr 13, poz. 54),

2) rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 28 lutego 1953 r. w sprawie urlopów dla pracowników zatrudnionych w przemyśle i handlu (Dz. U. z 1953 r. Nr 13, poz. 54 i z 1959 r. Nr 42, poz. 264).

§ 11. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 października 1969 r.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *M. Krukowski*

138

ROZPORZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 25 lipca 1969 r.

w sprawie określenia wypadków zrównanych z wypadkami przy pracy i z wypadkami w zatrudnieniu oraz w sprawie świadczeń z tytułu niektórych wypadków dla osób nie będących pracownikami.

(Dziennik Ustaw z dnia 13 sierpnia 1969 r. Nr 23, poz. 170)

Na podstawie art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 3, poz. 8) oraz art. 15 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Za zrównany z wypadkiem przy pracy w rozumieniu art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy (Dz. U. Nr 3, poz. 8) uważa się wypadek, jakiemu uległ pracownik na terenie zakładu pracy, w którym był zatrudniony w związku z wykonywaniem zadań:

1) wynikających z przynależności do obowiązkowej lub ochotniczej straży pożarnej działającej w zakładzie pracy,

2) w dziedzinie szkolenia lub ćwiczeń z zakresu samoobrony zakładu pracy albo przygotowania obronnego tego zakładu,

3) zleconych przez działające w zakładzie pracy organizacje polityczne i zawodowe.

2. Za zrównany z wypadkiem przy pracy uważa się również wypadek, jakiemu uległ pracownik poza zakładem pracy, w którym był zatrudniony, jeżeli wypadek ten zdarzył się:

1) w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji zakładu pracy w drodze pomiędzy zakładem pracy a miejscem, w którym pracownik miał wykonywać należące do niego obowiązki służbowe,

2) podczas pobytu w miejscowości, do której pracownik został delegowany przez zakład pracy, o ile wypadek ten pozostawał w związku z pełnieniem obowiązków służbowych, oraz w drodze do tej miejscowości, jak również w drodze powrotnej z tej miejscowości,

3) w związku z wykonywaniem zadań określonych w ust. 1 pkt 2,

4) w związku z:

a) wykonywaniem zadań wynikających z przynależnością do obowiązkowej lub ochotniczej straży pożarnej działającej w zakładzie pracy albo

b) udziałem w akcji ratowniczej lub szkoleniem

pożarniczym w ramach przynależności pracownika do obowiązkowej lub ochotniczej straży pożarnej działającej poza zakładem pracy.

§ 2. 1. Z tytułu wypadków, o których mowa w § 1, przysługują świadczenia i uprawnienia przewidziane w razie wypadków przy pracy.

2. W przypadkach, o których mowa w § 1 ust. 2 pkt 4 lit. b), świadczenia określone w art. 10—13 ustawy o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy z tytułu wypadków wypłacają właściwe jednostki Państwowego Zakładu Ubezpieczeń w ciężar Skarbu Państwa.

§ 3. Ustalenie okoliczności i przyczyn wypadków określonych w § 1 następuje w trybie i na zasadach przewidzianych w przepisach wydanych na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy. W zakresie wypadków, o których mowa w § 1 ust. 2 pkt 4 lit. b), właściwe są komisje powypadkowe działające przy powiatowych (miejskich w miastach stanowiących powiaty miejskie) komendach straży pożarnych oraz odwoławcze komisje powypadkowe działające w jednostkach nadrzędnych nad tymi komendami.

§ 4. 1. Za zrównany z wypadkiem w zatrudnieniu w rozumieniu art. 14 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 6) uważa się wypadek, któremu uległ pracownik w związku z:

1) ratowaniem innych obywateli z grożącego im życiu niebezpieczeństwa,

2) ochroną własności społecznej przed grożącą jej szkodą,

3) udzielaniem przedstawicielowi organu władzy lub administracji państwowej pomocy przy spełnianiu czynności urzędowych,

4) udziałem w ściganiu lub ujęciu osób podejrzanych o popełnienie przestępstwa lub ochroną innych obywateli przed napaścią,

5) wykonywaniem funkcji radnego oraz członka komisji rady narodowej albo wykonywaniem przez

sołtysa czynności związanych z tym stanowiskiem, a określonych obowiązującymi przepisami,

6) wykonywaniem funkcji ławnika ludowego w sądzie.

2. Za zrównane z wypadkami w zatrudnieniu uważa się również wypadki, o których mowa w przepisach:

1) art. 15 ustawy z dnia 12 marca 1958 r. o funduszu gromadzkim na niektóre cele miejscowe (Dz. U. z 1958 r. Nr 17, poz. 73 i z 1962 r. Nr 32, poz. 152),

2) art. 108 ustawy z dnia 30 maja 1962 r. — Prawo wodne (Dz. U. Nr 34, poz. 158) oraz wydanych na jego podstawie przepisach wykonawczych,

3) art. 26 ustawy z dnia 13 kwietnia 1960 r. o ochronie przeciwpożarowej (Dz. U. Nr 20, poz. 120).

§ 5. Z tytułu wypadków określonych w § 4 przysługują pracownikom oraz członkom ich rodzin świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, jeżeli nie nabyli z tytułu tych wypadków prawa do świadczeń na podstawie przepisów ustawy o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy.

§ 6. Osobom nie będącym pracownikami, które uległy wypadkom określonym w § 4, a które:

1) stały się inwalidami — przysługuje renta inwalidzka w wysokości określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin oraz inne świadczenia określone w tej ustawie,

2) doznały naruszenia sprawności organizmu nie powodującego inwalidztwa — przysługują świadczenia lecznicze zakładów społecznych służby zdrowia oraz zaopatrzenie w protezy, aparaty ortopedyczne i środki pomocnicze dla leczenia następstw wypadku.

§ 7. 1. Członkom rodzin pozostałym po osobach nie będących pracownikami, które zmarły wskutek wypadków określonych w § 4, przysługuje prawo do renty rodzinnej na warunkach określonych w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin i w wysokości określonej w przepisach wydanych na podstawie art. 18 ust. 1 tej ustawy oraz do innych świadczeń określonych w tej ustawie.

2. Osobie, która pokryła koszty pogrzebu osoby zmarłej wskutek wypadku określonego w § 4, przysługuje zasiłek na warunkach i w wysokości określonej w ustawie o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin.

§ 8. 1. Świadczenia określone w § 6 przysługują również osobom, które uległy wypadkom lub zachorowały na choroby zawodowe w związku z wykonywaniem pracy:

1) w czasie odbywania praktyki przewidzianej organizacją studiów lub nauki,

2) w Ochotniczych Hufcach Pracy, jeżeli praca nie była wykonywana na podstawie umowy o pracę.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do osób, które uległy wypadkom lub zachorowały na choroby zawodowe w warunkach pozbawienia lub ograniczenia wolności.

3. Członkom rodzin pozostałym po osobach zmarłych wskutek wypadku lub choroby zawodowej w przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługują świadczenia określone w § 7.

§ 9. 1. W uzasadnionych przypadkach Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych może na wniosek wojewódzkiej instancji organizacji politycznej, zawodowej lub społecznej uznać:

1) za zrównany z wypadkiem przy pracy — wypadek, któremu uległ pracownik w związku z wykonywaniem zadań zleconych przez organizacje polityczne lub zawodowe w okolicznościach innych niż określone w § 1 ust. 1 pkt 3 albo w związku z wykonywaniem zadań zleconych przez inne organizacje działające w zakładzie pracy,

2) za zrównany z wypadkiem w zatrudnieniu — wypadek, któremu uległa osoba nie będąca pracownikiem uspołecznionego zakładu pracy w związku z wykonywaniem zadań zleconych przez organizacje polityczne lub społeczne.

2. Do wypadków, o których mowa w ust. 1 pkt 1, nie mają zastosowania przepisy wydane na podstawie art. 15 ust. 2 ustawy o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy.

§ 10. Pracownikom i członkom ich rodzin objętym przepisami:

1) ustawy z dnia 28 maja 1957 r. o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin (Dz. U. z 1968 r. Nr 3, poz. 19),

2) ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin (Dz. U. Nr 3, poz. 10)

— przysługują w przypadkach określonych w § 4 świadczenia przewidziane tymi przepisami. Przepis § 5 stosuje się odpowiednio.

§ 11. Przepisy §§ 1—3 oraz § 9 ust. 1 pkt 1 mają zastosowanie do wypadków zaistniałych począwszy od dnia 1 stycznia 1968 r., a w zakresie świadczeń przewidzianych w art. 10—12 ustawy z dnia 23 stycznia 1968 r. o świadczeniach pieniężnych przysługujących w razie wypadków przy pracy — od dnia 1 września 1968 r.

§ 12. Tracą moc:

1) rozporządzenie Ministra Pracy i Opieki Społecznej z dnia 1 lipca 1954 r. w sprawie wypadków w zatrudnieniu (Dz. U. z 1954 r. Nr 35, poz. 149, z 1958 r. Nr 31, poz. 141 i z 1961 r. Nr 55, poz. 312),

2) rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu Pracy i Płac z dnia 21 kwietnia 1966 r. w sprawie wypłaty rent osobom pozbawionym wolności oraz świadczeń dla osób, które uległy wypadkowi przy pracy w czasie pozbawienia wolności (Dz. U. Nr 15, poz. 93).

§ 13. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *M. Krukowski*

139

ZARZĄDZENIE Nr 63 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 30 lipca 1969 r.

w sprawie wypłaty emerytur lub rent rencistom będącym inżynierami, technikami lub rzeczoznawcami handlu zagranicznego.*(Monitor Polski z dnia 14 sierpnia 1969 r. Nr 35, poz. 262)*

Na podstawie § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 stycznia 1969 r. w sprawie niezawieszania prawa do emerytury lub renty (Dz. U. Nr 3, poz. 16) zarządza się, co następuje:

§ 1. Nie zawiesza się prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej renciście, który jest inżynierem zatrudnionym na podstawie umowy o pracę na stanowisku wymagającym kwalifikacji inżyniera w przedsiębiorstwie gospodarki społecznej, w biurze konstrukcyjnym i technologicznym lub w instytucie naukowo-badawczym albo wykonującemu dla tych zakładów prace na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło z zakresu wymagającego kwalifikacji inżyniera, jeżeli osiągnął z tego tytułu zarobek lub dochód nie przekracza miesięcznie jednej trzeciej podstawy wymiaru emerytury lub renty i kwoty 2.000 zł, a przy równoczesnym osiąganiu zarobku i dochodu — nie przekracza przeciętnie miesięcznie w poszczególnych kwartałach kalendarzowych połowy podstawy wymiaru i kwoty 3.000 zł.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się do rencisty, który jest technikiem zatrudnionym na stanowisku wymagającym kwalifikacji technika w zakładach wymienionych w tym przepisie albo wykonującym dla tych

zakładów prace na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło z zakresu wymagającego kwalifikacji technika, jeżeli przed uzyskaniem prawa do emerytury lub renty zawód technika był wykonywany przez co najmniej 20 lat, w tym co najmniej 10 lat w takich zakładach na stanowisku samodzielnym lub kierowniczym w zakresie posiadanej specjalności.

§ 3. Nie zawiesza się prawa do emerytury lub renty inwalidzkiej renciście, który ma uprawnienia eksperta, stwierdzone przez Polską Izbę Handlu Zagranicznego, lub uprawnienia rzeczoznawcy, stwierdzone przez Przedsiębiorstwo Państwowe Rzeczoznawstwa i Kontroli Ładunków „Polcargo”, oraz wykonuje na podstawie umowy zlecenia lub umowy o dzieło czynności rzeczoznawcy w przedsiębiorstwie rzeczoznawstwa i kontroli towarów, podległym Ministrowi Handlu Zagranicznego, jeżeli osiągnął z tego tytułu dochód nie przekracza miesięcznie jednej trzeciej podstawy wymiaru emerytury lub renty i kwoty 2.000 zł.

§ 4. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 sierpnia 1969 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

140

ZARZĄDZENIE Nr 64 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 31 lipca 1969 r.

w sprawie obowiązków zakładów pracy i szkół w zakresie prowadzenia ewidencji pracowników, studentów i uczniów podlegających powszechnemu obowiązkowi obrony.*(Monitor Polski z dnia 14 sierpnia 1969 r. Nr 35, poz. 263)*

Na podstawie art. 40 ust. 2 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Kierownicy urzędów i instytucji państwowych, szkół i zakładów naukowych oraz innych jednostek gospodarki społecznej, zwanych dalej „zakładami”, są obowiązani zapewnić uwzględnianie w ewidencji pracowników i studentów szkół wyższych oraz uczniów innych szkół danych dotyczących stosunku tych pracowników, studentów i uczniów do powszechnego obowiązku obrony.

2. Uwzględnianie w ewidencji (ust. 1) danych dotyczących stosunku pracowników i studentów (uczniów) do powszechnego obowiązku obrony należy do komórek spraw osobowych.

§ 2. 1. W ewidencji pracowników i studentów (uczniów) uwzględnia się następujące dane:

1) stosunek do powszechnego obowiązku obrony (ust. 2);

2) stopień wojskowy;

3) numer specjalności wojskowej, jeżeli osoba pod-

legająca obowiązkowi służby wojskowej posiada określoną specjalność wojskową;

4) właściwość ewidencyjną powiatowego (miejskiego, dzielnicowego) sztabu wojskowego;

5) nazwę i numer wojskowego dokumentu osobistego;

6) przydział mobilizacyjny do jednostek Sił Zbrojnych albo przydział organizacyjno-mobilizacyjny do jednostek zmilitaryzowanych lub do formacji samoobrony (ust. 3).

2. Uwzględnienie danych dotyczących stosunku do powszechnego obowiązku obrony polega na wpisaniu w ewidencji jednego z następujących określeń:

1) w stosunku do mężczyzn:

a) przedpoborowy,

b) poborowy,

c) odbywa zasadniczą służbę wojskową,

d) odbywa wojskowe szkolenie poborowych,

e) odbywa szkolenie poborowych w oddziałach samoobrony,

f) przeniesiony do rezerwy,

g) nie podlega obowiązkowi służby wojskowej — podlega obowiązkowi służby w formacjach samoobrony,

h) nie podlega obowiązkowi służby wojskowej i służby w formacjach samoobrony;

2) w stosunku do kobiet:

a) odbywa wojskowe szkolenie poborowych,

b) odbywa szkolenie poborowych w oddziałach samoobrony,

c) przeniesiona do rezerwy,

d) nie podlega obowiązkowi służby wojskowej — podlega obowiązkowi służby w formacjach samoobrony,

e) nie podlega obowiązkowi służby wojskowej i służby w formacjach samoobrony.

3. Fakt nadania przydziału mobilizacyjnego lub przydziału organizacyjno-mobilizacyjnego uwzględnia się w ewidencji w sposób następujący:

1) przydział mobilizacyjny do jednostek Sił Zbrojnych — przez wpisanie wyrazów „Siły Zbrojne”;

2) przydział organizacyjno-mobilizacyjny do jednostek zmilitaryzowanych — przez wpisanie wyrazów „Jednostki zmilitaryzowane”;

3) przydział organizacyjno-mobilizacyjny do formacji samoobrony — przez wpisanie wyrazów „Formacje samoobrony”.

4. Określonych wymienionych w ust. 2 używa się w ewidencji w stosunku do następujących osób:

1) „przedpoborowy” — do mężczyzn od początku roku kalendarzowego, w którym kończą 18 lat życia, do końca tego roku;

2) „poborowy”:

a) do mężczyzn od początku roku kalendarzowego, w którym kończą 19 lat życia, do końca roku kalendarzowego, w którym kończą 24 lata życia, jeżeli w tym czasie nie zostali powołani do odbycia zasadniczej służby wojskowej, wojskowego szkolenia poborowych, szkolenia poborowych w oddziałach samoobrony albo nie zostali przeniesieni do rezerwy, a podlegają obowiązkowi służby wojskowej lub służby w formacjach samoobrony,

b) do mężczyzn, którzy zostali zwolnieni z zasadniczej służby wojskowej bez przeniesienia do rezerwy,

c) do mężczyzn, którzy odbywają wojskowe szkolenie studentów;

3) „odbywa zasadniczą służbę wojskową” — do żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową w jednym nieprzerwanym okresie w czasie 2 lub 3 lat, w kilku okresach w ciągu 3 lat albo długoterminową zasadniczą służbę wojskową;

4) „odbywa wojskowe szkolenie poborowych” — do mężczyzn w wieku poborowym i do kobiet, które zostały uznane za zdolne do służby wojskowej, odbywających wojskowe szkolenie poborowych w jednostkach wojskowych albo w oddziałach samoobrony;

5) „odbywa szkolenie poborowych w oddziałach samoobrony” — do mężczyzn w wieku poborowym i do kobiet, które zostały uznane za zdolne do służby wojskowej (do służby w formacjach samoobrony), odbywających to szkolenie;

6) „przeniesiony(a) do rezerwy” — do mężczyzn i kobiet przeniesionych do rezerwy;

7) „nie podlega obowiązkowi służby wojskowej — podlega obowiązkowi służby w formacjach samoobrony” — do mężczyzn i kobiet przeniesionych uprzednio do rezerwy, jeżeli osoby te nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej wskutek przekroczenia ustawowej granicy wieku lub ze względu na

stan zdrowia, a zostały uznane za zdolne do służby w formacjach samoobrony;

8) „nie podlega obowiązkowi służby wojskowej i służby w formacjach samoobrony” — do mężczyzn i kobiet, jeżeli osoby te nie podlegają obowiązkowi służby wojskowej i służby w formacjach samoobrony wskutek przekroczenia ustawowej granicy wieku lub ze względu na stan zdrowia.

§ 3. W stosunku do przedpoborowych oraz do poborowych, którzy jeszcze nie stawali do poboru, adnotacji wymienionych w § 2 należy dokonywać na podstawie pisemnych potwierdzeń zgłoszenia się do rejestracji, a w stosunku do poborowych, którzy stawali do poboru, oraz żołnierzy rezerwy i osób nie podlegających obowiązkowi służby wojskowej i służby w formacjach samoobrony — na podstawie posiadanych przez nich wojskowych dokumentów osobistych albo kart przydziału do jednostek zmilitaryzowanych lub formacji samoobrony.

§ 4. Pracownicy i studenci (uczniowie) są obowiązani do niezwłocznego zgłaszania komórkom spraw osobowych wszelkich zmian zachodzących w ich stosunku do powszechnego obowiązku obrony (§ 2).

§ 5. 1. Kierownicy zakładów są obowiązani zapewnić sprawdzanie przez komórki spraw osobowych, czy pracownicy albo studenci (uczniowie) podlegający powszechnemu obowiązkowi obrony zgłosili się do poboru, odbyli zasadniczą służbę wojskową, wojskowe szkolenie poborowych lub szkolenie poborowych w oddziałach samoobrony albo ukończyli wojskowe szkolenie studentów i zostali przeniesieni do rezerwy oraz czy dopełnili obowiązku meldunkowego dla celów powszechnego obowiązku obrony.

2. Sprawdzenia, o którym mowa w ust. 1, dokonują komórki spraw osobowych na podstawie aktualnego wpisu w wojskowym dokumencie osobistym.

3. O niewykonaniu przez pracownika albo studenta (ucznia) podlegającego powszechnemu obowiązkowi obrony obowiązków wymienionych w ust. 1 kierownik zakładu jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić powiatowy (miejski, dzielnicowy) sztab wojskowy właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) tego pracownika albo studenta (ucznia) lub pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące.

§ 6. 1. Jeżeli pracownik albo student (uczeń) będący w wieku poborowym, który nie stawał jeszcze do poboru, nie posiada potwierdzenia zgłoszenia się do rejestracji przedpoborowych lub był obowiązany stawić się do poboru, a nie posiada wojskowego dokumentu osobistego, kierownik zakładu jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym organ spraw wewnętrznych prezydium powiatowej rady narodowej, właściwy ze względu na miejsce pobytu stałego (zamieszkania) pracownika albo studenta (ucznia) lub pobytu czasowego trwającego ponad 2 miesiące.

2. Jeżeli student albo pracownik, który ukończył 24 lata, a nie przekroczył 60 lat życia, nie posiada wojskowego dokumentu osobistego, kierownik zakładu jest obowiązany niezwłocznie zawiadomić o tym właściwy powiatowy (miejski, dzielnicowy) sztab wojskowy (§ 5 ust. 3).

§ 7. 1. Kierownicy zakładów są obowiązani zawiadamiać:

1) właściwe powiatowe (miejskie, dzielnicowe) sztaby wojskowe — o przyjęciu do pracy i zwolnie-

niu z pracy pracowników (mężczyzn i kobiety), którzy są:

a) oficerami lub chorążymi albo podchorążymi rezerwy,

b) podoficerami lub szeregowcami rezerwy i posiadają karty mobilizacyjne do jednostek Sił Zbrojnych;

2) kierowników właściwych jednostek przewidzianych do militaryzacji i komendantów oddziałów samoobrony — o przyjęciu do pracy i zwolnieniu z pracy pracowników, którym nadano przydziały organizacyjno-mobilizacyjne do tych jednostek lub oddziałów.

2. Fakt posiadania przez pracownika karty mobilizacyjnej stwierdza się na podstawie odpowiedniego wpisu zamieszczonego w wojskowym dokumencie osobistym podoficera lub szeregowca rezerwy.

§ 8. 1. Organami uprawnionymi do sprawdzania w ewidencji wpisów dotyczących stosunku pracowników i studentów (uczniów) do powszechnego obowiązku obrony są dowództwa okręgów wojskowych, wojewódzkie i powiatowe (miejskie, dzielnicowe) sztaby wojskowe, właściwe do spraw wewnętrznych organy prezydiów powiatowych (miejskich, dzielnicowych) rad narodowych oraz organy nadrzędne nad zakładami prowadzącymi ewidencję.

2. Osoby dokonujące w myśl ust. 1 sprawdzania w ewidencji wpisów dotyczących stosunku do powszechnego obowiązku obrony pracowników i studentów (uczniów) są uprawnione do sprawdzania wojskowych dokumentów osobistych (potwierdzeń zgłoszenia się do rejestracji) pracowników i studentów (uczniów).

3. Osoby delegowane do przeprowadzenia czynności, o których mowa w ust. 1, są obowiązane okazywać stosowne upoważnienia.

§ 9. Kierownicy zakładów są obowiązani zapewnić uzupełnienie ewidencji pracowników oraz studentów (uczniów) zgodnie z przepisami niniejszego zarządzenia w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie zarządzenia.

§ 10. Traci moc zarządzenie nr 198 Prezesa Rady Ministrów z dnia 3 listopada 1959 r. w sprawie uwzględnienia w ewidencji pracowników i osób pobierających naukę danych dotyczących stosunku tych osób do powszechnego obowiązku wojskowego (Monitor Polski z 1959 r. Nr 94, poz. 498 i z 1964 r. Nr 76, poz. 354).

§ 11. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

141

ZARZĄDZENIE Nr 67 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 2 sierpnia 1969 r.

w sprawie zmian w wykazie jednostek organizacyjnych uprawnionych do tworzenia funduszu na finansowanie wydatków za osiągnięcia ekonomiczne załóg w niektórych państwowych jednostkach organizacyjnych.

(Monitor Polski z dnia 14 sierpnia 1969 r. Nr 35, poz. 264)

Na podstawie § 1 ust. 2 uchwały nr 84 Rady Ministrów z dnia 3 marca 1960 r. w sprawie finansowania wydatków za osiągnięcia ekonomiczne załóg w niektórych państwowych jednostkach organizacyjnych (Monitor Polski z 1960 r. Nr 33, poz. 162 i z 1961 r. Nr 81, poz. 343) zarządza się, co następuje:

§ 1. W grupie III wykazu jednostek organizacyjnych, stanowiącego załącznik do uchwały nr 84 Rady Ministrów z dnia 3 marca 1960 r. w sprawie finansowania wydatków za osiągnięcia ekonomiczne załóg w niektórych państwowych jednostkach organizacyjnych (Monitor Polski Nr 33, poz. 162 z późniejszymi zmianami), dodaje się lp. 24 w brzmieniu:

Lp.	Nazwa jednostki	Dodatkowe środki na fundusz za osiągnięcia ekonomiczne
„24.	Stacje maszyn licząco-analitycznych podległe Zjednoczeniu Państwowej Komunikacji Samochodowej	0,8% planowanego osobowego funduszu płac za każdy 1% obniżenia kosztu opracowania jednej karty podstawowej w stosunku do roku poprzedzającego w warunkach porównywalnych. Suma dodatkowych środków na fundusz za osiągnięcia ekonomiczne nie może przekroczyć rocznie kwoty odpowiadającej 2% planowanego osobowego funduszu płac”.

§ 2. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia z mocą od dnia 1 stycznia 1969 r.

Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*

142

ZARZĄDZENIE Nr 71 PREZESA RADY MINISTRÓW

z dnia 8 sierpnia 1969 r.

w sprawie składu i zakresu działania społecznych komisji do spraw młodzieży studiującej.

(Monitor Polski z dnia 14 sierpnia 1969 r. Nr 35, poz. 266)

Na podstawie § 11 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 3 czerwca 1969 r. w sprawie pomocy materialnej dla studentów szkół wyższych (Dz. U. Nr 17, poz. 125) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. W skład działającej przy prezydium powia-

towej rady narodowej społecznej komisji do spraw młodzieży studiującej, zwanej dalej „komisją”, wchodzi:

1) jako przewodniczący — członek prezydium powiatowej rady narodowej,

2) jako członkowie:

a) przedstawiciele wydziału oświaty i kultury oraz wydziału zatrudnienia prezydium powiatowej rady narodowej i powiatowej komisji planowania gospodarczego,

b) przedstawiciele instancji organizacji politycznych, społecznych i młodzieżowych, niektórych szkół średnich oraz większych zakładów pracy znajdujących się na terenie działania powiatowej rady narodowej.

2. Przewodniczącego komisji i jej członków powołuje i odwołuje prezydium powiatowej rady narodowej. Prezydium może upoważnić przewodniczącego prezydium do dokonywania zmian w składzie komisji. Ogólna liczba członków komisji nie powinna wynosić więcej niż 15 osób.

§ 2. 1. Do zadań komisji należy stwarzanie warunków zacieśniania korzystnej wychowawczo więzi studentów ze środowiskiem, z którego pochodzą, i ze środowiskiem przyszłej pracy zawodowej, a w szczególności:

1) budzenie wśród uczniów szkół średnich zainteresowania dla kierunków studiów zgodnych ze społecznymi i gospodarczymi potrzebami powiatu i regionu oraz koordynowanie poczynań podejmowanych w tym zakresie w szkołach średnich znajdujących się na terenie powiatu;

2) zachęcanie zakładów pracy do fundowania stypendiów i do zawierania umów przedwstępnych ze studentami; sprawowanie społecznej kontroli nad tworzeniem przez zakłady pracy właściwych warunków adaptacji zawodowej i społecznej absolwentów podejmujących po raz pierwszy pracę zawodową;

3) opiniowanie podań studentów ubiegających się o przyznanie pomocy materialnej pod względem oceny ich postawy moralno-obywatelskiej i sytuacji materialnej;

4) opiniowanie podań studentów o zwolnienie z odbywania praktyki robotniczej w razie istnienia potrzeby zatrudnienia studenta w gospodarstwie rolnym rodziców;

5) utrzymywanie kontaktów ze studentami mającymi miejsce stałego zamieszkania na terenie danego powiatu oraz z tymi, którzy zawarli już umowy przedwstępne lub umowy o stypendia fundowane z zakładami pracy znajdującymi się na terenie powiatu — między innymi poprzez:

a) organizowanie spotkań ze studentami w okresie wakacji i ferii w celu udzielania im informacji o aktualnych i perspektywicznych problemach gospodarczych, kulturalnych i społecznych powiatu oraz w celu uzyskania wiadomości o ich postępach w nauce i o ich postawie,

b) udzielanie pomocy w rozwijaniu społecznego ruchu regionalnego studentów,

c) współdziałanie w organizowaniu działalności społecznej i pracy studentów na terenie powiatu w okresie wakacji,

d) inspirowanie podejmowania przez studentów w ramach prac dyplomowych, magisterskich oraz prac prowadzonych przez studencki ruch naukowy

problemów ważnych z punktu widzenia potrzeb gospodarki i kultury powiatu,

e) ułatwianie młodzieży studiującej korzystania z różnych form wypoczynku i działalności kulturalno-oświatowej, prowadzonej przez zakłady pracy znajdujące się na terenie powiatu.

2. Komisja prowadzi ewidencję studentów przyjętych na studia w szkołach wyższych, a posiadających stałe miejsce zamieszkania na terenie powiatu, oraz studentów, którzy zawarli umowy przedwstępne lub umowy o stypendia fundowane z zakładami pracy znajdującymi się na terenie powiatu — na podstawie informacji dostarczonych przez szkoły wyższe.

§ 3. Szczegółowy tryb działania komisji określa uchwalony przez nią regulamin. Komisja działa stosownie do uchwalanych corocznie planów pracy. Regulamin i plany pracy podlegają zatwierdzeniu przez prezydium powiatowej rady narodowej lub przez przewodniczącego prezydium — z upoważnienia prezydium.

§ 4. Opinie, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 3, wydawane są studentom I roku studiów, mającym stałe miejsce zamieszkania na terenie działania rady, którzy ubiegają się o stypendium zwyczajne. Dla studentów wyższych lat studiów opinie są wydawane wówczas, gdy istnieją szczególne okoliczności uzasadniające wydanie takiej opinii.

§ 5. 1. Opinie, o których mowa w § 2 ust. 1 pkt 3 i 4, powinny być wydawane studentom w ciągu 21 dni od dnia złożenia wniosku o ich wydanie.

2. W celu ustalenia sytuacji materialnej studenta i dokonania oceny jego postawy moralno-obywatelskiej komisje lub powołane przez nie zespoły mogą przeprowadzać społeczne wywiady środowiskowe.

3. Od opinii wydanej przez komisję przysługuje studentowi prawo odwołania się w ciągu 14 dni od dnia jej doręczenia do przewodniczącego prezydium powiatowej rady narodowej, przy której działa komisja. Przewodniczący prezydium wydaje ostateczną opinię w ciągu 7 dni.

§ 6. 1. Do udziału w pracach komisji i jej zespołów mogą być zapraszane osoby nie będące członkami komisji.

2. W realizacji swych zadań komisja powinna współdziałać z odpowiednimi komisjami rady narodowej.

3. Za udział w pracach komisji nie przysługuje wynagrodzenie.

§ 7. Obsługę prac komisji sprawuje wydział oświaty i kultury lub inny wydział wyznaczony przez prezydium właściwej powiatowej rady narodowej.

§ 8. Przepisy zarządzenia dotyczące powiatowych rad narodowych stosuje się odpowiednio do miejskich rad narodowych miast stanowiących powiaty miejskie i dzielnicowych rad narodowych w miastach wyłączonych z województw.

§ 9. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Prezes Rady Ministrów: w z. P. Jaroszewicz
Wiceprezes Rady Ministrów

143

ZARZĄDZENIE MINISTRA FINANSÓW

z dnia 18 lipca 1969 r.

w sprawie potrącania należności pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych z wynagrodzeń pracowników.*(Monitor Polski z dnia 23 sierpnia 1969 r. Nr 36, poz. 287)*

Na podstawie § 1 ust. 1 pkt 7 i 8 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1950 r. w sprawie zakresu działania Ministra Finansów i zmiany zakresu działania Państwowej Komisji Planowania Gospodarczego (Dz. U. Nr 22, poz. 188 z późniejszymi zmianami) zarządza się, co następuje:

§ 1. 1. Państwowe zakłady pracy obowiązane są na wniosek zarządu pracowniczej kasy zapomogowo-pożyczkowej (PKZP) potrącać z wynagrodzeń pracowników, za ich zgodą, należności z tytułu zadeklarowanych wkładów członkowskich i spłaty pożyczek na rzecz PKZP, zrzeszającej pracowników zakładu pracy.

2. Potrącenia określone w ust. 1 powinny być dokonywane raz w miesiącu w liście płacy obejmującej wynagrodzenie za dany miesiąc.

3. Sposób i terminy zawiadamiania przez PKZP zakładu pracy o wysokości kwot przypadających do potrącenia z wynagrodzeń poszczególnych pracowników ustala kierownik zakładu pracy w uzgodnieniu z zarządem PKZP.

§ 2. Zakłady pracy potrącają z wynagrodzeń pra-

owników, za ich zgodą, zadłużenia w PKZP poprzednich miejsc pracy na podstawie wniosków zarządów kas, sporządzonych według wzoru ustalonego przez Centralną Radę Związków Zawodowych, potwierdzonych przez rady zakładowe, w wysokości i terminie podanym we wniosku.

§ 3. Zakład pracy przelewa potrącone kwoty (§ 1 i 2) na rachunek bankowy właściwej PKZP w dniu podejmowania z banku środków pieniężnych na wypłatę wynagrodzeń pracowniczych.

§ 4. Potrącenia należności PKZP nie korzystają z prawa pierwszeństwa przed potrąceniami dokonywanymi na podstawie tytułów sądowych i administracyjnych. Jeżeli wysokość wynagrodzenia pracownika, po potrąceniu należności korzystających z prawa pierwszeństwa, uniemożliwia potrącenie kwoty podanej we wniosku PKZP, kwota ta może być odpowiednio przez zakład pracy zmniejszona.

§ 5. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Finansów: *J. Trendota*

144

ZARZĄDZENIE MINISTRA SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 2 sierpnia 1969 r.

w sprawie organizowania i prowadzenia publicznych zabaw.*(Monitor Polski z dnia 14 sierpnia 1969 r. Nr 35, poz. 267)*

Na podstawie art. 2 ust. 2, art. 12 ust. 2, art. 20 i 21 ustawy z dnia 9 kwietnia 1968 r. o zezwoleniach na publiczną działalność artystyczną, rozrywkową i sportową (Dz. U. Nr 12, poz. 64) zarządza się, co następuje:

§ 1. Zabawy publiczne nie obliczone na dochód, organizowane z okazji wydarzeń lub świąt o znaczeniu ogólnopństwowym przez:

- 1) państwowe jednostki organizacyjne,
- 2) organizacje społeczne

— mogą się odbywać po uprzednim zgłoszeniu.

§ 2. 1. Zgłoszenie powinno być doręczone w 2 egzemplarzach najpóźniej na 7 dni przed publiczną zabawą organowi do spraw wewnętrznych prezydium powiatowej (miejskiej miasta stanowiącego powiat, dzielnicowej w mieście wyłączonym z województwa) rady narodowej, właściwemu ze względu na miejsce, w którym zabawa ma się odbyć.

2. Jeżeli na zabawie jest przewidziana sprzedaż napojów alkoholowych, zgłoszenie powinno być doręczone organowi, o którym mowa w ust. 1, najpóźniej na 14 dni przed zabawą.

3. W razie przekazania — stosownie do przepisu art. 8 ust. 2 ustawy z dnia 9 kwietnia 1968 r. o zezwoleniach na publiczną działalność artystyczną, rozrywkową i sportową (Dz. U. Nr 12, poz. 64) — wy-

dawania zezwoleń na publiczne zabawy do zakresu działania biura gromadzkiej rady narodowej, organem właściwym do przyjmowania zgłoszeń na publiczne zabawy jest biuro gromadzkiej rady narodowej.

§ 3. Zgłoszenie powinno zawierać:

- 1) oznaczenie organizatora zabawy publicznej,
- 2) imię i nazwisko, datę urodzenia i imiona rodziców, wykształcenie, wykonywany zawód oraz miejsce zamieszkania osoby odpowiedzialnej za zabawę,
- 3) określenie miejscowości oraz lokalu lub placu, gdzie zamierza się zorganizować zabawę,
- 4) datę oraz czas rozpoczęcia i trwania zabawy,
- 5) określenie maksymalnej liczby uczestników zabawy,
- 6) informację, czy będzie prowadzony bufet,
- 7) jeżeli zabawa ma być połączona z konsumpcją alkoholu, zawiadomienie, że na zabawie jest przewidziana sprzedaż napojów alkoholowych,
- 8) informację, jakie istnieją środki materialne i techniczne na zorganizowanie zabawy oraz czy pobierane będą opłaty wstępu i w jakiej wysokości,
- 9) sposób podania informacji o zabawie do publicznej wiadomości.

§ 4. 1. Organ właściwy do przyjmowania zgłoszeń może nie później niż na 3 dni przed rozpoczęciem

zabawy określić warunki i zgłosić zastrzeżenia, do których organizator zabawy obowiązany jest zastosować się.

2. Niezgłoszenie warunków lub zastrzeżeń, o których mowa w ust. 1, oznacza, że zabawa może się odbyć zgodnie z treścią zgłoszenia.

§ 5. Jeżeli zgłoszenie zawiera zawiadomienie, że na zabawie jest przewidziana sprzedaż napojów alkoholowych, organ właściwy do przyjmowania zgłoszeń, jeżeli nie zakaze sprzedaży napojów alkoholowych, wyda organizatorowi zabawy nie później niż na 7 dni przed jej rozpoczęciem zaświadczenie o przyjęciu zgłoszenia w celu przedłożenia organowi do spraw handlu prezydium właściwej rady narodowej przy ubieganiu się o wydanie zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych na tej zabawie.

§ 6. Zezwolenie na zorganizowanie publicznej zabawy może być udzielone osobie pełnoletniej, posiadającej zdolność do czynności prawnych i dającej gwarancję zachowania wszelkich wymogów niezbędnych do odbycia zabawy zgodnie z obowiązującymi przepisami. Przepis ten stosuje się również do kierownika lub osoby przez niego wyznaczonej, gdy organizatorem zabawy jest osoba prawna lub jednostka nie posiadająca osobowości prawnej.

§ 7. 1. Program każdej publicznej zabawy powinien być podany do publicznej wiadomości przez ogłoszenie w miejscowości, w której zabawa ma się odbyć. Ogłoszenie powinno być również wywieszane przy wejściu do miejsca, w którym zabawa ma się odbyć, a także w miejscu sprzedaży biletów wstępu.

2. Organizator zabawy obowiązany jest dostarczyć tekst ogłoszenia, przed jego podaniem do wiadomości, miejscowemu organowi właściwemu do udzielania zezwoleń lub przyjmowania zgłoszeń na publiczne zabawy nie później niż na 48 godzin przed zabawą.

3. Tekst ogłoszenia powinien zawierać w szczególności:

- 1) oznaczenie organizatora zabawy,
- 2) nazwę zespołu muzycznego, a jeżeli zabawa połączona jest z występami artystycznymi — określenie charakteru występów,
- 3) miejsce i czas rozpoczęcia i zakończenia zabawy,
- 4) informację o cenie i miejscu sprzedaży biletów wstępu.

§ 8. 1. O zmianie programu zabawy lub głównych wykonawców występów artystycznych należy niezwłocznie zawiadomić organ właściwy w myśl § 7 ust. 2 oraz ogłosić o tym publicznie w sposób wskazany w § 7 ust. 1.

2. Osobom, które nabyły bilety wstępu przed zmianą programu, należy na ich żądanie zgłoszone przed rozpoczęciem zabawy zwrócić zapłaconą kwotę za zwrotem biletu wstępu.

§ 9. Organ udzielający zezwoleń na publiczne zabawy (przyjmujący zgłoszenie) uprawniony jest do otrzymania 4 bezpłatnych biletów wstępu do dyspozycji kierownika organu.

§ 10. Organ udzielający zezwolenia na publiczną zabawę (przyjmujący zgłoszenie) zawiadamia o wydanym zezwoleniu (przyjętym zgłoszeniu) właściwą jednostkę Milicji Obywatelskiej.

§ 11. Organizator zabawy obowiązany jest zapewnić ład i porządek w miejscu zabawy.

§ 12. 1. Organizator zabawy powinien zapewnić stałe działanie oświetlenia sztucznego w miejscu zabawy, w dojsściach do tego miejsca, przy wszelkich

występach i przeszkodach na drogach komunikacyjnych, a także wskazujące kierunek wyjścia.

2. Organizator zabawy powinien przestrzegać, aby w miejscu zabawy instalacje i urządzenia elektryczne były niedostępne dla osób nie związanych z ich obsługą oraz aby nie zagrażały bezpieczeństwu ludzi i mienia.

3. Organizator zabawy powinien zawiadomić pisemnie właściwą jednostkę straży pożarnej najpóźniej na 3 dni przed terminem o mającej się odbyć zabawie.

§ 13. Przy każdym zmechanizowanym urządzeniu przeznaczonym do użytku uczestników zabawy powinna być umieszczona w miejscu widocznym instrukcja określająca sposób korzystania z tego urządzenia. Ponadto w miejscu zabawy powinna znajdować się odpowiednia obsługa zapewniająca prawidłowe działanie urządzeń zmechanizowanych oraz przestrzeganie przepisów instrukcji.

§ 14. W miejscu zabawy powinna znajdować się apteczka pierwszej pomocy.

§ 15. Pomieszczenia w budynku, w którym odbywa się zabawa, powinny posiadać wentylację zapewniającą wymaganą przepisami szczególnymi wymianę powietrza na osobę w ciągu godziny, a ogrzewanie tych pomieszczeń powinno być zgodne z ustaleniami odpowiedniej Polskiej Normy.

§ 16. W miejscu zabawy organizator powinien zapewnić osobne ustępy dla mężczyzn i dla kobiet. Ilość oczek ustępowych powinna wynosić:

- 1) po jednym oczku, jeżeli liczba uczestników nie przekracza 100 osób,
- 2) jeżeli liczba uczestników przekracza 100 osób — po jednym oczku na każde 200 osób.

§ 17. Przy urządzeniu zabawy w budynku organizator powinien przestrzegać, aby:

- 1) liczba uczestników nie przekraczała liczby ustalonej w zezwoleniu (podanej w zgłoszeniu),
- 2) drzwi wyjściowe z pomieszczenia, w którym ma się odbyć zabawa, otwierały się na zewnątrz i nie mogły być zamknięte w czasie zabawy na klucz, zasuwę lub w inny trwały sposób,
- 3) na drogach ewakuacyjnych nie było żadnych przeszkód, schody zaś, stopnie, pochylnie, spoczniki nie były śliskie lub uszkodzone, a w razie pokrycia ich chodnikiem — aby zamocowanie chodnika było skuteczne,

4) okna pomieszczeń, w których odbywa się zabawa, przystosowane były do otwierania z poziomu podłogi oraz aby uniemożliwione było trwałe zamknięcie okna okiennicami lub kratami.

§ 18. Przy urządzeniu zabaw na wolnym powietrzu organizator powinien przestrzegać, aby miejsce zabawy:

- 1) znajdowało się w odpowiedniej odległości od dróg komunikacyjnych o dużym nasileniu ruchu kołowego,
- 2) było urządzone w miejscu o równej nawierzchni, bez rowów, wybojów, nagromadzonych kamieni lub innych przedmiotów,

3) posiadało wejścia i wyjścia, jeżeli plac jest ogrodzony, odpowiednio oznaczone i przystosowane do szybkiego przepuszczania uczestników zabawy.

§ 19. Organ udzielający zezwolenia może zezwolić na zabawę w miejscu nie odpowiadającym wymaganiom określonym w § 17 pkt 2—4 pod warunkiem zapewnienia bezpieczeństwa publiczności.

§ 20. Wstęp na zabawę i przebywanie na niej osób w stanie nietrzeźwym jest niedozwolone.

§ 21. Organizator zabawy powołuje własną służbę porządkową w ilości określonej aktualnymi potrzebami. Służbę porządkową pełnią bileterzy, a w razie potrzeby osoby dodatkowo zatrudnione. O liczebności służby porządkowej organizator zabawy zawiadamia miejscową jednostkę Milicji Obywatelskiej. Służba porządkowa obowiązana jest ściśle współdziałać z Milicją Obywatelską.

§ 22. Zadaniem służby porządkowej jest zabezpieczenie i przeciwdziałanie wszelkim usiłowaniom zakłócenia spokoju i porządku lub zagrożenia bezpieczeństwa publicznego.

§ 23. Do osób naruszających spokój i porządek publiczny podczas zabawy służba porządkowa stosuje następujące środki:

- 1) zwraca uwagę poszczególnym osobom,
- 2) wzywa do zachowania spokoju lub porządku publicznego,
- 3) usuwa z miejsca zabawy osoby zakłócające spokój lub porządek publiczny,
- 4) przekazuje Milicji Obywatelskiej osoby, o których mowa w pkt 3.

§ 24. Członkowie służby porządkowej powinni po-

siadać znaki odróżniające ich w sposób widoczny od pozostałych uczestników zabawy.

§ 25. 1. Dzieci i młodzież mogą uczęszczać tylko na publiczne zabawy dla nich dozwolone.

2. Organ udzielający zezwolenia na zabawę lub kierownik jednostki organizującej zabawę po uprzednim zgłoszeniu określa granice wieku dzieci i młodzieży do 16 lat, które mogą wziąć udział w danej zabawie.

§ 26. 1. Dzieci i młodzież do 16 lat mogą uczestniczyć w zabawie:

- 1) w wieku od 8 do 15 lat — do godziny 20,
- 2) w wieku od 15 do 16 lat — do godziny 22.

2. Dzieci i młodzież do 15 lat mogą uczęszczać na zabawy (ust. 1) tylko pod opieką rodziców, wychowawców lub innych osób dorosłych.

3. Młodzież w wieku od 15 do 16 lat może uczęszczać na zabawy (ust. 1) trwające do godz. 22 tylko pod opieką rodziców, wychowawców lub innych osób dorosłych.

§ 27. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych: *K. Świtala*

145

ZARZĄDZENIE PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 15 lipca 1969 r.

w sprawie zasad uznawania wypadków w drodze z domu do pracy i z pracy do domu za podlegające umowom ubezpieczenia.

(*Monitor Polski z dnia 2 sierpnia 1969 r. Nr 34, poz. 258*)

Na podstawie § 5 ust. 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1968 r. w sprawie wygaśnięcia niektórych umów ubezpieczenia zawartych przez społecznione zakłady pracy (Dz. U. Nr 32, poz. 218) zarządza się, co następuje:

§ 1. Wypadek w drodze z domu do pracy i z pracy do domu uważa się za podlegający ubezpieczeniu w zakresie następstw nieszczęśliwych wypadków w myśl § 5 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 20 sierpnia 1968 r. w sprawie wygaśnięcia niektórych umów ubezpieczenia zawartych przez społecznione zakłady pracy (Dz. U. Nr 32, poz. 218), jeżeli droga, w której pracownik uległ wypadkowi, była najkrótsza i nieprzerwana.

§ 2. 1. Za dom uważa się miejsce, w którym pracownik zameldowany był na pobyt stały lub czasowy.

2. W uzasadnionych przypadkach za dom może być uznane również miejsce inne niż określone w ust. 1, z którego pracownik udawał się do pracy lub do którego udawał się z pracy, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że było ono aktualnie miejscem czasowego pobytu pracownika.

§ 3. 1. Droga najkrótszą jest również droga, która

ze względów komunikacyjnych jest dla pracownika najdogodniejsza.

2. Droga nieprzerwaną jest również droga podjęta po przerwie, jeżeli z okoliczności sprawy wynika, że przerwa ta była w danych warunkach życiowo uzasadniona i jeżeli jej czas nie przekraczał granic potrzeby.

§ 4. 1. Za wypadek w drodze z pracy do domu uważa się również wypadek, któremu uległ pracownik w drodze z miejsca pracy do:

1) miejsca drugiego zatrudnienia, jeżeli pracownik zatrudniony jest w więcej niż jednym zakładzie pracy,

2) zwykłego miejsca wykonywania funkcji lub zadań politycznych, zawodowych lub społecznych,

3) zwykłego miejsca spożywania posiłków oraz w drodze z tych miejsc do domu.

2. Przepisy § 1—3 stosuje się odpowiednio.

§ 5. Przepisy zarządzenia stosuje się do wypadków zaistniałych począwszy od dnia 1 września 1968 r.

§ 6. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *M. Krukowski*

146

WYTYCZNE Nr 18

PRZEWODNICZĄCEGO KOMITETU PRACY I PŁAC

z dnia 5 maja 1969 r.

w sprawie określania zadań i warunków premiowych w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.

(Dziennik Urzędowy Komitetu Pracy i Płac z dnia 9 sierpnia 1969 r. Nr 3, poz. 7)

Na podstawie § 4 uchwały nr 82/68 Rady Ministrów z dnia 15 marca 1968 r. w sprawie dalszej poprawy stanu bezpieczeństwa i higieny pracy oraz § 5 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 kwietnia 1960 r. w sprawie szczegółowego zakresu i trybu działania Komitetu Pracy i Płac oraz współpracy Komitetu z innymi organami administracji państwowej (Dz. U. Nr 23, poz. 133) — w porozumieniu z Centralną Radą Związków Zawodowych — ustala się, co następuje:

§ 1. Wytyczne dotyczą zakładów pracy podległych i nadzorowanych przez Ministrów: Przemysłu Maszynowego Przemysłu Ciężkiego, Przemysłu Chemicznego, Przemysłu Lekkiego, Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, Komunikacji, Górnictwa i Energetyki, Gospodarki Komunalnej, Rolnictwa, Przemysłu Spożywczego i Skupu, Żeglugi, Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego, Handlu Wewnętrznego oraz przez prezydium wojewódzkich rad narodowych (rad narodowych miast wyłączonych z województw).

§ 2. Przez pracowników, o których mowa w § 3 ust. 2 wymienionej na wstępie uchwały, należy rozumieć pracowników, którym powierzono nadzór, kontrolę oraz wydawanie decyzji z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy, a w szczególności:

- 1) dyrektorów przedsiębiorstw, ich statutowych zastępców oraz pracowników zatrudnionych na stanowiskach równorzędnych;
- 2) kierowników wydziałów i oddziałów produkcyjnych i pomocniczych oraz pracowników zatrudnionych na stanowiskach równorzędnych;
- 3) starszych mistrzów i mistrzów oraz pracowników zatrudnionych na stanowiskach równorzędnych;
- 4) brygadzystów;
- 5) pracowników służby bezpieczeństwa i higieny pracy na wszystkich szczeblach zarządzania.

§ 3. Przez przypadki, o których mowa w § 4 wymienionej we wstępie uchwały, w których należy stosować sankcje między innymi w postaci obniżenia lub pozbawienia pracowników premii — należy rozumieć w szczególności niżej wymienione przypadki odnoszące się do:

- 1) Dyrektorów przedsiębiorstw i ich statutowych zastępców oraz do pracowników na stanowiskach równorzędnych, jak również pracowników służby bhp:

— niedopilnowania określenia w rocznych i wieloletnich planach działalności zakładu zadań w zakresie poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zapewnienia środków finansowych i materiałowych niezbędnych do wykonania tych zadań, jak również w wypadku niedopilnowania realizacji tych zadań,

— zaniebdania obowiązków w zakresie badania kształtowania się wypadkowości przy pracy, chorób

zawodowych i innych schorzeń wywołanych warunkami środowiska pracy, prowadzenia ich rejestracji oraz stosowania — w oparciu o wyniki tych badań — właściwych środków zapobiegawczych,

— zaniebdania na odcinku wyposażenia zakładu w urządzenia higieniczno-sanitarne,

— niezapewnienia odpowiedniego doboru pracowników na stanowiskach związanych z technicznym zapewnieniem bezpieczeństwa pracy i charakteryzujących się procesami technologicznymi i charakterem pracy o znacznym zagrożeniu bezpieczeństwa dla pracowników,

— niezapewnienia wewnętrznego nadzoru nad stanem bhp,

— niewykonania zarządzeń wydanych przez organy nadzoru nad ochroną pracy.

2) Kierowników wydziałów i oddziałów produkcyjnych, starszych mistrzów i mistrzów oraz pracowników na stanowiskach równorzędnych:

— niewykonania zadań wynikających z planu poprawy warunków bhp, w tym również z planu szkolenia załogi w zakresie bhp,

— zaniebdania obowiązków w zakresie organizowania procesu pracy na stanowiskach pracy — zgodnie z zasadami i przepisami bhp,

— nieutrzymywania w należyтым stanie pomieszczeń, urządzeń, maszyn, aparatów, pędni i przewodów,

— zaniebdania na odcinku zaopatrzenia pracowników w środki ochrony osobistej i sprzęt bhp,

— zaniebdania obowiązku prowadzenia wstępnego i bieżącego instruktażu pracowników w zakresie bhp ze szczególnym uwzględnieniem pracowników młodocianych,

— zaniebdania obowiązku wykonania zarządzeń powypadkowych.

3) Brygadzystów:

— zaniebdania na odcinku dopilnowania pracowników zatrudnionych w brygadzie w przestrzeganiu przepisów bhp,

— zaniebdania obowiązku zgłoszenia wypadku zaistniałego przy pracy,

— niezgodnego z przepisami bhp organizowania robót,

— niedopilnowania pracowników w zakresie przestrzegania przepisów bhp,

— nieutrzymywania w należyтым stanie narzędzi pracy przez pracowników zatrudnionych w brygadzie.

4) Innych pracowników:

— zaniebdania i nieprzestrzegania przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

§ 4. Postanowienia § 2 i 3 mają zastosowanie również przy określaniu wysokości nagród przypadających za dany okres.

§ 5. W przypadku niewykonania przez przedsiębiorstwo zadań i warunków premiowych, a tym samym braku podstaw do uruchomienia funduszu premiowego — pracownicy służby bhp, którzy swoim działaniem przyczynili się do zapobieżenia wypadkom przy pracy, mogą otrzymać premię w ramach skorygowanego funduszu płac przedsiębiorstwa.

§ 6. Postanowienia wynikające z niniejszych wy-

tycznych należy wprowadzić do obowiązujących regulaminów premiowania.

§ 7. Zaleca się centralnym związkom spółdzielczym stosowanie postanowień niniejszych wytycznych.

§ 8. Wytyczne wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Komitetu Pracy i Płac: *M. Krukowski*

147

PISMO OKÓLNE

CENTRALNEJ RADY ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

z dnia 6 września 1969 r. Nr 10/210/69

w sprawie potrącania z wynagrodzeń pracowników należności na rzecz PKZP

Centralna Rada Związków Zawodowych zawiadamia, że uwzględniając postulaty niektórych zarządów głównych związków zawodowych, dotyczące dalszego usprawnienia działalności PKZP, Minister Finansów na wniosek CRZZ wydał zarządzenie z dnia 18 lipca 1969 r. (Monitor Polski Nr 36 poz. 287) nakładając na zakłady pracy obowiązki:

a) potrącania z wynagrodzeń pracowników, za ich zgodą, należności na rzecz PKZP z tytułu zadeklarowanych wkładów i spłaty pożyczek,

b) potrącania w nowym zakładzie pracy z wynagrodzeń pracowników nie spłaconego przez nich zadłużenia w PKZP poprzednich miejsc pracy, na podstawie wniosków zarządów kas, sporządzonych według wzoru ustalonego przez CRZZ, potwierdzonych przez rady zakładowe.

Wszyscy główni i starsi księgowi zarządów głównych i okręgowych obowiązani są zapoznać się z pełnym tekstem tego zarządzenia oraz powiadomić o jego treści zarządy PKZP i rady zakładowe, podając im wytyczne odnośnie jego stosowania, sporządzone w oparciu o poniższe ustalenia i przesłać wzór wniosku, stanowiący załącznik do niniejszego pisma.

Nałożenie na zakłady pracy obowiązku potrącania zadłużeń nie spłaconych przez pracowników w PKZP poprzednich miejsc pracy jest dużym ułatwieniem w windykacji zobowiązań wobec kas; ogranicza do minimum potrzebę kierowania spraw na drogę sądową, urealnia i przyspiesza spłatę zadłużeń oraz stwarza perspektywę wyrugowania powstających z tego tytułu strat.

Stworzenie możliwości potrącania zadłużeń byłych członków PKZP z wynagrodzeń otrzymywanych w następnych zakładach pracy powoduje konieczność zmiany postanowień §§ 79—81 aktualnie obowiązującego regulaminu ramowego PKZP (§§ 70—72 regulaminu kasy), dotyczących zasad likwidacji zadłużeń w przypadkach skreślenia z listy członków. Zmiany te będą wprowadzone przy najbliższej okazji nowelizacji regulaminu. Do tego czasu Centralna Rada Związków Zawodowych wyjaśnia i ustala następujące zasady likwidacji zadłużeń członków odchodzących z PKZP:

1) Dotychczasowe postanowienia § 79 regulaminu ramowego PKZP (§ 70 regulaminu kasy) zachowują w pełni moc obowiązującą. W dalszym ciągu, w przypadku skreślenia z listy członków, zarządy PKZP

powinny stosować zasadę pełnej likwidacji zadłużenia członków występujących z kasy.

2) Tryb likwidacji zadłużeń byłych członków już nie pracujących w zakładzie pracy i nie spłacających dobrowolnie zadłużenia, określony w § 80 regulaminu ramowego (§ 71 regulaminu kasy), powinien być nadal w pełni stosowany w odniesieniu do dłużników, którzy otrzymali pożyczkę na podstawie poprzednich druków wniosków o udzielenie pożyczki, nie zawierających upoważnienia do potrącenia zadłużenia u każdego pracodawcy oraz do zadłużeń, których egzekucję rozpoczęto już w tym trybie.

Natomiast w odniesieniu do dłużników, którzy otrzymali pożyczkę na podstawie nowego druku wniosku o udzielenie pożyczki, należy przed przystąpieniem do potrącania zadłużenia poręczycielom, występować do zakładów pracy aktualnie zatrudniających dłużników z wnioskami o potrącenie reszty zadłużeń. Nazwę i adres aktualnego pracodawcy dłużnika może ustalić zarząd PKZP we własnym zakresie, lub zobowiązać do tego poręczycieli pożyczki.

Jeśli od daty skreślenia z listy członków PKZP do dnia wystąpienia o potrącenie zadłużenia do zakładu pracy nie upłynęło więcej niż 3 miesiące, wysokość żądanych rat potrąceń powinna być zgodna z warunkami spłaty pożyczki, ustalonymi przy jej udzieleniu. Jeśli zaś okres ten był dłuższy — zarząd PKZP powinien ustalić po porozumieniu się z poręczycielami zadłużenia nowe warunki spłaty, zależnie od wysokości zadłużenia, sytuacji materialnej dłużnika i ewentualnie po porozumieniu się z nim.

Nowa ilość rat spłaty nie może być jednak większa od pozostałej ilości rat, ustalonej we wniosku o udzielenie pożyczki. Kopię wniosku o potrącenie należy przestać dłużnikowi.

Przystąpienie do potrącania zadłużenia solidarnie odpowiedzialnym poręczycielom pożyczki, bądź skierowanie sprawy do sądu, należy stosować po bezskuteczności starań o ściągnięcie zadłużenia przez zakład pracy z wynagrodzenia dłużnika (brak informacji o nowym miejscu pracy dłużnika, niepodjęcie przez niego nowej pracy itp.)

3) Potrącanie zadłużenia byłym członkom PKZP przez nowy zakład pracy powinno być stosowane tylko w odniesieniu do pożyczkobiorców.

4) Postanowienia § 81 regulaminu ramowego PKZP

(§ 72 regulaminu kasy), jako dotyczące przypadków szczególnych — pozostają nadal w mocy z tym, że w razie niedotrzymania przez dłużnika warunków dobrowolnej ratalnej spłaty zadłużenia należy kierować wnioski do aktualnych pracodawców dłużnika o potrącanie zadłużenia (pkt 2 niniejszego), a dopiero po bezskuteczności przystępować do potrącania zadłużenia poręczycielom, bądź kierować sprawę na drogę sądową.

5) Aktualnie wypłacane przez PKZP pożyczki powinny być udzielane na podstawie wniosków sporządzonych na nowych formularzach (do nabycia w oddziałach PKO).

PKZP posiadające duży zapas starych druków wniosków mogą je stosować aż do wyczerpania po uzupełnieniu treści klauzuli zobowiązania pożyczko-

biocy w sposób ustalony w nowym nakładzie formularzy wniosków o udzielenie pożyczki.

Do niniejszego dołącza się wzór wniosku o potrącanie z wynagrodzenia należności PKZP, o którym mowa w powołanym zarządzeniu Ministra Finansów, do jednolitego stosowania przez PKZP. Formularze wniosków powinny powieścić we własnym zakresie zarządy główne związków zawodowych.

Niniejsze pismo okólne wraz z wzorem wniosku oraz zarządzenie Ministra Finansów z dnia 18 lipca br. zostaną opublikowane w najbliższym numerze Biuletynu CRZZ.

KIEROWNIK ZESPOŁU FINANSOWEGO CRZZ

M. Stoszko-Długosiecka

V-PRZEWODNICZĄCY CRZZ

W. Tułodziecki

Wzór CRZZ

Załącznik do pisma okólnego CRZZ z dnia 6 września 1969 r., l.dz. 10/2103/69.

Załącznik nr 1.

(Pieczętka PKZP)

..... dn. 19..... r.

(miejscowość)

W
(pełna nazwa i adres zakładu pracy)

WNIOSEK

o potrącanie z wynagrodzenia należności PKZP.

Na podstawie § 2 zarządzenia Ministra Finansów z dnia 18 lipca 1969 r. w sprawie potrącania należności pracowniczych kas zapomogowo-pożyczkowych z wynagrodzeń pracowników (Monitor Polski Nr 36 poz. 287), Zarząd PKZP prosi o dokonanie potrącenia z wynagrodzenia

Ob.
(nazwisko i imię)

byłego członka naszej Kasy, a obecnie pracownika Waszego Zakładu Pracy

kwoty zł. (słownie zł.)

tytułem reszty nie spłaconego zadłużenia z tytułu pożyczki udzielonej mu
(gotówkowej, w czekach-uprawnieniach)

w dn., pozostałego po zaliczeniu na poczet tego zadłużenia posiadanych przez niego wkładów członkowskich.

Powyższą kwotę należy potrącać w ratach miesięcznych po zł., poczynając od najbliższego terminu wypłaty wynagrodzenia za pracę aż do całkowitej spłaty zadłużenia. Potrącone kwoty prosimy prze-

lewać w terminach ustalonych w § 3 powołanego zarządzenia na nasze konto bankowe w

Nr
(nazwa i siedziba banku)

Nadmieniamy, że jesteśmy w posiadaniu pisemnej zgody wyżej wymienionego pracownika na potrącanie mu z wynagrodzenia pozostałego zadłużenia. Pełny tekst tego zobowiązania podpisanego na wniosku o udzielenie pożyczki ma następujące brzmienie:

„W przypadku skreślenia mnie z listy członków PKZP wyrażam zgodę na pokrycie z moich wkładów i przypadającego mi wynagrodzenia za pracę całego zadłużenia wykazanego księgami Kasy oraz upoważniam Kasę do bezpośredniego podjęcia u każdego mojego pracodawcy kwoty równej temu zadłużeniu”.

W razie niemożności dokonania potrącenia całości lub części zadłużenia prosimy o podanie przyczyn.—
Kopię niniejszego otrzymuję
dłużnik do wiadomości.

(podpis księgowego PKZP) (podpisy 2 członków zarządu PKZP)

....., dn. 19..... r.
(pieczętka rady zakładowej)

Rada Zakładowa potwierdza zgodność powyższego wniosku Zarządu PKZP i prosi o jego wykonanie.

(podpisy 2 członków rady zakładowej)

Wydawnictwo Związkowe CRZZ — Warszawa, ul. Spasowskiego 1/3

WARUNKI PRENUMERATY:

Prenumeratę na kraj dla czytelników indywidualnych przyjmują urzędy pocztowe, listonosze oraz Oddziały i Delegatury „Ruch”. Można również dokonywać wpłat na konto PKO Nr 1-6-100020 — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23. Wszystkie instytucje państwowe i społeczne mogą zamawiać prenumeratę wyłącznie za pośrednictwem Oddziałów i Delegatur „Ruch”. Prenumeraty przyjmowane są do 10 dnia miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty.

Cena prenumeraty: kwartalnie — zł 10.—, półrocznie — zł 20.—, rocznie — zł 40.—

Prenumeratę ze zleceniem wysyłki za granicę, która jest o 40% droższa — przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch” Warszawa, ul. Wronia 23, tel. 20-46-88; konto PKO Nr 1-6-100024.

Egzemplarze numerów zdezaktualizowanych można nabywać w punkcie Wyskokowym Prasy Archiwalnej „Ruch” Warszawa, ul. Nowogrodzka 15/17, konto PKO Nr 141-6-700044 VII O/M Warszawa.

Drukarnia Wydawnictwa Związkowego CRZZ. Papier gazetowy kl. VIII, 50 g. Objętość ark. wyd. 9,9; ark. druk. 7,5. Zam. 628/69. 22 000 egz. P-14

INDEKS 35404